

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 18. MARCA 1982

ŠTEVILKA: 11 • LETO: XXXI

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev K18, ki kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937 (Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1982 kot tednik). Glasilo je ob 25-letnici predsednika Tito odkrival z rednim nastopom za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Jozeta Vav - Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščeno prometa danka po pristojnem mnenju stav.: 42/1-1.

PRIČETEK GRADNJE »JEKLARNE 2« LETOS PRETEŽNO Z LASTNIMI SREDSTVI

Za deveto sejo delavskega sveta Železarne, ki jo je predsednik Anton Miklič sklical v torek, 16. marca, so delegati poleg drugega gradiva, že po običaju prejeli tudi pisno informacijo o opravljenem delu v pripravah na gradnjo jeklarne 2. Takole poroča delegatom podpredsednik poslovnega odbora Boris Bregant:

Po razgovorih in podpisu pogodb z Mannesmann Demagom, v januarju 1982, bi morali že skleniti pogodbo o najetu inozemskega kredita in s tem zagotoviti sredstva za dobavo inozemske opreme, kar bi pomenilo tudi veljavnost te pogodbe. Pogoj za realizacijo te naloge je pridobitev

pisma o prioriteti. Tako pismo smo skušali pridobiti pri združeni Ljubljanski banki in Narodni banki Slovenije, vendar v tem nismo uspeli. Vzrok je še vedno v neizdelani finančni konstrukciji.

O projektu jeklarne 2 sta v času med obema sejama večkrat razpravljala komite za energetiko in odbor za razvoj pri izvršnem svetu skupščine SRS, o čemer smo poročali tudi v tedniku Železar. Na vseh razpravah je bila poudarjena in tudi v zaključkih zapisana prioriteta jeklarne 2 v okviru naložb črne in barvaste metalurgije Slovenije v tekočem planskem obdobju. Vselej pa je bila tudi postavljena zahteva po zaključevanju finančne konstrukcije, kar naj bi bila osnova za

(Nadaljevanje na 3. strani)

Priprava nosilne plošče za plavž 1 (Foto I. Kučina)

SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA ŠE VEDNO ODMAKNJENA OD ZAKONOM DOLOČENIH NALOG

Čeprav odbori samoupravne delavske kontrole v temeljnih organizacijah združenega dela in Železarni delujejo že tretje mandatno obdobje in so medtem potekali seminarji in različne razprave, namenjene boljšemu delovanju samoupravne delavske kontrole, odbori še vedno nimajo prave vsebine dela, kakor jo opredeljuje zakon o združenem delu. Še vedno odbori obravnavajo zadeve, ki so v pristojnosti drugih samoupravnih organov ali neposredno delavcev, kar pomeni, da se obravnave podvajajo, zanemarijo pa osnovne nadzorne funkcije, ki jih opredeljuje zakon o združenem delu v 556. členu:

»Organ samoupravne delavske kontrole v temeljni organizaciji nadzoruje: izvajanje statuta in drugih samoupravnih splošnih aktov temeljne organizacije ter samoupravnih splošnih aktov temeljne organizacije ter samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov; izvajanje sklepov delavcev, organov upravljanja, izvršilnega organa in poslovnega organa ter skladnost teh aktov in sklepov s samoupravnimi pravicami, dolžnostmi in interesi delavcev; uresničevanje delovnih obveznosti in samoupravljaljskih funkcij delavcev in organov temeljne organizacije; odgovorno ter družbeno in gospodarno smotno uporabo družbenih sredstev in razpolaganje z njimi; uporabo načela delitve po delu pri razporejanju čistega dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke; uresničevanje in varstvo pravic delavcev v medsebojnih razmerjih v združenem delu; obveščanje delavcev o vprašanjih, ki so pomembna za odločanje in kontrolo v temeljni organizaciji, ter uresničevanje drugih samoupravnih pravic, dolžnosti in interesov delavcev.«

Prav gotovo je v tem, da odbori samoupravne delavske kontrole ne opravljajo svoje ustavne in zakonske pravice in dolžnosti tudi vzrok določenega nezaupanja delavcev, kar dokazuje dejstvo, da se delavci za zaščito svojih samoupravnih pravic in interesov bolj obračajo na družbene pravobranilce samoupravljanja in sodišča združenega dela. Da pa je vprašanje, ki bi jih morali prvenstveno obravnavati odbori samoupravne delavske kontrole v naši železarni precej, kaže že podatek, da je bilo lansko leto od 137 vlog pri sodišču združenega dela v Kranju, kar 108 iz temeljnih organizacij in delovnih skupnosti naše železarne. Po zelo redkih sejah odborov samoupravne delavske kontrole in njihovih zapisnikov lahko sodimo, da zadev za katere delavci iščejo samoupravno zaščito pri družbenem pravobranilcu samoupravljanja v občini ali na sodišču združenega dela v Kranju, niso obravnavali odbori, čeprav bi bilo normalno, da delavci zaščito najprej poiščejo pri njih.

Analiza navedenih vlog naših delavcev bi prav gotovo odkrila številne primere nesamoupravnega ravnanja in odločanja, kakor tudi kršitev zakonov in samoupravnih listin. Ob tem pa so prav gotovo v temeljnih organizacijah in Železarni kot celoti še primeri, ki se nanašajo na vprašanja, ki jih opredeljuje citirani člen zakona o združenem delu. Pri tem prav gotovo sodijo v ospredje še številna vprašanja s področja dohodkovnih odnosov — to je s področja ekonomskih odnosov med delavci in med temeljnimi organizacijami združenega dela pri pridobivanju, razporejanju, združevanju in skupni porabi dohodka. To so vprašanja, kakor je dejal Edvard Kardelj, ki pomenijo centralna vprašanja reproduciranja socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov.

S tem smo hoteli poudariti, da bi odbori samoupravne delavske kontrole ravno tem vprašanjem morali nameniti temeljno pozornost. Ravno na tem področju pa je še veliko vprašanj, ki so za delavce tabu in ki se v glavnem rešujejo v poslovnem odboru Železarne in strokovnih službah. Skoraj neverjetno je, na primer, pa vendarle je res, da v temeljnih organizacijah delavci ne vedo, kakšni so elementi planiranja skupnega prihodka in njegove delitve med temeljnimi organizacijami. Delavci v samoupravnih delovnih skupinah in delegati v delegatskih svetih po več tednov ne dobijo ustreznih odgovorov, čeprav imamo to v pravilniku o samoupravnem informiranju in komuniciranju zelo natančno opredeljeno. V zadnjem obdobju se marsikje delegacije sploh niso sestajale, konference delegacij na nivoju Železarne pa so bile skoraj po pravilu nesklepčne.

Vse to so vprašanja, ki poleg številnih drugih sodijo na sejo odborov samoupravne delavske kontrole, pa smo jih pustili vnevar, čeprav burijo delavce. Organizacije zveze sindikatov bi morale tem vprašanjem nameniti mnogo več stalne in organizirane pozornosti. Odborom samoupravne delavske kontrole moramo dvigniti ugled in zaupanje med delavci, člane odborov pa usposobiti, da bodo lahko uspešno in odgovorno opravljali zaupane naloge.

PRODAJA V FEBRUARJU NAD NAČRTOVANO

V februarju smo prodali 35.731 ton naših izdelkov, kar je 2,6 % ali 901 ton več kot je predvideval družbeni plan za februar in 10 % ali 3.224 ton več kot v februarju lanskega leta. Za prodano količino smo iztržili 995,9 milij. din osnovne realizacije, ki se je povečala še za 6,5 milij. din zaradi realizacije energetike, za 0,7 milij. din zaradi realizacije storitvenih TOZD in za 12,3 milij. din zaradi ostale realizacije. Skupna realizacija Železarne znaša 1.015,4 milij. din in je nižja kot smo načrtovali za 19 %.

Nadaljevanje na 6. strani

KAKO SO BILE REALIZIRANE NALOŽBE V LETU 1981

Pogoji za uresničevanje planiranih naložb v preteklem 1981. letu, res niso bili ugodni. Omejitve pri uvozu opreme so med poglavitnimi vzroki, da je nastal celo večji zaostanek, kot smo ga sredi leta predvidevali. Nova merila za prestrukturiranje gospodarstva v srednjeročnem planu razvoja republike do leta 1985 in stabilizacijski ukrepi pri omejevanju naložb so povzročili, da je bilo treba pretežni del načrtovanih, novih naložb terminsko zamakniti oziroma odložiti. V gospodarskem načrtu SOZD Slovenske železarne za leto 1981 je bilo predvideno, da bodo znašala vlaganja v osnovna sredstva 2.829 mio din, porabljeno pa je bilo 1.658 mio din ali 58 %. V tem znesku 1.263 mio din neposredno za naložbe, 395 mio din pa za amortizacijske zamenjave.

Zaradi določil zakona o začasnih prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981, to je naložbe, je približno ostalo 870 mio din neporabljenih sredstev. Delež teh sredstev v letni načrtovani vrednosti predstavlja skoraj tretjino. Uvozne restrikcije in drugi vplivi znašajo torej okoli 12–15 % načrtovane vrednosti. Če upoštevamo še podražitve med letom, ki so bile daleč nad predvideni-

mi, je stvarna realizacija še nižja, kot je izkazana v številkah.

Med večjimi načrtovanimi naložbami niso bile pričete:

- jeklarne 2 in lužilnica v žičarni v železarni Jesenice
- modernizacija valjarne v železarni Ravne in pnevmatska orodja,
- sanacija livarne strojne litine v železarni Štore,
- druga faza galvanike v Verigi Lesce in

— selitev proizvodnih obratov Žične Celje.

Železarna Ravne: Osrednja naložba v teku je modernizacija jeklarne. Odprta je široka fronta del in mnoga od teh bolj ali manj ovirajo redno obratovanje, odnosno proizvodno delo. Tehnična zahtevnost in oteženo usklajevanje so pogosto vzrok manjšim in večjim kasnitvam v tej obsežni naložbi. Kasni poskusno obratovanje nove EPŽ naprave. Rekonstrukcija pet tonske električne obločne peči tudi zamuja. Tudi nova naprava za vlivanje in slačenje ingotov še ni bila uporabna ob koncu leta 1981. Tekoča oskrba z vložkom ovira dela na rekonstrukciji objekta za pripravo vložka. Brez večjih težav potekajo dela na vakuumskih napravah, na dozirnih napravah in skladišču legur.

Največje težave predstavlja uvoz na oprema, katera je pretežno že plačana in čaka na carinjenje, za manjši del pa bo treba skleniti še pogodbe, ko bodo pridobili vsa potrebna soglasja za uvoz. Ne samo, da bodo podaljšani roki gradnje, na delovne opreme je vezano tudi usklajevanje dokumentacije in bodo nujno nastali tudi zastoji pri delih in težave pri naročanju domače opre-

(Nadaljevanje na 2. strani)

DELEGATSKE VOLITVE 1982 USPEŠNE

V četrtek, 11. in nedeljo, 14. marca so se delovni ljudje in občani na volitvah odločali za svoje delegate v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti samoupravnih interesnih skupnosti, svoje delegate so volili tudi kmetje. V četrtek so volili v združenem delu — delegate za zbor združenega dela in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, volili so posebne splošne ali družbene delegacije, odvisno od števila zaposlenih v posamezni organizaciji združenega dela.

V jeseniškem združenem delu je imelo pravico voliti 14.791 delavcev, svojo pravico in dolžnost je opravilo 89,4 odstotka upravičencev ali 13.221 delavcev (ob tem velja povedati, da ti podatki še niso dokončni, ker niso še upoštewane glasovnice po pošti). Nekje so v četrtek volili vsi delavci — kot v jeseniški enoti Zavarovalnice Triglav, v enoti Ljubljanske banke, med slabšimi pa velja omeniti temeljno organizacijo Veljarna blumning štel, kjer je volilo le 81,2 % volilnih upravičencev.

V Železarni so imeli 29 volišč, pravico voliti je imelo 6603 delavcev, voliko pa je 88,1 % volilnih upravičencev. Najboljši odziv je bil v temeljnih organizacijah Livarna, Valjarna debele pločevine, Želblarna in delovni skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje.

V nedeljo, 14. marca smo volili v krajevnih skupnostih delegate družbenopolitičnega zbora, delegate za zbor KS in skupščine SIS. V jeseniškem združenem delu je imelo pravico voliti 14.791 delavcev, svojo pravico in dolžnost je opravilo 89,4 odstotka upravičencev ali 13.221 delavcev (ob tem velja povedati, da ti podatki še niso dokončni, ker niso še upoštewane glasovnice po pošti). Nekje so v četrtek volili vsi delavci — kot v jeseniški enoti Zavarovalnice Triglav, v enoti Ljubljanske banke, med slabšimi pa velja omeniti temeljno organizacijo Veljarna blumning štel, kjer je volilo le 81,2 % volilnih upravičencev.

(Nadaljevanje na 2. strani)

DRUŽBENE OBVEZNOSTI ŽELEZARNE V LETU 1981

Novo srednjeročno obdobje je tudi na področju financiranja skupnih in splošnih družbenih potreb prineslo nekatere spremembe. Ko primerjamo leto 1981 z letom 1980 ugotovimo, da se je pri marsikateri obveznosti spremenila osnova za obračun kot tudi vir, iz katerega se obveznost financira. Največ sprememb je nastalo pri obračunu prispevkov, ki se financirajo iz dohodka temeljnih organizacij in delovnih skupnosti. Del prispevkov, ki so se v letu 1980 financirali iz čistega dohodka, so se v letu 1981 financirali iz dohodka, to je del prispevkov za stanovanjsko izgradnjo in del obveznosti za združevanje sredstev za razvoj elektroenergetskih objektov.

V letu 1981 je izšel zakon o združevanju sredstev za elektrogospodarstvo, ker samoupravni sporazum o temeljnih plana SIS elektrogospodarstva ob koncu leta 1980 še ni bil dokončno usklajen. Omenjeni zakon je določal, da se v letu 1981 iz akumulacije financira le del razvoja elektrogospodarstva in sicer 4,8 % od naših investicijskih vlaganj v tekočem letu. Tisti del prispevkov, ki je odvisen od porabljene električne energije po posameznih odjemih, pa je vključen v ceno električne energije, kar pomeni, da se ta del pokriva, kot materialni strošek, iz

celotnega prihodka in s tem zmanjšuje dohodek. Iz dohodka pa se pokriva tudi del obveznosti za stanovanjsko gradnjo (prispevek za solidarnostno gradnjo, za gradnjo študentskih domov in za bivalne prostore mladinskih delovnih akcij), ki je v preteklem letu predstavljal v celoti obveznost iz čistega dohodka.

Celotne obveznosti Železarne v letu 1981 so znašale 903 milijona dinarjev, to je 265 milijonov ali 42 % več kot v letu 1980. Prispevki, ki predstavljajo obveznost iz osebnega dohodka, so v primerjavi z letom

(Nadaljevanje na 8. strani)

PO PETNAJSTIH DNEH MARCA RAHLO NAD PLANOM

Kljub temu, da imamo ta čas v generalnem remontu plavž 1, zaradi česar je količina izdelanega grodlja v TOZD Plavž za polovico manjša, kar sicer za potrebe martinarne nadomestimo z grodljem iz drugih virov, ima to določene negativne posledice pri izdelavi surovega jekla, pa podatki statistične službe sektorja za ekonomiko kažejo, da proizvodne temeljne organizacije do vključno 15. marca izpolnjujejo svoje mesečne planske obveze, oziroma jih celo rahlo presega.

Skupna proizvodnja po petnajstih dneh znaša 61.531,8 ton, kar v odnosu na družbeni plan pomeni 48,9 %, v odnosu na program pa 50,2 %. Ta čas je bilo, brez Elektrode Zagreb, za prodajo izdelano 18.36,2 tone izdelkov ali 49,6 % družbenega plana, oziroma 50 % programa. V enem plavžu so plavžarji ta čas izdelali 3.867,4 tone grodlja, kar je 57,7 % družbenega plana, ki je enak operativnemu programu. V TOZD Jeklarne pa so delavci izdelali 21.053 ton surovega jekla, kar je 50,1 % družbenega plana, ki je enak operativnemu programu.

KAKO SO BILE REALIZIRANE NALOŽBE V LETU 1981

(Nadaljevanje s 1. strani)

me. Zaenkrat so se izgleli, če ne bo nadaljnih ovir, da bo naložba vsaj v glavnem zaključena v letu 1983. Potrjena naložbena vrednost znaša 1.525 mio dinarjev in je doslej plačane 660 mio din, medtem ko je fizično realizirane približno 70 %.

Modernizacija kovačnice je v zaključni fazi. Januarsko poskusno obratovanje je dalo dobre rezultate. Odpravljajo še nekatere pomanjkljivosti, med temi spremembe na peči za ohlajevanje.

Vsled omejitve pri uvozu opreme manjkata še dve peči za toplotno obdelavo. Naložba bo dokončana v letu 1982. Od predvidene vrednosti, z upoštevanjem podražitev 674 mio din, je angažiranih 616 mio din in že plačano 572 mio din.

Gradnja jeklolivarne posebne litine so pričeli v oktobru 1978. Objekt bi morali dogotoviti do maja 1980, ko je bilo predvideno poskusno obratovanje. Gradbena dela in dobava z montažo domače opreme, razen del, ki so vezana na uvozno opremo, so gotova. Manjka uvozna oprema. Imeli so že soglasja za uvoz, ki pa so zaradi restriktivnih ukrepov zapadla in sedaj so izgledi, da bodo v letošnjem letu le dokončali naložbo, ki bo kasnila dve leti. Velik del posebne litine bi lahko tudi izvozili. Prve anuitete za najete kredite so že zapadle, prvi dohodek bo pa v najboljšem primeru ustvarjen šele proti koncu letošnjega leta. Sedanja naložbena vrednost znaša 349 mio din in od tega je plačano 205 mio din. Končna vrednost naložbe pa bo ob nastalih podražitvah zaradi kasnitev verjetno višja.

V TOZD železarni Ravne je še v teku vrsta del, ki pomenijo dopolnjevanje nedokončanih naložb, ki so že v poskusnem obratovanju. V obratu nerjavnih armatur, v katerem so poskusno obratovali celo 1981 leto, so dopolnjevali postopno opremo s stroji domačih dobaviteljev, tako kot so pač prihajali s kasnitvami. Zaradi tega in ker iz nedokončane naložbe v jeklolivarno posebne litine niso dobili vložka, proizvodnja še ni polno stekla.

Naložba za mehansko obdelavo torzijskih osi je v glavnem zaključena. Zaradi težav pri uvozu opreme in vsled tega potrebne preusmeritve na domačo opremo, so nastale spremembe, ki pa ne dajejo v celoti načrtovanih rezultatov.

Naložbo za preusmeritev proizvodnje pil so dokončali. Naložba v Kovinarstvo Ljubno je fizično gotova in finančno zaključena in je bila koriščena že celo 1981. leto.

V teku imajo še izgradnjo hale za krožne žage in trdine. Naložba bo letos zaključena. Z njo želijo povečati proizvodno orodje za obdelavo lesa in plastike ter karbidnih trdin za orodja. V novo halo bo delno prenesena obstoječa oprema, delno pa bo oprema nova.

V letošnjem letu bo tudi dograjena tovarna pil v Varvarinu, kamor bodo prenesli tehnologijo za izdelavo vseh vrst pil, katero so izdelovali v TOZD Režalno orodje - Prevalje.

Navedene naložbe pomenijo nove možnosti v proizvodnji in bodo, če ne v celoti pa vsaj delno, pozitivno vplivale na poslovne rezultate tudi že v letu 1982.

Železarna Store: Naložba v dopolnilno jeklarne je v teku in objekt že delno služi namenu, za vse predvideno delo pa bo usposobljen v letošnjem letu. Angažirana so domača vsa predvidena sredstva v višini 26,9 mio din, od česar je porabljenih 98 %. Rekonstrukcija valjarne I je bila v letu 1981 v celoti izvedena, kasni le dobava žerjava 50 N, ki bo dobavljen šele v tretjem kvartalu letos.

Osrednja naložba, ki je v železarni Store, v teku, je novi jeklovlek. Od predvidene vrednosti naložbe v višini 307,3 mio din, je bilo do 31. decembra 1981 angažirano 72 % in od tega 58 % že plačano. Dela se ugodno odvijajo in bo v letu 1982 naložba, razen uvoznega dela, docela dogotovljena in s selitvijo strojev iz starega obrata postopno stekla proizvodnja že v novem objektu.

Med nedograjenimi naložbami spremljamo že od začetka leta 1979 dalje projekt »dopolnilna oprema livarne in obdelovalnica valjev«. Vrednost naložbe znaša 102 mio din in od tega je pretežni del tudi že porabljen. Zadnja dela in oprema bo plačana v letu 1982 in bo naložba verjetno do konca prvega polletja zaključena.

Pri predelovalcih žice se v preteženem letu ni zgodilo nič posebnega. V Plamenu Kropa razen nekaj amortizacijskih zamenjav in drobnih naložb, drugih projektov trenutno nimajo v teku.

V Žični Celje je bila glavna dejavnost pri pripravi investicijske dokumentacije za selitev na skupno, eno lokacijo. Realizacija v načrtovanem obsegu je zaradi stabilizacij-

skih ukrepov v gospodarstvu zaenkrat odložena.

Med pomembnejše naložbe lahko prištevamo gradnjo prve faze nove galvanizacije v Verigi Lesce in čistilne naprave za odplake. Pretežni del gradbenih del je zaključen in tudi oprema za prvo fazo je pripravljena. Predračunska vrednost znaša 62 mio din in od tega je bilo porabljeno do konca 1981 leta že 54 mio din. Problem je z omejevanjem naložb nastal s financiranjem druge faze, ki bi obsegala tudi potrebne zmogljivosti galvanizacije za Plamen Kropa.

Čeprav je bila naložba v orodjarno in tovarno investicijske opreme formalno zaključena, ni bila zaradi restrikcij pri uvozu opreme tudi docela izgotovljena po predvidevanjih. Po danih možnostih uvoza in naba-ve ustrezne domače opreme bodo postopno dopolnjevali manjkajočo opremo, kar imajo predvideno tudi po srednjeročnem planu do leta 1985.

Največja naložba v predelavi žice je v Tovarni vijakov v Ljubljani in ta bo letos zaključena. Projekt za modernizacijo proizvodnje je dose- gel s podražitvami in nepredvideni- mi deli vrednost 216 mio din in od tega so porabili do 31. decembra 1981 že 177 mio din. Dela so praktično že gotova, izvršen je bil teh-

nični pregled in je objekt že v rabi. Podobna usoda kot že pri večini projektov, ki so vezani na uvoz opreme je zadela tudi njih. Od predvidene uvozne opreme imajo realizirano okoli 45 % predvidenih strojev, ostali uvoz pa bo moral počakati boljših časov, ker doma ni izglelov, da bi mogli pričeti z izdelavo ustrezne, zahtevne opreme, za katero se le redki zanimajo.

V poročilu niso zajete vse naložbe, predstavil sem le tiste, ki nekaj pomenijo za napredek in kvaliteto proizvodnje. Pregled kaže, da naložbe močno zaostajajo in da bo v letu 1982 pretežni del dograjen, če bodo dela vsaj približno potekala po predvidevanjih in bo omogočen uvoz vsaj tistega dela opreme, ki pogojuje proizvodno odnosno koriščenje naložbe.

Nič manj kot v delovnih organizacijah so pomembne naložbe tudi v Metalurškem inštitutu Ljubljana. Večina opreme, potrebne za raziskave, je treba naročiti iz uvoza in tako je že tretje leto, da lahko realizirajo samo tiste naložbe, za katere lahko kupijo opremo doma.

V letu 1981 je bila porabljena v SOZD Slovenske železarni za naložbe v osnovna sredstva le vrednost 68 % akumulacije ali če upoštevamo samo amortizacijo - 85 % sredstev.

Milan Marolt

Volišče v martinarni (Foto I. Kučina)

DELEGATSKE VOLITVE 1982 USPEŠNE

(Nadaljevanje s 1. strani)

niški občini je bilo v enajstih krajevnih skupnostih 61 volišč in tako kot za združeno delo, lahko tudi tu rečemo, da so volitve dobro potekale in tudi uspele. V jeseniški občini je bilo vpisanih v volilni imenik, brez tistih, ki so na delu v tujini 21.521 občanov, na volišča pa jih je prišlo 91,4 %. 1861 jih ni prišlo volit, med njimi 677 iz neznanih razlogov, 829 je bilo bolnih, 17 na službenem potovanju, 338 pri vojakih oziroma drugače opravičeno odsotnih.

V nedeljo pa so svoje delegate volili tudi kmetje v jeseniški občini. Na devetih voliščih je od 546 kmetov, vpisanih v volilni imenik, volilo 520 kmetov ali 95,2 %.

Med krajevnimi skupnostmi z najboljšo udeležbo naj omenimo Blejsko Dobravo - 98,4 %, Hrušico, Mojstrano in Rateče, med slabšimi pa Podmežaklo in Savo.

Občani so volili v nedeljo tudi delegate v družbenopolitični zbor skupščine občine Jesenice. Ta zbor šteje 21 delegatov, izmed 21.521 volilcev, vpisanih v imenik (brez tistih, ki so na delu v tujini), je za predlagano listo glasovalo 17.725 volilcev, 1022 je bilo proti, 913 glasovnic pa je bilo neveljavnih.

Se enkrat je potrebno povedati, da ti podatki še niso dokončni, saj po pošti še niso prispеле vse glasovnice od občanov, trenutno v JLA, za katere je rok 18. marec. Vsekakor pa lahko zaključimo, da so letošnje volitve znova dokazale veliko pripadnost naših delovnih ljudi in občanov socialističnemu samoupravljanju, politiki miru in neuvrščenosti.

Novoizvoljene delegate sedaj čakajo konstituantne seje delegacij, 14. aprila pa bo prva seja skupščine občine.

Rk

KAKO SMO GLASOVALI V ŽELEZARNI NA VOLITVAH 11. MARCA

Volišča	Vpisano v imenik	Glasovalo število	%
PLAVŽ	222	191	86,0
JEKLARNA	718	590	82,2
LIVARNA	89	84	94,4
VALJARNA BLUMING	409	336	82,2
VALJARNA ŽICE	186	164	88,2
VALJARNA DEB. PLOČ.	169	159	94,1
H V B	284	261	91,9
H V J	229	190	82,9
ŽICARNA	273	228	83,5
PROFILARNA	76	65	85,5
VRATNI PODBOJI	73	66	90,4
JEKLOVLEK	153	136	88,9
ELEKTRODE	252	224	88,9
ŽEKLARNA	89	81	91,0
STROJNE DELAV.	344	311	90,4
REMONTNE DELAV.	528	477	90,3
VZDRŽEVANJE	594	536	90,2
ENERGETIKA	254	217	85,4
TRANSPORT	378	341	90,2
DRUŽBENA PREH.	171	151	88,3
KSI	320	290	90,6
KO-FI	291	260	89,3
ETKRN	501	457	91,2
SKUPAJ	6.603	5.815	88,1

RASHIJK VOLILNA KOMISIJA ŽELEZARNE JESENICE

PREDSTAVLJAMO VAM PREDSEDNIKE SAMOUPRAVNIH ORGANOV

»V tako veliki temeljni organizaciji, kot je Jeklarna, imajo samoupravni organi in družbenopolitične organizacije vedno dosti dela in tudi problemov, ki naj bi jih pomagala reševati in usklajevati samoupravna delavska kontrola,« je na začetku najinega pogovora povedal FRANC ŠIMNIC, predsednik odbora samoupravne delavske kontrole v TOZD Jeklarna.

»V prejšnji mandatni dobi odbor samoupravne delavske kontrole v naši temeljni organizaciji sploh ni deloval, zato se je novoizvoljeni odbor sestel takoj v začetku nove mandatne dobe na konstituantni seji, kjer so bili prisotni tudi predsednik sindikalne organizacije v temeljni organizaciji, sekretar osnovne organizacije ZK, vodja TOZD in vsi člani novoizvoljenega odbora samoupravne delavske kontrole. Takrat sem bil tudi izvoljen za predsednika. Dogovorili smo se o nadaljnjem delu odbora in bili smo enotnega mnenja, da mora delo odbora bolj zaživeti.«

Odbor samoupravne delavske kontrole v TOZD Jeklarna je do sedaj imel štiri seje. Obravnavali so vse sklepe in odločitve samoupravnih organov, kakor tudi sklepe in predloge družbenopolitičnih organizacij, predvsem sindikata, pa tudi vse finančne konstrukcije za gradnjo nove vakumske naprave. Pregledali pa so tudi zapisnike inventurnih komisij. Eden od problemov, ki ga je obravnaval odbor, je bil tudi zaposlovanje invalidov. »Jeklarna je težek obrat in ima malo delovnih mest, ki bi jih lahko zasedli invalidi,« je še ob tem povedal Franc.

»Veliko premalo glede na število invalidov, ki bi jim morali nuditi ustrezno zaposlitev. To so predvsem ljudje, ki so postali invalidi pri nas v Jeklarni, v kakšni neznod ali pa zaradi kakšne bolezni, ki so posledice dolgotrajnega težkega dela in slabih delovnih pogojev v Jeklarni. Druge temeljne organizacije težko sprejemajo invalide iz Jeklarni. Pri kadrovskem sektorju sicer obstaja invalidska komisija, ki rešuje te probleme, toda največkrat je vse odvisno od posameznika. Mnogokrat se problema ne da rešiti, ne da bi bil invalid sam prikrajšan pri osebnem dohodku. Tudi z invalidskim dodatkom v večini primerov ne doseže tistega dohodka, ki bi ga sicer, če bi bil zdrav. V takih primerih si mora invalid sam pomagati z dodatnim šolanjem, prekvalifikacijo ali s pridobivanjem novih znanj. Dosti pa je tudi primerov, ko je za invalide dobro poskrbljeno.«

Na sejah odbora obravnavajo tudi probleme, ki se tičejo proizvodnje same. Tako so obravnavali problem prepogostega zalivanja livnih vozov oziroma sponkskih glav pri livnih vozovih. Izrekli so sklep, da je treba voditi evidenco o postavljanju zaščitnih streh na livne vozove. V primeru, da zaščitna streha ne bi bila postavljena, je treba navesti tudi vzrok. Ta sklep ni bil izrečen zaman, saj je primerov zalivanja sponkskih glav bistveno manj.

Med drugim so obravnavali tudi problematiko nadurnega dela, ki ga je v TOZD Jeklarna še veliko, vendar je odbor ugotovil, da se nadurno delo pojavlja na delovnih mestih, kjer je to nujno in da brez nadurnega dela posamezna dnina ali obrat ne bi mogla normalno delati. Gre za delovna mesta žerjavovodij, ponvičarjev, voznikov vlagalnih strojev, ponvičarskih zidarjev in podobno, torej za specializirana delovna mesta kjer najbolj primanjkuje kadra. »Samoupravna delavska kontrola ima zelo široko področje delovanja

in pri dotedanjem delu nam je bila v veliko pomoč podpora vodstva temeljne organizacije. Pobude za delo pa so prihajale tudi iz sindikalne organizacije v obratu, pa tudi iz tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata. Vse pobude smo na sejah odbora obravnavali in posredovali naprej konkretne predloge in mnenja.«

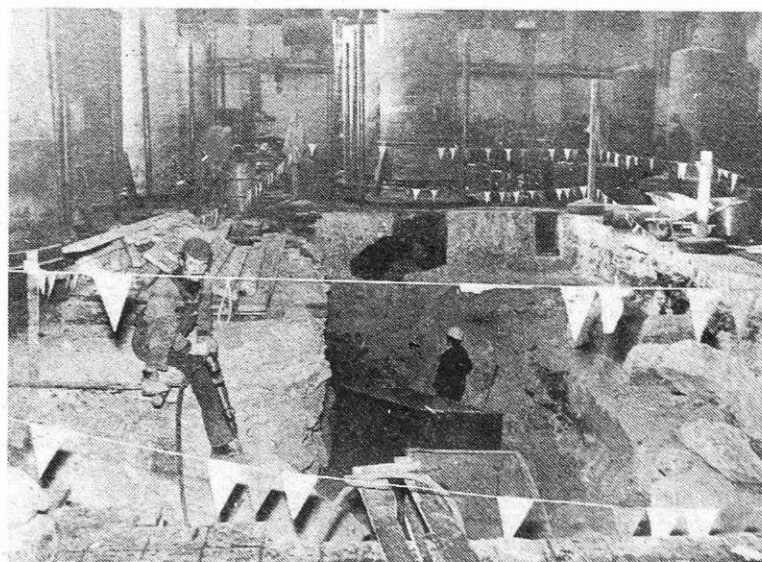
Povedal je tudi, da pogrešajo večjega sodelovanja vseh zaposlenih v temeljni organizaciji. Meni, da bi delavci morali o problemih in napakah, ki se dogajajo v temeljni organizaciji, obveščati odbor, da bi o njih razpravljali. Odboru naj bi posredovali tudi predloge za reševanje posameznih problemov, ki jih je v taki temeljni organizaciji kot je Jeklarna, vedno dosti, vendar se delavci na odbor samoupravne delavske kontrole ne obračajo in vse ostane pri besedah. Problemi se tako kopičijo in ustvarjajo nezadovoljstvo. »Ljudje bi se morali zavedati,« je še dodal, »da preko samoupravne delavske kontrole vršijo neposredno kontrolo nad delovanjem celotne temeljne organizacije in da je to mesto, kjer naj bi se reševali njihovi problemi.«

Franc je vodilni delovodja izmene na elektro pečeh. V Železarni dela od 1962. leta. Začel je kot strugar v strugarni valjev na Javorniku. Solal se je ob delu in 1966. leta končal srednjo metalurško tehnično šolo. Po končani šoli je, kot pravi, prišel v tisti obrat, za katerega se je šolal, v Jeklarno. Med pripravniško dobo je delal na vseh delovnih mestih, od zadnjega pomočnika v livni jami do topilca na peči. Leta 1968 je ob formiranju četrte izmene na elektro peči postal delovodja v livni jami, sedaj pa je že kakih deset let izmenjski delovodja v elektro jeklarni.

Pri svojem delu se srečuje z različnimi problemi in eden največjih je pomanjkanje dobrih delavcev, ki bi redno in zavzeto opravljali svoje delo. Pereč problem je tudi vložek, ki ne ustreza niti po obliki niti po kvaliteti. »To nam povzroča težave pri izdelavi posamezne kvalitete,« je pojasnil. »Te so prav na elektro pečeh še posebno zahtevne. Kadar imamo ob prvih analizah visoko vsebnost fosforja in žvepla nam njihovo odstranjevanje jemlje veliko časa. S tem podaljšujemo šaržne čase in izgubljammo proizvodnjo. Kljub temu, da je proizvodnja v Jeklarni še kako pomembna za delo valjarn, nam je ob takem vložku težko izpolnjevati planske obveznosti tako po kvaliteti, kot po količini izdelanega jekla.«

Veliko proizvodnje izgubljammo tudi zaradi popravil peči. Kakovost ognjevzdržnega materiala je iz leta v leto slabša. Močno se je poslabšala tudi kvaliteta obzidave peči, tako da se zgodi, da imamo prodore iz peči že pri prvih šaržah po remontu.«

Franc je Jeseničan. Je oče treh otrok. Ker imata številno družino, delata oba z ženo v treh izmenah, tako da je včasih težko organizirati varstvo otrok, vendar, kot pravi, gre vsako leto lažje, saj otroci rastejo in najstarejša hči, ki ima že šestnajst let, jima je pri gospodinjstvu v veliko pomoč.

Priprava temeljev za novo zvonasto peč v žičarni (Foto I. Kučina)

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Jeklovlek

9. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V TOZD Jeklovlek je bila 26. februarja deveta redna seja, ki jo je vodil predsednik Janez Židan. Najprej so ugotovili, da so sklepi prejšnje seje izvršeni. Ob tem pa so opozorili, da so na sedmi seji obravnavali varstvo pri delu, ki v zapisniku ni zavedeno.

V nadaljevanju so najprej obravnavali odgovor podpredsednika poslovnega odbora Železarne Borisa Breganta na vprašanja v zvezi s pripravi na gradnjo jeklarne 2 in sklepom sedme seje delavskega sveta TOZD.

Na osnovi pisnega pojasnila so ugotovili naslednje:

— pojasnilo na prvo vprašanje je zadovoljivo,

— glede manjših naložb poleg izgradnje jeklarne 2, odgovor ne pojasnjuje realizacije manjših prednostnih naložb. DS je menil, da je potrebno v zvezi s tem odgovoriti, če so manjše naložbe v TOZD Jeklovlek sploh prednostne in katere? Ugotovili so, da strokovna komisija za ocenjevanje predlogov glede na sklepe 7. seje, z dne 24. decembra 1981 na dopolnitev plana naložb za leto 1982 še ni dala odgovora,

— odgovor glede izdelave projekta izgradnje družbenega standarda delavcev kaže na hladen odnos in staro miselnost, ko v okviru velikih naložb že vrsto let zanemarjamo skrb za delovnega človeka.

Za tem so obravnavali poročilo odbora za delovna razmerja, ki ga je delegat posredoval predsedniku Noč. Soglašali so s sklepi odbora in potrdili sporazumsko prekinitve delovnega razmerja sodelavke s 1. marcem in predlog dodatkov za deficitarnost naslednjih delovnih nalog: 1. in 2. čistilec palic, rezalec palic BK in pripravljalac palic BK po stopnji B.

Obravnavali so tudi sklepe 8. seje odbora za gospodarstvo in jih potrdili.

Po obravnavi poslovnega poročila TOZD Jeklovlek in Železarne, ki sta ga podala vodja TOZD in računovodja, so ugotovili, da so bili v letu 1981 doseženi nekateri pomembni delovni cilji in poslovni rezultati, kot so:

— proizvodni načrt je bil količinski in kakovostno izvršen,

— v odnosu na plan je bil dosežen 1,4 % boljši izplen in nižji stroški pri predelavi,

— produktivnost dela je bila v odnosu na leto 1981 povečana za 11 %,

— plan izvoza na Poljsko je bil izpolnjen v količini 1.000 ton,

— izvršenih je bilo 1.141 ton domačih in tujih storitev in 175 ton lastne proizvodnje.

TOZD Žičarna

9. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V petek, 26. februarja, je bila deveta redna seja delavskega sveta TOZD Žičarna. Delegati so najprej potrdili zaključni račun TOZD za leto 1981 in bilanco uspeha z delitvijo, kar je bilo predhodno obravnavano na sestankih samoupravnih delovnih skupin.

Celotnega prihodka v letu 1981 je bilo 521.092.212 din, od tega je bilo 126.459.080 din dohodka, čistega dohodka pa 79.943.402 din in sicer za izplačilo osebnega dohodka 47 milijonov 432.657 din, za rezervni sklad 3.161.477 din, za poslovni sklad 18.140.267 din, za stanovanjske potrebe 4.007.582 din in za druge namene skupne porabe 7.201.417 din.

V letu 1981 je znašal dohodek na delavca 480.833 din, čisti dohodek 303.967 din, sredstva za osebni dohodek in za skupno porabo pa so znašala 222.972 din na delavca. Čisti osebni dohodek na delavca v letu 1981 je znašal 11.110 din mesečno. Akumulacija, v primerjavi z dohodkom, je bila 16,8 %. Celotni prihodek je bil za 13,8 % večji od planiranega, dohodek za 18,1 %, doseženi čisti dohodek pa za 30,2 %. Iz sredstev čistega dohodka je bilo za osebni dohodek v primerjavi s planiranim porabljenih le 97,1 %. TOZD je poslovala brez izgube.

V nadaljevanju seje so delegati ugotovili, da se delavci strinjajo, da se združena denarna sredstva skupne porabe, ki so bila razporejena iz čistega dohodka v letu 1981, začasnó uporabljajo v poslovne namene. Prav tako se lahko začasnó uporabljajo v poslovne namene sredstva zbrana v rezervnem skladu.

Na osnovi sprejetih kriterijev glede na doseženi poslovni rezultat v letu 1981 bo v mesecu marcu izvršena poravnava OD za leto 1981, ki znaša 18,2 % poprečnega OD TOZD. Delegati na seji so tudi ugotovili, da so sklepi zadnje seje realizirani.

Potrdili so finančni načrt za leto 1982 brez pripomb in izvolili Toneta

— ustvarjenega je bilo 70,9 milij. din dohodka ali v odnosu na plan 120,4 %, čisti dohodek za OD in sklade, pa je bil glede na plan presežen za 30 %,

— na 182 ur je poprečni mesečni izplačani čisti osebni dohodek znašal 12.500 din na zaposlenega delavca,

— število kvalitetnih reklamacij je bilo zmanjšano od 91 v letu 1980 na 59 v letu 1981,

— število poškodb pri delu je bilo manjše in zaradi tega je bil za 223 dni manjši izpad delovnih dni v odnosu na 1981. leto.

Istočasno so ugotovili nekatera negativna odstopanja do planskih ciljev in sicer:

— celotni prihodek je bil v odnosu na družbeni plan dosežen le 91,2 %, ker je izpadla 50 % realizacija polizdelka iz železarn Štore in Ravne,

— proizvodni stroški kažejo nekatera odstopanja od normativnih stroškov in specifične porabe,

— zaradi visokih in nerealnih planskih prodajnih cen je bila dosežena vrednostna realizacija 98,4 % in prodajna cena 95,8 %,

— izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti in obratovalnega časa kaže, da se je znižal čisti čas obratovanja od 49,15 % na 46,25 %,

— najbolj kritična in problematična je visoka odsotnost z dela in povečanje bolezenske odsotnosti na 13,2 %, kar je za 2,17 % višja, kot v letu 1981,

— program amortizacijskih zamjenjav je bil realiziran 51,5 %, medtem ko je bila realizacija sredstev za investicijsko vzdrževanje prekoračena za 13,5 %.

Ugotovili so, da je bilo poslovno poročilo obravnavano na zborih delavcev oziroma sestankih samoupravnih delovnih skupin, ki na poročilo niso imeli bistvenih pripomb in ga potrdili.

10. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V TOZD Jeklovlek je bila 5. marca deseta redna seja delavskega sveta, ki jo je sklical in vodil predsednik Janez Židan. Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da so še v reševanju.

Delavski svet je v nadaljevanju obravnaval ustvarjeni prihodek in njegovo razporeditev v letu 1981,

Sprejeli so predlog poravnave OD, ki bo izplačan v mesecu marcu, na osnovi sprejetih kriterijev glede na doseženi poslovni rezultat v letu 1981, kar znaša 16,7 % poprečnega osebnega dohodka temeljne organizacije v letu 1981.

Potrdili so zaključni račun in poslovno poročilo TOZD Jeklovlek in železarne Jesenice za leto 1981.

Obravnavali so osnutek pravilnika o oblikovanju cen proizvodov in storitev in ga potrdili s tem, da se ga dopolni s pripombami in dopolnitvami javne razprave, zlasti 8. člen, ko delavci TOZD uresničujejo politiko cen.

V zvezi s samoupravnim sporazumom SIS za ekonomske odnose s tujino so predlagali, da se sklepanje do nadaljnjega odloži, ker še niso sprejeta in razčiščena nekatera stališča glede 67. člena.

Za delegata organov upravljanja Ljubljanske banke, Temeljne banke Gorenjske Kranj so izvolili Marjana Bizjaka.

Odložili so tudi obravnavo o finančnem planu za leto 1982, ker gradivo ni bilo pravočasno pripravljeno, da bi začeli z javno razpravo.

Za delegata v skupščino kluba samoupravljalcev za mandatno obdobje 1982–1986 so imenovali Bogomirja Rozmana.

E. T.

Železarski globus

EGIPT

Ob koncu preteklega leta so tri japonske železarske družbe, in sicer Nippon Kokan, Kobe Steel in Toyo Nippon Kaisha dobile iz Egipta naročilo za gradnjo nove železarne z napravo za izdelavo železove gobe in elektro jeklarne, katere lokacija je predvidena v bližini mesta Aleksandrija. Naprava za izdelavo železove gobe bo imela letno proizvodno zmogljivost 600.000 ton in elektro jeklarne 800.000 surovega jekla. Pri financiranju tega projekta bosta sodelovali s posojili japonska vlada in japonska izvožno-uvozna banka. Kajti celotno opremo bodo dobavile japonske družbe. Pričetek obratovanja je predviden v letu 1985.

plan za leto 1982 in njegovo primerjavo z realizacijo v letu 1981 in ugotovil naslednje:

— realna ocena kaže, da je indeks udeležbe na plan 82/81 v skupnem prihodku previsok, če se je upoštevala realizacija tujega vloška iz nabave,

— vprašljiva je visoka prispevna stopnja za delovne skupnosti,

— izražena je bila bojazan, da ne bi dosegli plana OD in podrli notranja delitvena razmerja in dohodkovne odnose pri razporejanju čistega dohodka na osebne dohodke,

— visoko je planirana neto realizacija in prodajne cene, ki so nad indeksi glede na resolucijo in višje od indeksa realizacije v letu 1981.

Po obravnavi finančnega plana za leto 1982 so sprejeli naslednje sklepe:

1. Delavski svet vključno z gornji-mi pripombami in ugotovitvami sprejema finančni plan za leto 1982, ki izhaja iz že sprejetega količinskega plana in planskih ciljev.

2. Delavski svet pooblašča ustrezno strokovno službo (oddelek za ekonomske analize in planiranje), da po sprejetju sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega prihodka in določanju internih cen (z referendumom) uskladi sprejeti finančni plan s spremembami in dopolnitvami tega samoupravnega sporazuma.

Delavski svet je pozval vse sodelavce, da se v čim večjem številu udeležijo volitev, 11. in 14. marca.

E. T.

10. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V petek, 26. februarja, je bila deseta redna seja odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Žičarna. Člani so bili najprej seznanjeni z izvajanjem sklepov zadnje seje in ugotovili, da so vsi realizirani.

Potrdili so operativni plan za mesec marec, ki je enak družbenemu planu in znaša 5.300 ton, od tega 3.900 ton za prodajo in 1.400 ton za predelavo, za izvoz pa bo potrebno izdelati 850 ton vlečene žice.

Člani so sprejeli spremembo sklepa o plačilu nagrad z devete redne seje in sicer, da se Milki Mitkovski, Edinu Bahtiču in Džurici Lackič izplača po 700 din.

Obravnavali in sprejeli so poročilo o doseženih proizvodnih rezultatih v

mesecu januarju. Izdelali so 4.135 ton vlečene žice, 3.982 ton za prodajo in 1.153 ton za domačo predelavo. Doseženi izplen je bil 96,44 %, storilnost pa 153,93 kg na uro in moža. Poprečni osebni dohodek je bil 12.846 din na osebo.

Na koncu seje so člani sprejeli sklep, da se nabavi pasta za umivanje rok, po treh mesecih pa bodo preverili stroške za to.

A. S.

REFERENDUM 11. MARCA USPEL V VSEH TOZD

V četrtek, 11. marca, je hkrati z volitvami v vseh temeljnih organizacijah Železarne potekal referendum o predlogu sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega prihodka in določanju internih cen. Glasovalna mesta so bila odprta od 5. do 17. ure.

PREGLED UDELEŽBE NA REFERENDUMU

TOZD	Vpisanih v imenik	Glasovalo število	%
PLAVŽ	219	190	86,8
JEKLARNA	702	588	83,8
LIVARNA	89	84	94,4
VALJ. BL. ŠT.	400	332	83,0
VALJ. ŽICE IN PROF.	180	160	88,9
VALJ. DEB. PLOCEVINE	168	158	94,0
HV BELA	278	258	92,8
HV JESENICE	222	188	84,7
ŽIČARNA	269	244	90,7
PROFILARNA	75	65	86,7
VRAT. PODBOJI	67	64	95,5
JEKLOVLEK	151	136	90,1
ELEKTRODE	252	224	88,9
ŽEBLJARNA	88	81	92,0
MONTER	296	257	86,8
STROJ. DELAVNICE	322	302	93,8
REMONT. DELAV.	505	466	92,3
VZDRŽEVANJE	560	522	93,2
ENERGETIKA	264	215	81,4
TRANSPORT	370	340	91,9
DRUŽBENA PREH.	170	150	88,2
SKUPAJ	5.629	5.004	88,9

IZID GLASOVANJA NA REFERENDUMU

TOZD	Po imeniku	ZA	PROTI	% ZA
PLAVŽ	219	166	23	75,8
JEKLARNA	702	506	73	72,1
LIVARNA	89	64	20	71,9
VALJ. BL. ŠT.	400	240	60	60,0
VALJ. ŽICE IN PR.	180	135	24	75,0
VALJ. DEB. PL.	168	128	30	76,2
HV BELA	278	199	52	71,6
HV JESENICE	222	148	40	66,7
ŽIČARNA	269	175	49	65,0
PROFILARNA	75	51	12	68,0
VRAT. PODBOJI	67	52	12	77,6
JEKLOVLEK	151	121	15	80,1
ELEKTRODE	252	181	35	71,8
ŽEBLJARNA	88	69	7	78,4
MONTER	296	222	31	75,0
STROJ. DELAV.	322	240	42	74,5
REMONT. DELAV.	505	355	80	70,3
VZDRŽEVANJE	560	414	81	73,9
ENERGETIKA	264	180	30	72,2
TRANSPORT	370	276	46	74,6
DRUŽBENA PREH.	170	137	13	80,6
SKUPAJ	5.629	4.059	775	72,1

Delavci so v vseh temeljnih organizacijah na referendumu sprejeli spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega prihodka in določanju internih cen, s potrebno večino glasov.

VOLILNA KOMISIJA
ŽELEZARNE JESENICE

10. SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE PRI DS ŽELEZARNE

Predsednik odbora za splošne zadeve Bogomir Svetina je v četrtek, 4. marca, sklical deseto sejo in predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, odobritev službenih potovanj v tujino, poročila in ocene o opravljenih službenih potovanjih v tujino, tekoče zadeve in razno.

Po poročilu o pregledu sklepov devete seje, ki ga je podal vodja splošnega sektorja, so člani odbora ugotovili, da so sklepi večinoma izvršeni. Neizvršeni je še vedno sklep osme seje glede naloge in pooblastila dežurnega Železarne in dežurnega vzdrževanja, s posebnim poudarkom na njihovo odgovornost. To naj bi bilo objavljeno v glasilu Železar. V sklepu devete seje »Povračilo stroškov službenih potovanj in drugih stroškov, ki se krijejo iz materialnih stroškov« se črta »nadomestilo nočnine na osnovi računa hotela B ali nižje kategorije«, »nadomestilo nočnine« (račun gostinskih objektov višjih kategorij) pa se spremeni iz 420,00 na 500,00 dinarjev.

Odbor je odobril službena potovanja v tujino naslednjim sodelavcem:

Ladu ŠKETA, vodju TOZD Plavž v Zahodno Nemčijo k firmi Didier, kjer je bila naročena ogljikova opeka za talnik.

Petru SEKLOČA, RTA v Belgijo, kamor bo potoval zaradi formalnega prevzema procesorja.

Petru GASARJU, TOZD Žebliar in Ivanu ČERNICU, TOZD Vzdrževanje v ČSSR k firmi Kovopol na strokovno izpopolnjevanje.

Jožu ARHU, Iztoku POLAKU, Ivanu ŽIBERTU, Davorinu ZUPANČICU, vsi TOZD Jeklarne ter Jožu TRIPLATU, RO v ZRN, na razgovore o potrebnih pripravah za

uvvedbo tehnologije ponvične metalurgije v jeklarni I.

Jakobu MEDJU, OTK in Janezu NOVAKU, TOZD Profilarna ter soferju osebnega avtomobila Železarne na Dunaj k firmi Wagner, kamor so potovali zaradi reklamacije profilov.

Odbor je bil seznanjen z ocenami in poročili službenih potovanj v tujino za naslednje sodelavce:

Janeza BIDOVCIA s potovanja v ČSSR k Ferrometu Praga, ki je bilo organizirano skupaj z Metalko. Potovanje je bilo vezano predvsem na protidobave TVT za VAC in dinamno pločevino. Ocenjeno je bilo kot delno uspešno, potrebni pa bodo še nadaljnji redni kontakti za realizacijo planiranih protidobav.

Lada ŠKETA s potovanja v Zahodno Nemčijo k firmi Didier, kamor je potoval zaradi prevzema C-opeke za talnik plavža. Potovanje je doseglo namen.

Pod tekočimi zadevami so člani odbora obravnavali več vlog in prošenj posameznih društev in organizacij in sprejeli ustrezne sklepe, dve vlogi pa so odstopili v reševanje odboru za kadre in družbeni standard.

Člani odbora so obravnavali tudi problem prihoda in odhoda z dela glede uvedbe žigosnih ur in sklenili, da naj strokovna služba izda oceno iz vseh vidikov, iz katerih bo razvidna prisotnost na delu. Analizo je treba pripraviti do naslednje seje, to je do 5. aprila.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

DELO MLADIH V OBČINI RADOVLJICA

Priprave na letošnje mladinske delovne akcije, volilno-programske seje OO ZSMS, idejnopolično delo in kulturno zabavne prireditve, poleg aktivnosti v pripravah na XI. kongres ZSMS v organizacijah ZSMS, angažirajo vse več mladih.

Poleg evidentiranja brigadirjev za MDB Stane Žagar, ki bo sodelovala na zvezni mladinski delovni akciji SISA '82 in za pionirsko delovno brigado Kokrški odred, ki bo sodelovala na republiški delovni akciji KRAS '82, je center za MDA pri OK ZSMS Radovljica pripravil razstavo o brigadirskem življenju in predavanju z diapozitivi, ki mladino v osnovnih sredinah seznanja z delom in interesnim dejavnostim na MDA. Na ta način bodo mladinci in pionirji na neposreden in pristen način spoznali namen in oblike mladinskega prostovoljnega dela in se bodo lažje odločali za udeležbo v MDB.

NAJBOLJ UREJENA VOLIŠČA

Komisija za kulturo pri koordinacijskem svetu ZSMS Železarne je na dan volitev in referendum ocenjevala tudi najbolj urejena volišča. Komisija je ugotovila, da so bila vsa volišča zelo lepo pripravljena oziroma okrašena in zaslužijo pohvalo za prizadevnost vse osnovne in tudi organizacije ZSMS, razen v TOZD Plavž, kjer mladi niso sodelovali. Komisija se je tudi odločila, da namesto treh nagrad pet osnovnih organizacij, ki so zares zelo dobro uredile volišča in sicer:

1. OO ZSMS Transport,
2. OO ZSMS Vzdrževanje in Remontne delavnice – skupno volišče Javornik,
3. OO ZSMS Strojne delavnice (Jesenice),
4. OO ZSMS Jeklarna,
5. OO ZSMS Družbena prehrana.

ZK

NASTOP FOLKLORNEGA ANSAMBLA »OSMAN DŽAFIĆ« IZ PRIJEDORA

Komisija za kulturo pri izvršnem odboru konference osnovnih organizacij sindikata in koordinacijski svet ZSMS železarne Jesenice organizirata ogled nastopa ansambla narodnih plesov in pesmi »OSMAN DŽAFIĆ« iz Prijedora, ki bo v dvorani gledališča na Jesenicah v soboto, 20. marca, ob 17. uri in 19.30.

Vstopnice za predstavo dobite po ceni 30,00 din pri referentih za kulturo osnovnih organizacij sindikata v TOZD in delovnih skupnostih.

ŠPORTNA TEKMOVANJA V POČASTITEV MESECA MLADOSTI

Bliža se mesec mladosti in OK ZSMS Jesenice pripravlja vrsto športnih, kulturnih in zabavnih prireditev. Športna tekmovanja se pričnejo že meseca aprila in bodo potekala po naslednjem razporedi:

- 2. aprila – ŠAH (spodnji prostori Kazine ob 15. uri),
- 9. aprila – NAMIZNI TENIS (TVD Partizan ob 15. uri),
- 16. aprila – ODBOJKA (OŠ Žirovnica ob 15.30),
- 24. aprila – ROKOMET (gimnazija Jesenice ob 9. uri),
- 8. maja – KOŠARKA (igrišče v Podmežaklju ob 9. uri),
- 11. in 12. maja – NOGOMET (igrišče v Podmežaklju ob 15. uri).

Po sklepu predsedstva OK ZSMS se v letošnjem letu tekmuje za veliki prehodni pokal OK ZSMS, ki ga bo dobila osnovna organizacija ZSMS za najboljšo uvrstitev v moški in ženski konkurenci. Pokala bosta podeljena na zaključni prireditvi 22. maja, ki bo na Pristavi v Javorniškem rovtu. OO ZSMS, ki bo trikrat osvojila pokal, tega dobi v trajno last.

t.

Desetega aprila bo OK ZSMS Radovljica, skupaj z OK ZSMS Jesenice organizirala lokalno delovno akcijo na Ajdni pod Stalom, kjer poteka arheološka izkopavanja. Hkrati bo to priložnost za miting s kulturno-zabavnim programom, ki bo posvečen dnevu brigadirjev.

V OO ZSMS tečejo priprave na občinsko tekmovanje TITO – REVOLUCIJA – MIR, ki bo 3. aprila v Radovljici. V občini bo letos tudi regijsko tekmovanje v OŠ Stane Žagar Lipnica, kjer se bodo pomerile najboljše pionirske in mladinske ekipe iz občin Gorenjske regije. To tradicionalno tekmovanje je letos v celoti posvečeno življenju in delu tovariša Tita, zato ima toliko večji pomen pri utrjevanju enotnosti mlade generacije in njihovem usposabljanju.

Minuli teden so v domu učencev na Bledu ustanovili mladinsko organizacijo, ki naj bi želje in interese dijakov strnila v organizirane oblike delovanja. Poleg tega bodo mladi preko OO ZSMS skušali reševati nekatere probleme, s katerimi se srečujejo, povezali se bodo s krajevno

mladinsko organizacijo in sodelovali v širših akcijah na področju občine. Že na ustavni seji so se dijaki odločili za predavanja, glasbene večere, plese v domu in za plavalni tečaj.

Omeniti je treba tudi zbor študentov v Verigi in Murki, ki jih bodo organizirale OO ZSMS v prihodnjih dneh. Na zborih, ki se jih bodo udeležili predstavniki OZD, OK ZSMS Radovljica in brigadirji, bo tekla beseda o možnostih za zaposlitev, šolskem uspehu, vključevanju v mladinsko organizacijo in o MDA. Zaposlitev študentov je še posebej pereča v Murki, kjer že sedaj razmišljajo o preusmeritvi in prekvalifikaciji bodočih trgovcev, saj v delovni organizaciji ne bo prostora za vse. Nezaposlenost, ki se obeta prav mladim, še kako jasno in za mlado generacijo »boleče« kaže na neusklajenost kadrovske politike združenega dela in šolske mreže na Gorenjskem, ki je ne bomo odpravili samo s študentsko politiko. Tudi resolucije in samoupravni sporazumi sami po sebi ne bodo odpravili nezaposlenosti, če dogovorjeno ne bomo izvajali in izpostavili odgovornost tistih, ki se dogovorom izmikajo s pozicij tehnokratizma in zapiranja v ozke »tozdrovske« meje.

Brane Grohar

Sodelavec pri prebiranju našega glasila (Foto I. Kučina)

SEJA PREDSEDSTVA OO ZSMS TOZD STROJNE DELAVNICE

V ponedeljek, 8. marca se je sestala na tretji seji predsedstvo OO ZSMS TOZD Strojne delavnice, ki ji je prisostvoval tudi sekretar koordinacijskega sveta Železarne Zvone Kovačič.

Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da so bili realizirani vsi sklepi in zadolžitve za mesec februar, razen izvedba predavanja v okviru idejnopoličnega usposabljanja in stenskega časopisa ob dnevu žensk – 8. marca.

V stalno mladinsko delovno brigado »Železar« so bili evidentirani naslednji mladinci: A. Grušič, S. Suljanović, F. Ploj, A. Dizdarevič, M. Jurič, S. Stamenković in N. Sušajič.

Ugotovili so, da so priprave na volitve že stekle in zadolžili grupo mladincev za okrasitev volišč. Dogovorili so se, da bodo poskušali obrate tudi ozvočiti.

V nadaljevanju so pregledali aktivnosti za mesec marec po operativnem programu dela, ki vsebuje:

- obisk gledališke predstave (zadolženi referenti za kulturo),
- udeležba na spominskem zimskem pohodu na Porezen (21. marca – zadolžen Bizalj),
- sodelovanje v tekmovanju za

memorial Langus – Brun (referenti za šport),

– izdelati stenski časopis za dan mladinskih delovnih brigad – 1. aprila (referenti za kulturo),

– vzpostaviti kontakta z OO ZSMS v krajevni skupnosti – Sava.

Na seji so imeli tudi pripombo na kadrovanje v OK ZSMS Jesenice, ker so iz evidentiranih kandidatov za koordinacijski svet ZSMS Železarne enostavno izbrali kandidate za OK ZSMS Jesenice, zato sedaj tudi prihaja do neaktivnosti članov CK ZSMS Jesenice.

Dogovorili so se, da se bodo mladi iz TOZD udeleževali akcij zbiranja sekundarnih odpadnih kovin, ki jih organizira osnovna organizacija sindikata TOZD.

Sodelovali bodo z vojakmi v vojašnici Bohinjska Bela na športnem, kulturnem in drugih področjih, sodelovanje pa naj bi se usklajevalo v okviru koordinacijskega sveta ZSMS Železarne.

Sejo so zaključili z željo, da bi akcija za izbor najboljšega mladega delavca samoupravljalca potekala čim bolj realno po vseh TOZD in da bi bili z rezultati akcije vsi seznanjeni.

DA

SEJA PREDSEDSTVA OK ZSMS JESENICE

V torek, 9. marca, se je sestala predsedstvo OK ZSMS Jesenice na svoji redni 17. seji. Razpravljali so o finančnem poročilu za leto 1981 in finančnem planu za tekoče leto. Ugotovili so, da je letos glede na porast materialnih stroškov manj denarja kot v preteklem letu, zato bo plan realiziran le, če bodo vse delovne organizacije dosledno izpolnjevale družbeni dogovor o finančiranju mladinskega prostovoljnega dela.

Finančno poročilo in plan bodo dali v obravnavo še konferenci, ki bo v torek, 23. marca, ob 17. uri v spodnjih prostorih Kazine.

Na konferenci se bodo dogovorili tudi glede vodenja razprave o dokumentih za XI. kongres ZSMS in izvilili delegate, ki se bodo udeležili kongresa.

Vsaka OK ZSMS ima po sklepu pripravljalnega odbora pravico delegirati štiri delegate, ki pokrivajo različna področja, poleg predsednika občinske konference, ki je delegat po funkciji.

Predsedstvo predlaga konferenci naslednje kandidate za delegate: Sladjano Manžič – študentko, Janka Gregoriča – področje idejno političnega dela, Zvone Kovačiča – področje mladinskega prostovolj-

SEMINAR ZA INFORMATORJE IN REFERENTE ZA KULTURO

Komisija za informiranje in komisija za kulturo pri koordinacijskem svetu ZSMS Železarne organizira seminar za referente za kulturo in za informiranje, vključijo pa se lahko tudi ostali člani osnovnih organizacij ZSMS.

Seminar bo v četrtek, 25. marca ob 16. uri v spodnjih prostorih restavracije Kazine.

Z.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

ŽIVALI – ZNANILCI POTRESOV

Kaj povzroča pri živalih nemir že dosti pred nesrečo, ko se ljudem zdi vse mirno? So to šumi, neslišni za človeško uho, ali je to infrardeče sevanje, ki prihaja iz globlin vulkana in ga ne moremo zaznati s sodobnimi napravami? Znanstveniki še ne morejo odgovoriti na to vprašanje, dejstva pa ostanejo dejstva – številne živali imajo izredno sposobnost napovedovanja vulkanskega izbruha. Zato se specialisti bioniki ukvarjajo z raziskovanjem tega skrivnostnega pojava.

TUDI RASTLINE VNAPREJ ČUTIJO POTRES

Na otoku Java raste rastlina, znana pod imenom kraljevska primula, domačini pa ji pravijo »potresni cvetek«. Kraljevska primula lahko najdemo samo na pobočjih vulkana. Od drugih rastlin se razlikuje po tem, da cvete samo pred izbruhom in pomeni okoliškemu prebivalstvu svojevrstnega znanilca nesreče. Ko prebivalci vasi ob vznožju vulkana vidijo cveteti kraljevske primule, vedno zapustijo domove in se umaknejo na varen kraj. Ta čudežni cvetek se nikoli ne zmoti v napovedovanju.

Znanstveniki menijo, da povzroči cvetenje te rastline povečano sevanje radona pred izbruhom ali pa radiaktivnost, ki nastane takrat, ko se v notranjosti Zemlje pripravlja izbruh.

ČE HOČEMO IMETI DEJANSKO OBRAMBO, MORAMO GRADITI NA LJUDEH

Švedska je država, ki že skoraj dve stoletji ne pozna vojne. Glede izdatkov za orožje je med prvimi na svetu. Prizadeva si, da bi preprečila morebitne sovražnosti. Podrobnosti in razlike med obrambnima konceptoma Švedske in SFR Jugoslavije so minimalne. Obe si prizadevata z vsemi možnimi sredstvi za trajen mir v svetu.

POJEM NEVTRALNOSTI

Švedska je že zdavnaj postala pojem nevtralnosti v sodobnem sprtem svetu. Tej državi na severu Evrope s površino 449.964 kvadratnih kilometrov in z nekaj več kot osm milijoni prebivalcev, je uspelo obdržati nevtralnost celo takrat, ko je vojni požar zajel skoraj vse celine.

Vendar to dejstvo ni spremenilo odnosa do temeljnih načel obrambe in zaščite. Njeni izdatki za obrambno orožje so glede na število prebivalcev med najvišjimi v svetu. V oboroženih silah je skoraj 100.000 ljudi. V najkrajšem času lahko omobilizirajo 750.000 vojakov. V dvajsetih vpoklicnih rajonih Švedske je na stotine samostojnih čet in bataljonov teritorialne obrambe.

V reviji informativne službe civilne zaščite Švedske je objavljeno besedilo v obliki letaka, ki ga naj v primeru mobilizacije ponese s seboj vsak državljan. Uvodni del letaka opozarja, da je vsaka informacija o prekinitvi mobilizacije neresnična in ji ne gre verjeti v morebitnih sovražnostih.

Povzetki iz navodila (letaka), ki velja na Švedskem v primeru morebitnih sovražnosti:

Švedska si želi miru

... V primeru, če bomo napadeni ...

... Za ta primer smo se že solidno pripravljali v miru. Pridobljeno znanje in praktične izkušnje v miru – uporabi v primeru sovražnosti ...

Mobilizacija

... Alarm za pripravljenost je obenem ukaz za splošno mobilizacijo.

Tvoja vojaška dolžnost

... Če si določen na kako dolžnost, se javi na zbirnem mestu. Postopaj hladno, zbrano, premišljeno, kot da si na vajah v mirnem času. Kar je predvideno v miru – naj se v popolnosti izvaja v primeru sovražnosti ...

Številka vojaške pošte

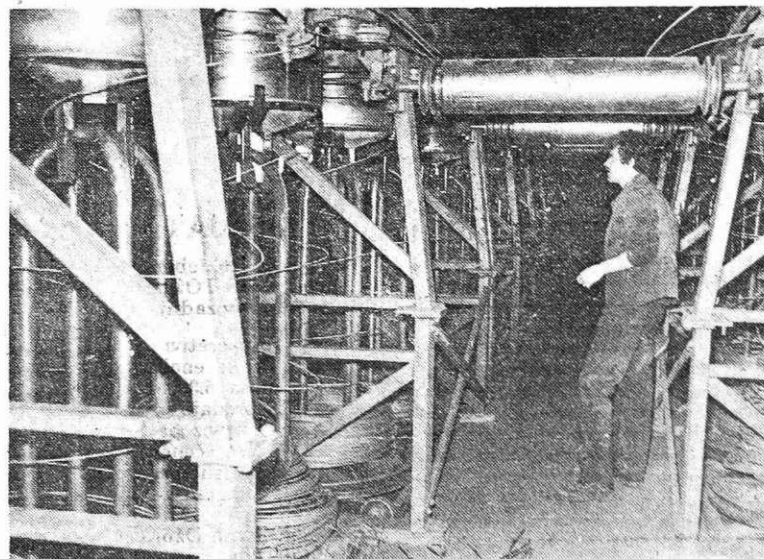
... Ta številka je lahko tvoja edina zveza z družino v primeru evakuacije. Našel jo boš na svojem vojaškem pozivu ...

Če ostaneš na delovnem mestu

... se ravnaj po navodilih, ki si jih prejel že v mirnem času ... Če bo potreba premeš dodatna navodila in obvestila. Za vse pa velja naslednje: v primeru sovražnosti, je potrebna v vojnem času v kraju odn. podjetju še večja medsebojna solidarnost.

Bodi previden in pozoren – sovražnik prisluškuje povsod. Napadalec nas bo poskušal prevarati z ukanami. Najprej bo prisotna sovražna propaganda, da je vsak odpor zaman. Spremljaj oddaje radia in televizije, vendar ne nasedaj lažnim obvestilom in ponarejenim izvodom švedskih časopisov, revij in letakov. Skrajno previden, buden in pozoren bodi na širjenje lažnih govorov. Ne širi jih naprej, temveč po najkrajši poti presekaj pretok laži.

(SE NADALJUJE)

Redaeli žičarski stroji (Foto I. Kučina)

PRODAJA V FEBRUARJU NAD NAČRTOVANO

Izračun agregatnih indeksov prodaje nam je pokazal, da je vzrok za zaostanek v realizaciji v zaostanku a načrtovano prodajno ceno (za 10%) in za načrtovanim asortimentom (za 1%), medtem ko je količina nad planirano višino.

Pregled prodaje po posameznih TOZD nam kaže, da so načrtovano količino in vrednost presegli le v TOZD Valjarna žice in profilov in Želblarna, količino so presegli še v TOZD Hladna valjarna, Jesenice, Žičarna, Profilarna, Jeklovlek in Elektrode, medtem ko zaradi velikega zaostanka za načrtovanimi prodajnimi cenami, vrednostnega plana ne presega nobena druga TOZD. Zaostanek za načrtovano vrednostno prodajo se giblje med 32% v Hladni valjarni Bela (slabši asortiment od načrtovanega) in 3% v Profilarni. Višjo prodajno ceno od načrtovane so dosegli le s prodajo izdelkov iz TOZD Livarna (za 86%) in Želblarna (za 47%), vse ostale TOZD pa imajo prodajno ceno nižjo od planirane, zaostanek pa se giblje med 31% v TOZD Elektrode in 5% v TOZD Vratni podboji.

V prvih dveh mesecih letošnjega leta so rezultati podobni. Prodali smo 69.761 ton izdelkov kar je toliko kot smo načrtovali, zaradi 20% nižje prodajne cene od načrtovane pa znaša realizacija v višini 1.943,1 milij. din le 79% od načrtovane višine. Osnovna realizacija se je povečala skupno za 37,5 milij. din zaradi realizacije energetske, storitvenih TOZD in ostale realizacije vendar smo tudi pri teh zaostali za načrti, tako da je skupna zunanja realizacija za 21% nižja od planirane in za 15% višja od realizacije v lanskem istem obdobju. Tudi v kumulativni je zaostanek v realizaciji odraz nedoseganja načrtovane prodajne cene in asortimenta, medtem ko pri količini ne zaostajamo. Višjo vrednost prodaje od načrtovane so v prvih dveh mesecih dosegli le v TOZD Želblarna (za 41%), ki pa zaostaja za načrtovano količino (za 1,5%), vendar sta z livarno edini TOZD, ki sta dosegli višjo prodajno ceno od načrtovane (Livarna za 38% in Želblarna za 44%). Vse ostale TOZD so zaostale za načrtovano vrednostjo prodaje zaradi nedoseganja planirane prodajne cene, kljub temu, da so v TOZD Valjarna žice in profilov, Hladna valjarna, Jesenice, Žičarna, Profilarna, Jeklovlek in Elektrode dosegli ali presegli planirano količino.

TOZD Monter Dravograd je v februarju in v obeh mesecih letos zaostala za načrtovano količino in vrednostjo, dosežena prodajna cena pa je bila višja od načrtovane.

S.

ODPIRAJO SE NOVE MOŽNOSTI STANOVANJSKE GRADNJE V OKVIRU ZADRUGE »ŽELEZAR«

Skupščina stanovanjske zadruga »Železar« je 25. februarja obravnavala možnosti nadaljnje stanovanjske gradnje v okviru zadruga in sklenila, da so izpolnjeni vsi pogoji za pričetek aktivnosti na lokaciji Rodine II.

Osnovna naloga zadruga »Železar« je v prvi fazi pridobiti zadostno število kandidatov, ki bi se želeli vključiti v združno gradnjo na območju zazidalnega načrta Rodine II.

V kolikor bomo v letošnjem letu uspeli zagotoviti zadosten interes za združno gradnjo, bo stanovanjska zadruga lahko nadaljevala s pripravljalnimi deli v okviru zazidalnega načrta.

Po sprejeti novelaciji zazidalnega načrta je za območje Rodine II predvidena gradnja 35 individualnih stanovanjskih hiš in 19 dvojčkov (38 enot). Glede na trenutno, nezadosten interes članov zadruga za grad-

njo na tem območju, se je izvršni odbor zadruga odločil, da se z možnostjo pričetka gradnje na območju Rodine II seznanijo tudi ostali delovni ljudje in občani, ki zaenkrat še niso člani zadruga, bi pa želeli graditi stanovanjsko hišo v okviru zadruga.

V želji, da bi že v letošnjem letu lahko uresničili del zastavljenih nalog, zlasti pri pridobitvi ustreznega komunalno opremljenega zemljišča, bi zadruga želela, da se zaintereseni za vstop v članstvo zadruga prijavijo najkasneje do 9. aprila letos.

Izvršni odbor
Stanovanjske zadruga »Železar«

ZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE V FEBRUARJU

T O Z D	IZVRŠITEV FEBRUAR 1 9 8 1			PLAN FEBRUAR 1 9 8 2			IZVRŠITEV FEBRUAR 1 9 8 2			I N D E K S I					
	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Kol. 8/2	Cena 9/3	Vred. 10/4	Kol. 8/5	Cena 9/6	Vred. 10/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Livarna	84.8	36.942	3.132.327	60	46.000	2.760.000	30.2	85.492	2.584.839	35.6	231.4	82.5	50.3	185.9	93.7
Valj. bluming-štekel	6.921.9	26.569	183.911.013	6.730	33.005	222.121.211	6.686.3	27.753	185.570.376	96.6	104.5	100.9	99.4	84.1	83.5
- bluming	570.3	25.305	14.432.112	370	22.491	8.321.670	418.0	24.659	10.306.402	73.3	97.4	71.4	113.0	109.6	123.9
- štekel	6.351.6	26.683	169.478.901	6.360	33.616	213.799.541	6.268.3	27.960	175.263.974	98.7	104.8	103.4	98.6	83.2	82.0
Valj. žice in prof.	1.119.1	17.054	19.084.675	1.850	21.906	40.526.302	2.622.2	17.928	47.012.431	234.3	105.1	246.3	141.7	81.8	116.0
Valj. debele ploč.	6.211.6	24.864	154.443.351	6.220	32.620	202.893.027	5.736.2	25.698	147.412.974	92.3	103.4	95.4	92.2	78.8	72.7
Hladna valj. Bela	6.395.5	30.840	197.238.702	7.760	38.767	300.831.299	7.215.9	28.158	203.187.715	112.8	91.3	103.0	93.0	72.8	67.5
Hladna valj. Jesenice	1.980.9	25.727	50.962.319	2.210	34.393	76.008.530	2.410.1	28.864	69.564.982	121.7	112.2	136.5	109.1	83.9	91.5
Žičarna	3.633.0	31.132	113.103.947	3.420	40.727	139.287.400	3.611.2	33.838	122.196.103	99.4	108.7	108.0	105.6	83.1	87.7
Profilarna	1.362.5	23.679	32.261.835	1.430	31.506	45.054.234	1.770.2	24.650	43.634.565	129.9	104.1	135.3	123.8	78.2	96.8
- H O P	1.257.5	21.349	26.846.358	1.370	29.130	39.908.100	1.662.5	21.726	36.117.293	132.2	101.8	134.5	121.4	74.6	90.5
- ronđele	47.2	72.128	3.404.671	43	97.946	4.211.678	85.1	77.404	6.589.712	180.3	107.3	193.5	197.9	79.0	156.5
- stebrič. in distančn.	57.8	34.810	2.010.806	17	54.968	934.456	22.6	40.986	927.560	39.1	117.7	46.1	132.9	74.6	99.3
Skladišče 38				120	56.159	6.739.080	35.9	44.852	1.609.183				29.9	79.9	23.9
Vratni podboji	189.0	46.516	8.795.614	130	60.905	7.917.650	97.3	57.585	5.602.794	51.5	123.8	63.7	74.8	94.5	70.8
Jeklovlek	1.914.6	36.028	68.978.982	1.880	48.002	90.243.760	1.905.9	42.637	81.264.924	99.5	118.3	117.8	101.4	88.8	90.1
Elektrode	1.701.1	27.738	47.184.601	2.050	35.368	72.503.580	2.402.4	24.519	58.904.365	141.2	88.4	124.8	117.2	69.3	81.2
- elektrode, var. žica, masa, Emona Zgb.	1.576.9	29.408	46.373.199	1.980	35.943	71.167.980	2.008.1	28.650	57.531.590	127.3	97.4	124.1	101.4	79.7	80.8
- varilni prašek	33.2	19.174	635.816	70	19.080	1.335.600	67.2	18.344	1.232.748	202.4	95.7	193.9	96.0	96.1	92.3
- šamotna masa	91.0	1.930	175.586				327.1	428	140.027	359.5	22.2	79.7			
Želblarna	993.5	13.556	13.467.831	970	15.462	14.998.000	1.206.8	22.704	27.398.410	121.5	167.5	203.4	124.4	146.8	182.7
OSNOVNA REALIZACIJA	32.507.5	(27.457)	892.565.197	34.830	(35.081)	1.221.884.073	35.730.6	(27.874)	995.943.661	109.9	101.5	111.6	102.6	79.5	81.5
Realizac. energetske			5.429.113			10.908.377			6.451.055			132.4			59.1
- " - storitv. TOZD						1.385.367			734.754						53.0
Ostale storitve			16.082.860			20.812.100			12.299.892			76.5			59.1
SK. ZUNANJA REALIZACIJA			914.077.170			1.254.989.917			1.015.429.362			111.1			80.9
Monter Dravograd	1.009.0	(31.196)	31.477.000	1.180	(41.429)	48.886.000	932.0	(44.009)	41.016.000	92.4	141.1	130.3	79.0	106.2	83.9

ZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE JANUAR — FEBRUAR

T O Z D	IZVRŠITEV OD I - II 1981			PLAN OD I - II 1982			IZVRŠITEV OD I - II 1982			I N D E K S I					
	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Kol. 8/2	Cena 9/3	Vred. 10/4	Kol. 8/5	Cena 9/6	Vred. 10/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Livarna	119.4	36.945	4.412.367	120	46.000	5.520.000	66.6	63.307	4.216.287	55.8	171.4	95.6	55.5	137.6	76.4
Valj. bluming-štekel	13.278.7	25.740	341.787.196	13.900	33.024	459.033.585	13.391.8	27.534	368.728.695	100.9	107.0	107.9	96.3	83.4	80.3
- bluming	901.9	24.697	22.274.131	740	22.491	16.643.340	788.4	24.301	19.158.071	87.4	98.4	86.0	106.5	108.0	115.1
- štekel	12.376.8	25.815	319.513.065	13.160	33.616	442.390.245	12.603.4	27.736	349.570.624	101.8	107.8	109.4	95.8	82.5	79.0
Valj. žice in prof.	3.222.0	15.968	51.448.979	3.820	21.906	83.681.337	4.519.0	17.627	79.654.205	140.3	110.4	154.8	118.3	80.5	95.2
Valj. debele ploč.	12.188.4	24.385	297.218.259	12.150	32.620	396.326.411	11.673.5	25.879	302.105.840	95.8	106.1	101.6	96.1	79.3	76.3
Hladna valj. Bela	12.501.6	27.742	346.812.052	15.710	38.767	609.028.313	14.707.9	28.311	416.392.125	117.6	102.1	120.1	93.6	73.0	68.4
Hladna valj. Jesenice	4.305.6	25.408	109.396.891	4.380	34.393	150.641.340	4.869.7	28.554	139.049.771	113.3	112.4	127.1	111.2	83.0	92.3
Žičarna	6.684.6	31.782	212.452.102	6.880	40.727	280.203.893	6.849.0	33.999	232.856.724	102.5	107.0	109.6	99.5	83.5	83.1
Profilarna	2.822.1	22.543	63.618.596	2.690	31.577	84.941.222	3.133.2	25.963	81.345.686	111.0	115.2	127.9	116.5	82.2	95.8
- H O P	2.635.0	20.680	54.491.604	2.575	29.130	75.009.750	2.959.4	23.146	68.497.461	112.3	111.9	125.7	114.9	79.5	91.3
- ronđele	84.5	65.887	5.571.458	84	97.946	8.227.464	137.5	81.720	11.236.619	162.7	124.0	201.7	163.7	83.4	136.6
- stebrič. in distančn.	102.6	34.667	3.555.534	31	54.968	1.704.008	36.3	44.397	1.611.606	35.4	128.1	45.6	117.1	80.8	94.6
Skladišče 38	94.0	29.805	2.802.503	240	56.159	13.478.160	35.9	44.851	1.609.183	38.2	150.5	57.4	15.0	79.9	11.9
Vratni podboji	333.7	40.214	13.421.056	230	60.905	14.008.150	163.1	54.958	8.965.308	48.9	136.7	66.8	70.9	90.2	64.0
Jeklovlek	3.731.1	36.852	137.500.541	3.670	48.002	176.167.340	3.718.8	42.184	156.876.932	99.7	114.5	114.1	101.3	87.9	89.0
Elektrode	2.987.0	25.631	76.559.756	4.000	35.514	142.057.660	4.643.3	23.079	107.161.782	155.5	90.0	140.0	116.1	65.0	75.4
- elektrode, var. žica, masa, Emona Zgb.	2.833.8	26.584	75.335.465	3.860	36.110	139.386.460	4.074.6	25.758	104.952.197	143.8	96.9	139.3	105.6	71.3	75.3
- varilni prašek	62.2	16.871	1.048.705	140	19.080	2.671.200	107.9	18.466	1.992.854	173.5	109.5	190.0	77.1	96.8	74.6
- šamotna masa	91.0	1.930	175.586				460.8	470	216.731	506.4	24.4	123.4			
Želblarna	1.922.4	13.385	25.730.141	2.020	15.462	31.232.950	1.989.1	22.201	44.159.879	103.5	165.9	171.6	98.5	143.6	141.4
OSNOVNA REALIZACIJA	64.190.5	(26.221)	1.683.160.439	69.810	(35.043)	2.446.320.361	69.760.9	(27.854)	1.943.122.417	108.7	106.2	115.4	99.9	79.5	79.4
Realizac. energetske			10.383.483			22.781.246			12.502.775			133.7			54.9
- " - storitv. TOZD						2.770.934			1.378.615						49.8
Ostale storitve			28.916.671			41.624.300			23.624.684			81.7			56.8
SK. ZUNANJA REALIZACIJA			1.722.460.593			2.513.496.841			1.980.628.491			115.0			78.8
Monter Dravograd	1.839.0	(28.563)	52.528.000	2.350	(41.008)	96.370.000	1.832.0	(41.993)	76.932.000	99.6	147.0	146.5	78.0	102.4	79.8

OSEBNI DOHODKI ZA MESEC FEBRUAR

Zaradi manjšega števila koledarskih dni je trajal v februarju redni delovni čas delavcev v temeljnih organizacijah z neprekinjenim proizvodnim procesom le od 160 – 176 ur, za delavce v ostalih sistemih dela pa je znašal redni delovni čas 176 ur. Gre za bistveno manjši obseg plačanega časa kot v mesecu januarju, zato je tudi povprečno število ur na zaposlenega za 11 ur manjše kot v januarju (januar 189,7 – februar 178,7 ur). To je imelo vpliv tudi na osebni dohodek.

Februar izkazuje za 420 din nižji osebni dohodek v povprečju na zaposlenega (januar 14.768 – februar 14.348 din). Večji osebni dohodek kot v januarju je doseglo le nekaj TOZD. V TOZD Livarna je OD na zaposlenega za 852 din višji, od vseh TOZD ima Livarna zopet najvišje število ur na zaposlenega (211 ur). Višji OD na zaposlenega imajo še TOZD Profilarna, Vratni podboji, Jeklovlek, Strojne delavnice, Remontne delavnice.

V januarju smo ugotavljali, da so se nadure znižale v primerjavi z decembrom. V februarju pa moramo žal ugotoviti, da se je število nadur zopet povečalo kar za 4,3 % ali 1548 ur, največ v TOZD Remontne delavnice za 112,3 % ali 3619 ur, v Strojnih delavnicah 52,2 % ali 993 ur, Vzdrževanje 890 in v Livarni za 842 ur. Ob tem pa je v nekaterih TOZD delež nadurnega dela pomembno zmanjšan tako, da je v osmih TOZD in delovnih skupnostih delež nadurnega dela v efektivnem času manjši od 2 %.

Odstotek učinka je v povprečju porasel za 2,8 %. Visok učinek je odraz povečanja produktivnosti pri skupni proizvodnji, ki je kljub krajšemu mesecu količinsko za 1 % večja kot v januarju, medtem ko je količina gotove proizvodnje celo za 18 % večja kot v januarju.

Podoben uspeh se kaže v izpolnjevanju operativnega programa, ki je bil pri skupni proizvodnji presežen za 10,6 %, pri gotovi pa za 9,3 %.

TOZD Jeklarne močno prednjači z učinkom, ki je v mesecu februarju kar za 9,3 % višji od januarskega. Daleč najvišji povprečni učinek so delavci TOZD Jeklarne zaslužili z izjemno dobrim delom. Izdelali so toliko jekla, kot že dolga leta ne v tem mesecu. Mesečna proizvodnja je bila v zadnjih treh letih le nekajkrat višja od dosežene v letošnjem februarju. To se odraža tudi v visokih premijah na količino jekla, ki predstavljajo pomemben delež osebnega dohodka.

Vse proizvodne temeljne organizacije so presegle z operativnim programom predvidene količine in v večini primerov povečale tudi osebni dohodek iz učinkovitosti. Osebni dohodek na uro je za 3,3 % višji kot v januarju, za prav toliko pa je seveda višji osebni dohodek na 182 ur. To pomeni, da ima boljše delo in boljše produktivnost dejanski odraz v osebnem dohodku in je izplačilo manjše le zaradi dolžine delovnega časa.

Stimulacija za rast produktivnosti je v zadnjem mesecu v povprečju za 1 % nižja od januarske. Zmanjšanje je odraz pomanjkljivosti merila, ki po treh mesecih doseganja visoke produktivnosti omogoča le povprečno stimulacijo, če so rezultati podobni predhodnim mesecem. Zmanjšanje stimulacije za rast produktivnosti, glede na januar, je očitno, predvsem v storitvenih temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

Iz strukture je razvidno, da se je število rednih in izrednih dopustov v mesecu februarju zmanjšalo, močno pa se je povišal dopust na proste sobote, ki znaša 9,1 ure na delavca. Zato ker je rednih ur v mesecu samo 176, se mnogi delavci odločajo, da manjši osebni dohodek iz dela kompenzirajo s plačilom dopusta na prost dan.

Delež nadomestila za bolezensko odsotnost do 30 dni se je povečal s 3,5 % v januarju, na 3,9 % osebnega dohodka v februarju, dočim se je delež nadomestila za bolezensko odsotnost nad 30 dni v februarju znižal.

Iz primerjave ur in zaslužkov je razvidno, da je OD brez bolezenske

odsotnosti nad 30 dni za februar 1982 višji od lanskega februarja za 36 %, povprečje leta 1981 pa je povečano za 20,6 %.

Osebni dohodek bi bil še za 0,4 % višji, če se ne bi povečala prispevna stopnja za republiški davek od osebnega dohodka za 1,0 na 1,4 %.

Oddelek za nagrajevanje

PRIMERJAVA UR IN ZASLUŽKOV V FEBRUARJU

Obdobje	Ur na zaposl.	OD na uro	Din na zaposl. brez bol. nad 30 dni	Din na 182 ur brez bol. nad 30 dni	% učinka	Index OD 1981 = 100
I. 1978	182,7	32,19	5.881	5.859	34,4	48,0
I. 1979	183,1	41,87	7.688	7.620	36,7	62,4
I. 1980	182,3	50,35	9.176	9.164	40,0	75,0
I. 1981	181,8	67,12	12.206	12.216	45,4	100,0
I–IX. 1981	181,9	62,67	11.399	11.406	45,3	93,4
PORAVNAVA	—	—	4.650	4.650	—	—
X. 1981	183,3	66,32	12.157	12.070	45,4	48,8
XI. 1981	175,8	74,32	13.063	13.526	46,4	110,7
XII. 1981	186,1	74,90	13.939	13.632	45,6	111,6
PORAVNAVA	—	—	1.907	1.907	—	—
I. 1981	184,3	58,76	10.828	10.694	44,0	87,5
II. 1981	172,3	59,33	10.226	10.798	44,4	88,4
I. 1982	184,5	78,22	14.436	14.236	46,6	116,5
II. 1982	173,6	80,96	14.059	14.735	49,4	120,6

STRUKTURA OD ZA MESEC FEBRUAR

Vrsta izplačila	Znesek OD v din	Din na fiz. zaposl.	Struktura OD v %		
			24 = 100	21 = 100	17 = 100
1. Osnovni OD	36.365.424	5.683	39,6	40,5	44,3
2. Učinek	17.993.597	2.813	19,6	20,1	21,9
3. Stimul. za proiz.	2.184.947	342	2,4	2,4	2,7
4. Ocena del. prisp.	4.943.534	773	5,4	5,5	6,0
5. Skupaj 1–4	61.487.502	9.611	67,0	68,5	74,9
6. Nočni dodatek	2.398.298	375	2,6	2,7	2,9
7. Popol. dodatek	1.368.834	214	1,5	1,6	1,7
8. Nadurni dodatek	842.012	132	0,9	0,9	1,0
9. Nedelj. dodatek	1.062.004	166	1,2	1,2	1,3
10. Sobotni dodatek	192.331	30	0,2	0,2	0,2
11. Praznični dodatek	45.027	7	—	—	0,1
12. Skupaj 6–11	5.908.506	924	6,4	6,6	7,2
13. Otežkočeni dod.	1.293.064	202	1,4	1,4	1,6
14. Dod. za del. dobo	3.014.906	471	3,3	3,4	3,7
15. Sobotni dopust	4.424.555	692	4,8	4,9	5,4
16. Ostala doplačila	5.877.267	919	6,4	6,6	7,2
17. Skupaj 5 + 12 do 16	82.005.800	12.819	89,3	91,4	100,0
18. Plačan praznik	1.660	—	—	—	—
19. Redni, izr. dop.	4.500.550	703	4,9	5,0	5,5
20. Nadom. OD za bol. odsot. do 30 dni	3.222.877	504	3,6	3,6	3,9
21. Skupaj OD iz sred. delov. organiz.	89.730.887	14.026	97,8	100,0	109,4
22. Nadom. OD za bol. odsot. nad 30 dni	1.856.603	290	2,0	2,1	2,3
23. Ostale refundac.	202.746	32	0,2	0,2	0,2
24. Izplačani neto OD	91.790.236	14.348	100,0	102,3	111,9

OSNUTEK STATUTA OBČINE V JAVNI RAZPRAVI (4)

V osnutku statuta občine Jesenice, ki je v javni razpravi, so v posebnem poglavju bolj razširjeno kot veljavnem statutu opredeljene naloge družbenopolitičnih organizacij, kot sestavnega dela in aktivnega dejavnika v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja. Skupaj z ostalimi socialističnimi subjektivnimi silami (državni organi, znanost, strokovne službe, organizirani faktorji idejnega, političnega, strokovnega, materialnega, znanstvenega in kulturnega ustvarjanja, socialistična zavest, iniciativa in akcija množic, njihova hotenja in izkušnje) so temeljni dejavniki občinskega družbenopolitičnega sistema in enakopravni sestavni del delegatskega skupščinskega sistema v občini. Občinske

družbenopolitične organizacije se povezujejo in združujejo v socialistični zvezi delovnega ljudstva, kot enotni fronti organiziranih socialističnih sil.

Osnutek za tem označuje vlogo in naloge vseh družbenopolitičnih organizacij v občini – zveze komunistov, socialistične zveze delovnega ljudstva, zveze sindikatov, zveze združenj borcev NOV in zveze socialistične mladine, ki kot organizirane sile socialistične zavesti morajo biti odločilni faktor delegatskega sistema, ker so po ustavi tudi formalno pravno vključene v politični sistem, kot sestavni del delegatskega sistema.

Prav gotovo pa bo potrebno to poglavje še dodelati, kajti preveč je poudarka na vlogi in nalogah ter pomenu družbenopolitičnih organizacij, ki jih opredeljujejo njihovi statuti, premalo pa je konkretno opredeljen položaj, predvsem družbenopolitičnih organizacij, v delegatskem sistemu, ki je ravno zaradi tega v preteklosti doživljal tudi nekatere zastoje in odstopanja. Že Edvard Kardelj je v svoji študiji Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja poudaril, da je »za uvrstitev našega političnega sistema zdaj bistveno, da se vse sile socialističnega družbenega ustvarjanja demokratično organizirajo okrog delegatskega sistema kot ogrodja celotnega družbenega in političnega sistema« in ravno to bi moral statut bolj konkretno opredeliti. Načelno imamo to že na mnogih mestih opredeljeno, statut občine pa bi moral biti le bolj konkreten.

V poglavju osnutka statuta JAVNOST DELA ORGANOV IN ORGANIZACIJ V OBČINI TER DRUŽBENI SISTEM INFORMIRANJA je opredeljeno:

– da delovni ljudem mora biti omogočeno, da se glede aktov in predlogov, ki so dani v javno razpravo, v primernem roku izjavijo

in dajo nanje pripombe in predloge, z navedbo načina predlaganja in načina sumiranja javne razprave.

– pravico občanov, da so obveščeni o vprašanjih, ki so pomembna za stanje občine in njen razvoj ter o delovanju in pomembnejših odločitvah skupščine občine in njenih organov, samoupravnih organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti ter drugih organizacij, ki opravljajo družbene zadeve ali dejavnosti posebnega družbenega pomena,

– kdo je odgovoren za obveščanje občanov s posameznega področja dela,

– da se odloki in drugi predpisi ter listine skupščine in njenih organov objavljajo v uradnem vestniku,

– družbeni sistem informiranja v občini, ki mora zagotoviti usklajeno evidentiranje, zbiranje, obdelavo in izkazovanje podatkov in dejstev, ki so pomembna za spremljanje, planiranje in usmerjanje družbenega razvoja ter dostopnosti informacij o teh podatkih in dejstvih,

– dejavniki, ki sodelujejo v procesu obveščanja v delegatskem sistemu – sredstva javnega obveščanja, statistika, sistem družbenih evidenc in INDOK center ter službe v delegatskem sistemu,

– možnost ustanovitve posebne samoupravne interesne skupnosti za informiranje v občini,

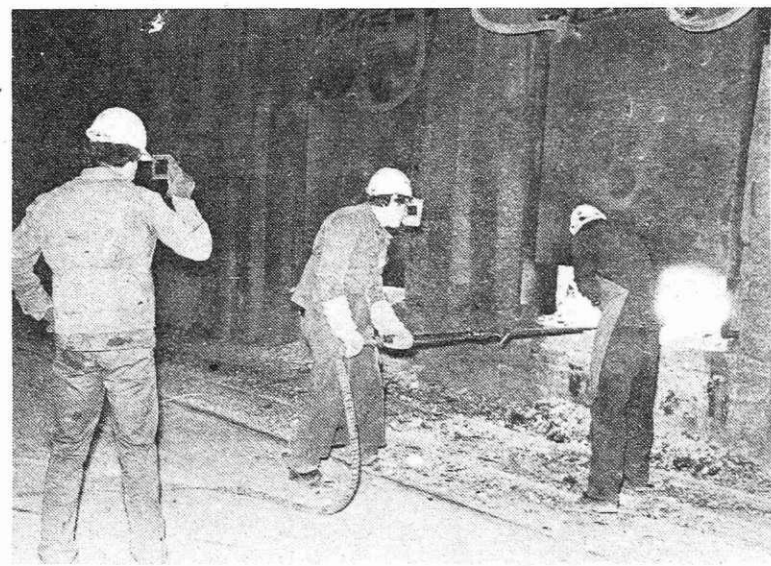
– ustanovitev INDOK centra (informacijsko dokumentacijski center) in njegove temeljne naloge.

Zal v tem poglavju, pa tudi drugje ni opredeljena poglobljena funkcija informiranja v delegatskem sistemu, kot temeljnega pogoja za demokratično razpravo v delegatskem sistemu in osnove za odločanje in opredeljevanje na sejah zborov in organov skupščine občine. Onre-

deljene so sicer pravice in dolžnosti delegatov v skupščini, ne pa tudi njihove pravice do pravočasnega, jedrnatega, razumljivega in popolnega obveščanja z navedbo alternativnih predlogov in eventualno posledic za take ali drugačne odločitve. O teh vprašanjih sta bili v občini v obeh delegatskih mandatih problematični konferenci pri občinski konferenci SZDL, ki sta zelo konkretno opredelili naloge s področja delegatskega obveščanja, ki bi jih vsekakor morali vgraditi v statut občine. Le-ta sicer za krajevne skupnosti določa, da v svojih statutih morajo opredeliti način zagotavljanja javnosti dela in obveščanja, za skupščino občine pa je to ostalo neopredeljeno, čeprav se načelno večkrat poudarja »zagotavljanje javnosti dela«, kar pa seveda ni isto, kot delegatsko obveščanje.

Ravno vprašanje obveščanja delegatov in vseh delovnih ljudi in občanov, obveščanja za odločanje in opredeljevanje, je bilo v dosedanjem osemletnem obdobju delegatskega sistema eden pomembnih vzrokov, da delegatski sistem in delegatska razmerja niso zaživel v vsej svoji kvaliteti in ravno zato bi morali ta vprašanja v novem statutu bolj precizirati in konkretno opredeliti. Strokovno-znanstvenih opredelitev o tem vprašanju imamo dovolj in zato moramo v tem pogledu narediti korak dalje.

Čeprav smo glavna področja iz osnutka statuta občine Jesenice v štirih nadaljevanjih predstavili, se bomo z našim glasilom še vključevali v javno razpravo, k čemur vabimo tudi naše bralce in druge subjekte, da k tej razpravi prispevajo s konkretnimi mnenji in predlogi.

Pri SM peči (Foto I. Kučina)

DELAVCI VOZAČI IN NJIHOVI ČLENI

Mnogo nas je, ki smo vezani na prihod na delo v železarno na mestne avtobuse (lokalci – valjarne). Kakšen užitek so te vožnje v natrpanih avtobusih vemo le tisti, ki jih uporabljamo. Te dni se je prevoz podražil za 1,00 din, zaradi podražitve naftnih derivatov. Veliko nas je, po vseh TOZD v Železarni, ki smo že pred več meseci na zborih delavcev izrazili željo oziroma zahtevo, da se nam povrne del stroškov za prevoz na delo, saj nazadnje vsota čez 500 dinarjev tudi ni tako majhna, da se pri tanki plačilni kuverti ne bi poznalo.

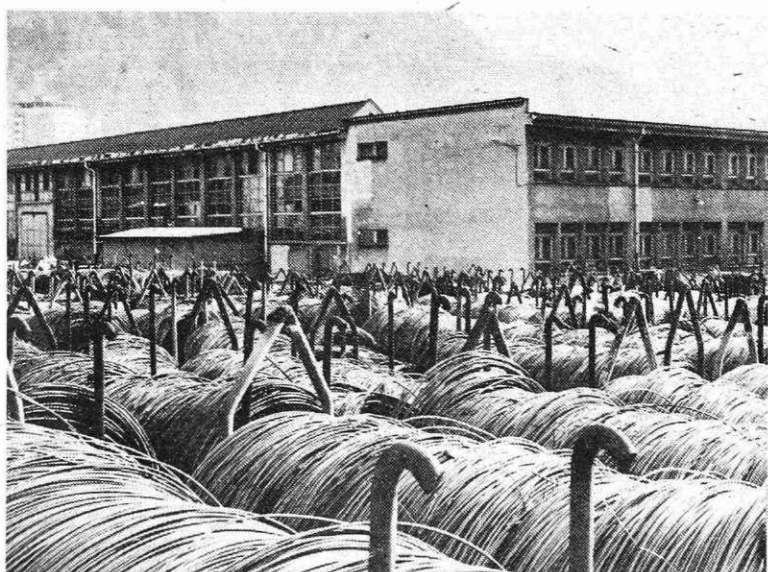
Na eno takih zahtev delavskega sveta TOZD Vratni podboji, smo pred časom dobili odgovor kadrovskega sektorja oddelka za družbeni standard. Navajam kratek povzetek tega odgovora: Kaj pravzaprav hočete, saj v členih tega in onega pravilnika natančno piše, da se stroški prevoza v mestnem prometu na relaciji Hrušica–Koroška Bela–Blejska Dobrava ne vračajo (samupravni sporazum o skupnih merilih in osnovah za delitev osebnih dohodkov in sklada skupne porabe čl. 86), pa tudi pravilnik o nadomestilu stroškov za službena potovanja čl. 17 tega ne dovoljuje.

Do tu vse prav, samo nekaj ste prezrli tov. Pančur kot vodja tega oddelka. Tudi mi delavci smo pisemni in vemo, da tako piše, samo nas zanima, do kdaj bo tako pisalo, tega pa vaš odgovor ne omenja. V tem istem pravilniku med ostalim piše (člen 104), kdo lahko da pobudo za spremembo oziroma dopolnitev tega pravilnika. Prvo potezo smo mi delavci potegnili na zborih delavcev, vendar dalj od pobude nismo prišli. Odgovorite nam, kdo je ta mogočnik, ki bi lahko spremenil teh nekaj členov v prid vozačem. Navajate, da se bodo stvari spremenile na bolje po sprejemu novega pravilnika, katerega pa še v TOZD Energetika niso sprejeli, zato tudi stvari ni mogoče spremeniti. Kaj pa če stvar tudi v tretje propade, na popravnem izpitu (referendum v TOZD Energetika), potem nadaljujemo po starem, pa naj traja, dokler traja. Verjemite, da

smo vsi delavci za samoupravljanje, toda vsak dan nas bo več, ki bomo v tako samoupravljanje izgubili zaupanje. Bojim se, da je del že med delavci TOZD Energetika. Navsezadnje, kar je zapisano je treba spoštovati, spoštovati, ko gre za nekaj tisočakov, pa tudi takrat, ko je šlo za nekaj stotisočakov (posojila za zadržno gradnjo na Hrušici). Tudi tu se je obšlo kakšen člen. Seveda ne gre oporekati, da je ta pravilnik zastarel, žal pa še vedno veljaven, prav tako pa tudi ta, ki ureja prevoze ni ravno mladenič, saj je iz leta 1977 in tako, vsak dan mlajši, prevozi pa vsak dan cenejši, zato ga res še ne kaže dopolniti, čakajmo na novega, mu bomo nazdravili leto 1983.

Vem, mnogo bo tistih, ki bodo menili: uporabljajte noge namesto avtobusov, pa bo ceneje. Tem svetujem naj prvi poizkusijo dvakrat dnevno trim od Hrušice do Bele ali na kakšni drugi relaciji, v smradu izpušnih plinov, po mesecu dni pa naj opišejo te svoje pohode.

Nam vozačem tudi v bodoče ostaja upanje in priporočila, da bo v prihodnje morda bolje in drugače, do takrat pa še vedno nosimo denar s seboj, saj nas INTEGRAL ne bo vozil na delo in nazaj za obljube, za čevlje pa Železarna za enkrat še nima možnosti prispevati svoj delež, je preveč členov, katere je treba spremeniti. Težko je spremeniti, če je za dati, vse drugače pa teče, če je za vzeti, recimo samoprispevek ali kaj podobnega.

Polizdelek za žičarno (Foto I. Kučina)

PREGLED SESTANKOV SDS

Nadaljujemo s pregledom sestankov SDS iz prejšnje številke Železara. Razprave na sestankih so se večinoma nanašale na zaključni račun za leto 1981, na finančni del gospodarskega načrta za letošnje leto ter na osnutek pravilnika o cenah, vendar pa se v pregledu omejujemo predvsem na ožjo obratno problematiko.

Ze v prejšnji številki smo navedli od katerih SDS v TOZD REMONTNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike, od nekaterih pa tudi vprašanja, opozorila, predloge in stališča. Nadaljujemo z zapisniki SDS žerjavom 1 in 2 z dne 25. februarja. Ti dve skupini se v zvezi z vprašanjem osebnih dohodkov v SRD sklicujeta na zapisnik z dne 20. septembra 1979. Menita, da so bile izkoriščene vse samoupravne poti glede vprašanj, ki so jih tedaj postavili, da pa ni opaziti nobenih otipljivih rezultatov. Zato so pooblastili delegacijo oddelkov, da se v enem tednu sestane z vodjem TOZD in mu obrazloži, kaj menijo ukreniti, če v zvezi z osebnimi dohodki ne bo nič storjenega. Pravijo, da bodo izkoristili tudi vse druge možnosti, ki so jim na razpolago in da se bo v primeru, če ne bodo ničesar dosegli, SDS ponovno sestala. V delegacijo so imenovali vodje oddelkov, delegate v delavskem svetu in vodje SDS. Pod razno navajajo še sledeča stališča, ki so bila izpostavljena v razpravi: Vsota denarnega izplačila v »kuverti« naj se dvigne od 1500 din na 5000 dinarjev, sicer bodo odpovedali izplačevanje osebnega dohodka preko banke. Zanima jih, če drugi obrati »toliko boljše od našega skrbijo za osebne dohodke, da smo v RD vedno manj vredni?« Zanima jih tudi, »kje se je dobil denar za premije v jeklarni, čeprav niso urejeni nobeni dohodkovni odnosi?«. Ker potem, ko so se dvignile grupe vodij oddelkov glede osebnih dohodkov drugih delavcev ni bilo nič storjenega, so sedaj proti delnemu reševanju tega problema (proti povišanju grup obratovodij). Od vodij oddelkov pa so tudi zahtevali, da proučijo možnost, da bi se SRD pridružile TOZD Vzdrževanje. SDS hidravlika in pnevmatika pa je od vodstva TOZD Remontne delavnice zahtevala odgovor na vprašanje, zakaj njihovi delavci za delo na jeklarskih napravah ne dobe premij. Pojasniti pa jim mora tudi, zakaj interna cena njihove storitve ne vpliva na njihove osebne dohodke. SDS prav tako ne soglaša z načinom vrednotenja strokovnega dela, še posebno zato ne, ker izvajajo dela na ključnih napravah v Železarni. SDS elektrodelavnica in elektrožerjavni pa sta na sestanku 10. marca med drugim razpravljali tudi o predlogu za uvedbo dnevnih premij za kvalitetno izvajanje remontov. V zvezi s tem predlogom menita, da bi bilo treba premije razširiti tudi na primere okvar oziroma nujnih posegov, ki so potrebni, da proizvodni proces nemoteno poteka. SDS delavnica elektroenergije 2 pod razno opozarja, da proizvodni obrati predolgo zadržujejo pokvarjene motorje v obratu, ko pa jih dajo v popravilo, pa hočejo, da so takoj popravljeni. Temu pa večkrat ni mogoče takoj ustreči. SDS RTA je na sestanku med drugim postavila sledeče delegatsko vprašanje: Zakaj je postopek za povišanje grup pri obratovodjih lahko tako poenostavljen in zakaj ne velja enak postopek tudi za instrumentalista-specialista? SDS RTA 3 je med drugim razpravljala tudi o imenovanju vodje RTA. Pri tem navajajo, da bi bilo po mnenju SDS treba izbrati kandidata, ki pozna to področje dela. Tudi SDS RTA 4 meni, da bi bilo treba novega vodjo RTA iskati znotraj TOZD oziroma obrata. Predlagala je konkretnega kandidata. Zadovoljna tudi ni s stališčem odbora za delovna razmerja, ki se je odločil za zunanji razpis, še zlasti pa, ker njihov delegat (vabila za sestanek ni prejel) ni sodeloval pri tej odločitvi. Predlagali so tudi, da se strokovnjakov, ki jih železarna nujno potrebuje za strokovno delo, ne bi kadrovalo na vodstvena mesta in da bi jih bilo treba bolje nagraditi za delo, ki ga opravljajo. Tudi tu so bili proti dvigu kategorij vodjem. Svoje odklonilno stališče pa utemeljujejo s tem, da ne morejo prodreti s predlogom za povišanje nižjih kategorij »nesprejete normativne spremembe v RTA«. Glede izbire novega obratovodja, pa SDS RTA 5 meni, na osnovi informacije, ki so jo obravnavali, da je bila pravilna.

Iz TOZD VZDRŽEVANJE smo prejeli zapisnike SDS vodstva TOZD, vzdrževanje plavž 1, 2 in 3, vzdrževanje jeklarne 1 in 2, vzdrževanje HVŽ 1 in 2, vzdrževanje

Jesenice 1 in 2, vzdrževanje Javornik 1 in 2, vzdrževanje Bela 1, 2, 3, 4 in 5 ter vzdrževanje HVB 1 in 2. SDS vzdrževanje plavž je ponovno zahtevala ureditev garderob in kopalnic. Prav tako se še vedno pritožuje, da ob koncu dnevine zmanjka vode, predvsem tople. Zanima pa jo tudi, zakaj se sestankov SDS ne udeležujejo vedno tudi vodilni delavci njihovega področnega vzdrževanja. Tudi delavci elektrodelavnice so na sestanku SDS vzdrževanje Jesenice 1 in 2 postavili vprašanje, kdaj bo poskrbljeno za pospravljanje pisarne izmeničnega vodje in sanitarij. Kritizirane so bile tudi razmere v kantini na prometu. Opozarjajo na neustrezne prostore, veliko gnečo in na slabe higienske razmere. SDS vzdrževanje Javornik 1 in 2 opozarjajo na »ogromne« razlike med premijami v posameznih temeljnih organizacijah. Odločili so se tudi — na predlog izvršnega odbora OOS — za zbiranje pomoči za sodelavca, ki je moral iti na operacijo v tujino. Na sestanku SDS vzdrževanje Bela 1 je bilo med drugim govora o spoštovanju navodil za varno delo in o preizkušanju garderob ter delavnic. Delavci opozarjajo, da so prehodi v obratih založeni ter da naprav nihče ne čisti. SDS vzdrževanje Bela 3 in 5 menita, da bi bilo treba v letošnjem letu več narediti za izboljšanje pogojev v garderobah vzdrževalcev na Beli. Pozimi je v njih premrzlo, pa tudi tople vode nimajo vselej. Dnini »Lešnjak« je treba pri Jumpingu priključiti plin. Nad pomanjkanjem vode za umivanje so se pritoževali tudi delavci SDS vzdrževanje Bela 4. SDS vzdrževanje HVB 1 in 2 sta že na sestanku dne 16. II. sklenili, da je treba do naslednjega sestanka pripraviti analizo dela na tri izmene ter problematiko dežurstva. Na primeren način je treba urediti vprašanje dežurstva na prosto soboto, prav tako pa tudi proučiti možnost dežurnosti v sistemu 12—12 v poletnem času. Obravnavala je tudi stališče delavskega sveta HV Bela o slabem ravnanju vzdrževalcev z rezervnimi deli. Na naslednjem sestanku istih dveh SDS je bila s strani predsednika ZSMS postavljena zahteva, da se od delegatov v samoupravnih organih zahtevajo povratne informacije.

Iz TOZD ENERGETIKA smo prejeli zapisnike SDS vodstva TOZD, energetiki 1, 2, 3 in 4, parne naprave 1, 2, 3 in 4, delavnica toplotne energije, delavnica elektroenergije, delavnica PIV-energije ter PIV energija 1, 2 in 3. SDS delavnica toplotne energije je pod razno obravnavala vprašanje odhodov na malico. Dogovorili so se, da bodo na malico hodili bolj disciplinirano, ob za to določenem času in vsi naenkrat, razen v primeru, če je treba dokončati pričetno delo. SDS delavnica elektroenergije se je med drugim seznanila tudi s sklepi samoupravnih organov, v zvezi s čimer posebej omenja, da se ne strinja s sklepom odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Energetika, ker premešča pospravljalni brez njune vrednosti iz toplotne v elektroenergijo in obratno. Drugih vprašanj ali predlogov v zvezi z ožjo obratno problematiko SDS niso imele.

Iz TOZD TRANSPORT smo prejeli zapisnike SDS promet + vleka 1, 2, 3 in 4, avtomobilski prevozi, tovar in tehtalci. Obravnavale so predvsem zadeve, ki jih omenjamo v uvodu. Na sestanku SDS avtomobilski prevozi so se delavci zanimali, kdaj jim bodo povišane grupe. Omenili so tudi, da je treba popraviti pokvarjene kontejnerje. V zvezi z razpravo o osnutku pravilnika o oblikovanju cen na sestanku SDS tovar naj mimogrede omenimo, da SDS, kot razlog, zakaj je glasovala proti temu osnutku, navaja tudi neurejene odnose med proizvodnimi in neproizvodnimi temeljnimi organizacijami ter delovnimi skupnostmi. »Saj si ne moremo misliti dobrih poslovnih rezultatov,« pravijo, »če pride na pet delavcev (tu so všteti tudi tisti iz bivšega VET) en delavec skupnih služb brez ostale administracije.« Skupina tudi vprašuje, zakaj se dvigala UBI, ki že toliko časa stojijo, ni dalo v popravilo drugemu TOZD oziroma drugi delovni organizaciji.

V TOZD DRUŽBENA PREHRANA so delavci na skupnem zboru obravnavali zaključni račun za leto 1981, finančni plan za letošnje leto ter osnutek pravilnika o oblikovanju cen.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KOMERCIALNE IN FINANČNE ZADEVE smo prejeli zapisnike SDS nabava 1, prodaja, računovodstvo prihodkov in odhodkov, finance ter računovodstvo osebnega dohodka. Na sestanku SDS prodaja je bilo v okviru tekoče problematike govora tudi o izvedbi mikroorganizacije bodočega komercialnega sektorja. Delavci so menili, da je vsa vprašanja, ki bi se v zvezi s tem pojavila, kot tudi sam predlog organizacijske sheme, treba poprej obravnavati na sestanku samoupravne delovne skupine, da bi se lahko vsi delavci sektorja prodaje kar najbolj vključili v

oblikovanje bodoče organizacije. Na sestanku SDS računovodstvo prihodkov in odhodkov je bilo v zvezi z avtobusnimi prevozi na relaciji Begunje—Železarna izraženo mnenje, da bi za delavce Železarne zadostoval en avtobus. Pravijo, da sedaj na tej progi vozita dva avtobusa, da pa se v obeh vozi več privatnikov kot pa delavcev železarne, ki avtobuse plačujejo. Ker se o premijah v jeklarni veliko govori, kaže iz zapisnika SDS računovodstvo osebnega dohodka povzeti tudi tole njihovo pripombo na poslovno poročilo v zvezi z osebnim dohodkom: »Pri nas na računovodstvu osebnega dohodka imamo vpogled v konkretno izplačevanje osebnega dohodka v posameznih temeljnih organizacijah. Čeprav se strinjamo, da je delo v jeklarni težko in umazano, da je težko dobiti delavce za ta dela, pa se nam vendar zdi izplačevanje tolikšne stimulacije na dnevno proizvodnjo preveliko. V premislek dajemo samo naslednje podatke: Samo stimulacija na dnevno proizvodnjo v mesecu januarju je znašala toliko kot celotni osebni dohodek na delavca na KO-FI z deveto kategorijo. Izplačani osebni dohodek devete kategorije v TOZD Jeklarne je približno enak izplačilu osebnega dohodka 17. kategorije na KO-FI. Itd.« (Sestanek je bil dne 25. februarja.)

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KADROVSKE IN SPOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE smo prejeli zapisnike SDS oddelka za zdravstveno in socialno varstvo, sekretariat, CPSI ter oddelka splošne administracije. Pomembnejših pripomb v zvezi z ožjo problematiko ni bilo. Sicer pa so SDS obravnavale predvsem zadeve, ki smo jih omenili v uvodu.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE pa smo prejeli zapisnike SDS oddelka za ekonomske analize in planiranje, organizacija dela, študij dela in nagrajevanje, ERC, raziskovalni oddelki, kontrola kvalitete, mehanska preizkuševalnica, mehanična delavnica OTK, tehnološki laboratorij, priprava vzorcev, OID, OOP ter operativna novogradnja. SDS organizacija dela je izrazila v zvezi s premijami v jeklarni željo, da bi bila seznanjena z učinkom teh premij na druge delavce v Železarni. SDS študij dela in nagrajevanje pod razno ugotavlja, da gradivo, ki ga morajo obravnavati na SDS prihaja prepozno oziroma, da so roki za obravnavo prekratki in ga zato ne morejo obravnavati zadosti poglobljeno. Pritožuje se, da še ni prejela odgovora na vprašanje o prostorski ureditvi njihovega oddelka, pripominja pa tudi, da financiranje lokalnega prevoza, kljub številnim doslej izrečenim pripombam še vedno ni urejeno. SDS ERC je zahtevala pisno tolmačenje oziroma odgovor v zvezi s pobudo družbenega pravobranilca samoupravljanja glede dodeljevanja posojil za zadržno gradnjo. Člani SDS raziskovalnega oddelka so na sestanku zahtevali, da se ponovno obravnava problem njihovih prostorov. Trdijo, da raziskovalno delo prav zaradi prostorske stiske, v kateri se nahajajo, stagnira oziroma nazaduje. (Povzetek pisma v zvezi s tem problemom, ki ga je sestavila posebna skupina, SDS pa potrdila, bomo objavili prihodnjič.) Na sestanku SDS kontrola kvalitete so kontrolorji kvalitete opozorili, da njihovih ukrepov v temeljnih organizacijah večkrat ne upoštevajo, pa čeprav vsled tega nastaja škoda. Kot primer navajajo adjustažo štetila na Javorniku, češ da večkrat nepravilno odvzamejo vzorce in da zato pride do neustrezne odpreme. Pravijo tudi, da se pri valjanju na štetilu na TVT večkrat pojavljajo mehanski risi, kar poslabša kvaliteto ali povzroči izmeček. »Če bi opozorila in ugotovitve kontrole kvalitete upoštevali in napake hitro odpravili, bi bil poslovnih uspeh boljši,« menijo kontrolorji kvalitete. SDS mehanske preizkuševalnice ponovno opozarja na zahtevo po normiranju delovnih nalog v njihovem oddelku. Trdijo, da je minilo že leto dni odkar je vodstvo OTK naslovilo zahtevo po normiranju na oddelke za študij dela in časa. SDS priprava vzorcev, ki se je dne 16. II. sestala na zahtevo večine članov SDS, je razpravljala o ustreznosti nadomestitvi delovodje, ki odhaja v pokoj. Na naslednjem sestanku pa je med drugim, kot precej drugih SDS, opozorila, da gradivo za sestanke SDS prihaja prepozno. SDS OID zahteva od ustreznih strokovnih služb odgovore na vprašanje glede ureditve razmer v kantini v Strojni delavnici (vlažnost, sopara, prepih itd.), glede prehrane izven ograje železarne (rečeno je bilo, da bo po uvedbi novih vstopnih dovoljenj malica urejena za vse notno znotraj ograje) in glede koriščenja sredstev v samoupravnih interesnih skupnostih.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

DRUŽBENE OBVEZNOSTI ŽELEZARNE V LETU 1981

(Nadaljevanje s 1. strani)

1980 narasli za 9 % ali 28 milijonov dinarjev. Največ so narasli prispevki, ki imajo vir v prihodku oziroma dohodku in sicer za 264 milijonov dinarjev ali 206 %. Večji del tega zvišanja obveznosti, ki bremenijo dohodek, odpade na prispevke za skupno potrošnjo v SIS družbenih dejavnosti (prispevki za izobraževalno skupnost, raziskovalno skupnost in zdravstvo), to je 143 milijonov dinarjev. Manjši pa so bili prispevki, ki imajo vir v akumulaciji in skladu skupne porabe.

RAZČLENITEV POSAMEZNIH SKUPIN PRISPEVKOV

I. Prispevki iz osebnega dohodka so v letu 1981 znašali 336 milijonov dinarjev ali 9 % več kot v predhodnem letu. Znatno manjši je prispevek za skupnost zdravstvene varstva, ker je prispevna stopnja padla od 6,58 % na 1,10 % od bruto OD, narasla pa je obveznost za ta prispevek iz dohodka. Manjši je tudi prispevek za zvezo skupnosti otroškega varstva SRS, ker je prispevna stopnja padla od 1,98 % na 1,16 % od bruto OD. Ostali prispevki so večji kot leta 1980, ker so se stopnje nekoliko dvignile, višja pa je bila tudi osnova za obračun.

II. Prispevki iz dohodka oziroma čistega dohodka

Prispevki za splošne družbene potrebe (pod točko 1 v razpredelnici) so bili v letu 1981 večji od preteklega leta za 60 milijonov dinarjev oziroma za 72 %. V skupnem znesku je bila obveznost za te potrebe 137 milijonov dinarjev.

Največji je porast pri prispevku za solidarnost iz dohodka in davku

republikli. Razlog za to je v boljšem finančnem rezultatu temeljnih organizacij, ki so izkazale sorazmerno visoko osnovo za izračun davka in so zaradi tega tudi večje obveznosti, ki se od te osnove obračunavajo.

Zaradi dobrega rezultata je precej večji tudi prispevek za ljudsko obrambo. Osnova za obračun prispevka je namreč doseženi dohodek temeljnih organizacij.

V letu 1981 je v Sloveniji stopil v veljavo novi zakon o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo. Stopnja za obračun obveznosti je določena glede na osnovno dejavnost, ki jo zavezanec (temeljna organizacija) opravlja. Temeljne organizacije v Železarni plačujejo obveznost po treh prispevnih stopnjah 1 %, 1,6 % in 3,2 %. Te stopnje veljajo le za dve leti. Osnova za obračun je stanje poslovnega sklada, zmanjšanega za izvozno olajšavo. Temeljna organizacija doseže olajšavo, kadar je njen delež izvoza na konvertibilno področje v celotnem prihodku večji od 5 %. Velikost obveznosti je omejena na velikost dosežene akumulacije tako, da temeljne organizacije, ki poslovno leto končajo z izgubo, ne plačajo tega posojila; temeljne organizacije, pri katerih je izračunana obveznost večja od dosežene akumulacije, vplačajo obveznost samo v višini dosežene akumulacije.

Prispevki za skupno potrošnjo na področju socialne varnosti (pod točko 2) so se povečali za 21 %. Za to vrsto potrošnje smo namenili 127 milijonov dinarjev, v letu 1980 pa 105 milijonov dinarjev.

Sprememba je nastopila pri prispevku za starostno zavarovanje kmetov. V letu 1980 so temeljne organizacije plačevale 0,50 % od prispevne osnove, delovne skupnosti pa 0,26 % od bruto OD. V letu 1981 pa za vse velja enaka prispevna stopnja

0,56 % in enaka osnova za obračun, to je bruto OD. Nova osnova je precej višja, zato je tudi znesek obveznosti toliko večji in sicer za 264 %.

Tudi pri financiranju stanovanjske gradnje je nekaj novosti. Trije prispevki imajo svoj vir v dohodku, ostali pa v čistem dohodku, poleg tega pa sta bila uvedena dva nova prispevka, to je prispevek za bivalne prostore MDA in prispevek za sofinanciranje kadrovskega stanovanj manj razvitih. Višji je prispevek za komunalno dejavnost predvsem zaradi višje prispevne stopnje.

Prispevki za skupno potrošnjo v SIS družbenih dejavnosti (pod točko 3) so močno narasli. V letu 1981 smo za to potrošnjo namenili 176 milijonov dinarjev ali 143 milijonov več kot leto poprej.

Največ se je povečal prispevek za zdravstvo. Kot smo že omenili, se je prispevna stopnja iz OD zmanjšala, povečala pa se je prispevna stopnja za ta prispevek iz dohodka, in sicer iz 1,57 % v letu 1980 na 8,68 % v letu 1981, kar pomeni za 93 milijonov dinarjev večji prispevek.

Višja pa sta tudi prispevka za republiško izobraževalno skupnost in republiško raziskovalno skupnost. Ta dva prispevka se obračunavata od dohodka, in ne več od prispevne osnove. Nova osnova je višja, dober poslovni rezultat pa je tudi prispeval k večji obveznosti za ta dva prispevka.

Obveznosti za združevanje sredstev za razvoj gospodarske infrastrukture (pod točko 4) niso porasle. Do začetka leta 1981 predlogi samoupravnih sporazumov SIS materialne proizvodnje še niso opredelili konkretne osnove in merila za združevanje sredstev za uresničevanje

razvojnih programov. Na predlog izvršnega sveta skupščine SRS so bili zato sprejeti zakoni o združevanju sredstev za investicije v nekaterih infrastrukturnih dejavnostih za leto 1981 in pa zakon o pokrivanju dela stroškov enostavne reprodukcije železniškega gospodarstva v letu 1981. Na področju financiranja izgradnje elektroenergetskih objektov je bilo z zakonom določeno, da se zagotovi del sredstev za nadaljevanje gradnje na objektih, katerih izgradnja se je pričela že v prejšnjem srednjeročnem obdobju. Ta sredstva se zagotovijo s prispevkom 4,8 % od vsakega izplačila za investicijska vlaganja in z delom, ki je že vključen v ceni električne energije. Prispevka v višini 3,5 % od osnove za izračun davka, ki je bil namenjen za nadaljnji razvoj elektrogospodarstva, v letu 1981 ni bilo.

Na področju železniškega prometa so z zakonom zagotovljena le sredstva za pokrivanje dela stroškov enostavne reprodukcije, torej v primerjavi z letom 1980 ni bilo prispevka za razvoj v višini 3,2 % od osnove za izračun davka. Tudi na področju cestnega in luškega prometa se je s prispevkom 2,7 % od čistega dohodka za sklade zagotovilo le nadaljevanje gradnje že začetih objektov. V letu 1980 smo za cestni promet združevali 4 % od osnove za izračun davka, za luško infrastrukturo pa 0,5 %.

Prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na drugih področjih (pod točko 5) so se povečali za 45 % v primerjavi z letom 1980. Največ se je povečal vodni prispevek, to je tisti del, ki je namenjen za razvoj vodnega gospodarstva. Osnova za izračun prispevka je osnova za izračun davka. Ker so temeljne organizacije dosegle, zaradi dobrega finančnega rezultata, visoko osnovo za izračun davka, je tudi prispevek sorazmerno visok.

Prispevek za SIS komunalne dejavnosti Jesenice je večji za 34 % in to zaradi večje stopnje in višje osnove.

J. H.

Del Stare Save (Foto I. Kučina)

Prav gotovo Brunec knjige ni površno prebral, da bi prežrl gornje navedbe. Zato je povsem jasno, kakšen je bil namen njegove »kritike«. V knjigi je na več krajih jasno napisano, da je to izjavil Janko Suškič preiskovalnim organom po vojni in da je avtor imel te zapiske v rokah.

Tudi Brunčevu nainvo sprenevanje, od kod avtorju natančen datum in ura atentata na Gustelja Strava na Jesenicah, oziroma trditev, da avtor ne ve povedati ničesar o morilec, ne drži in lažno zavaja bralce njegovega »kritičnega pisma«. Kako je mogel Mihael Brunec prezreti celo poglavje Črnorokci v akciji in na sodišču, kjer je bilo vse to dokazano s pričami in priznanjem obtoženca, udeleženca uboja.

Brunčevi »kritiki« knjige Po sledivh črne roke smo namenili nekaj misli zato, ker jeseniška občina meji z Avstrijo in ker naši ljudje zelo obiskujejo avstrijsko Korosko in da bi vedeli, kdo na avstrijskem Koroskem vzgaja šolsko mladino o »časti domobranske vojske«, kdo je prepričan s sovraštvom do vsega, kar smo si zgradili med vojno in po vojni.

Političnemu emigrantu, salezijanu Mihaelu Bruncu, bi že zdavnaj morali odvzeti vse vzgojiteljske pravice, pravice spovedovanja, ker je sam pošten spovedi in kesanja najbolj potreben.

KRVAVI PRVOAPRILSKI POHOD JESENIŠKIH ČRNOROKCEV

Mlada in prikupna uradnica jeseniške železarne je naslonila roko na lice, s komolcem oprto na pisalo mizo, in otopelo pogledala skozi okno. Ni vedela, ali naj lenari ali dela. Drugače ji lenarjenje, zehanje in pogledovanje skozi okno ni bilo v navadi.

Kaj za vraga mi je danes, je razmišljala. Ozrla se je proti zidu in njene oči so obstale na stenskem kotledarju. Saj danes je sobota, 1. april 1944. Dan za vihrave sale in laži.

Dvignila je slušalko in poklicala ljubčka onkraj žice:

»Janez, si slišal najnovejšo novico? Vojne je konec.«

»Hej, punčka, to je slaba prvoaprilska potegavščina. Raje povej kaj delaš. Naj ti jaz povem nekaj novega. Zjutraj so ob progi med Jesenicami in Javornikom dobili mrtva moškega in ženske. Praviijo, da so ponoči in Javorniku ubili nekega krojača in menda tudi na Stari Savi nekega našega delavca. Grozne stvari slišim.«

»Poslušaj, je Nada odgovorila v telefon, »če nimaš boljših prvoaprilskih šal, bodi tiho. Ljudje trpijo, ti se pa norčuješ.«

Janez je zaman klical v mikrofoni: »O, še kako je res.« Nada ga ni več slišala. Zarila se je v delo.

Vest o krvavem nočnem pohodu črnorokcev je hitro preplavila mesto. Sprva so ljudje še mislili, da kakšen tepec zbija neslane prvoaprilske šale. Umrjeni so razblinili dvom o resničnosti govorice.

Kdo ve, zakaj so si črnorokci izbrali prav noč od petka na soboto, od 31. marca na 1. april, za mrtvaški ples? Kako so izbirali žrtve? Kje je bilo njihovo zborna mesto?

Ura je bila pol enajstih ponoči, ko so se k stari tovarniški stanovanjski stavbi plazili štirje zakrinkani moški v civilnih oblekah.

»Aufmachen, sofrti!« je odjeknil basu podoben glas. Močno butanje po vratih je prebudilo stanovalce, ki so sicer bili vajeni ropota, saj je hiša stala tik pred obrati železarne. Domačini so tisti stanovanjski stavbi pravili kasarna.

V stanovanje tovarniškega delavca Franca Marklja so vstopili trije moški, eden pa je ostal zunaj na straži. Govorili so nemško s čudnim naglasom. Očitno je bilo, da jim nemščina ni materin jezik.

Zakaj so zakrinkani sta razmišljala zakonca Markelj. Sumljivo! Kaj hočejo?

»Takaj se obleci,« so ukazali Francu, »z nami pojdeš na policijo.«

»Hitro, hitro,« so priganjali. Nekdo ga je zgrabil za vrat in potisnil skozi vrata.

Zena je planila v jok: »Ubili ga bodo. To niso policisti, ampak črnorokci. Le kaj jim je storil. Tako dober mož in oče je.«

Odšla je v sobo in zagledala otroka, ki sta sedela na postelji in s široko razprtimi očmi prestrašeno skušala uganiti, kaj se dogaja. »Spita, otroka, le spita, očka se bo kmalu vrnil,« ju je skušala potolažiti in hkrati skriti solze in bolečino. Minili sta dve uri. Zena Frančiška je še vedno sedela v kuhinji in premišljevala. Ni slišala ropota bližnjih železarskih strojev, ni videla žarečih pobjiskov iz plavžarskih peči.

Ura je odbila polnoč. Kazalec na nji se je pomaknil še za trideset minut. Vznemirila se je. Nekdo trka na vrata. Groza jo je obšla. Že je hotela pogledati, če je dobro zaklenila vrata, ko je zaslišala pridušeno stokanje: »Frančiška, Frančiška, pomagaj!«

Duhovi! Ne, to je mož. Zakaj ne vstopi? Nekaj strašnega se mu je moralo zgoditi. Sama ni vedela, kdaj je odprla vrata. Pred durmi je ležal njen mož in proseče stegoval krvave roke. Počepnila je, ga objela in vzdihnila: »Moj bog, kdo ti je to storil? Zakaj, zakaj...« Skušala ga je vzdigniti, a tega sama ni zmogla. »Nikar se ne muči,« je komajda izustil, »ne morem stati. Kar povleci me v kuhinjo.«

»Tončka, Francek, vstanita, pomagajta!«

Otroka sta zajokala, ko sta zagledala očeta. V kuhinji ga je žena slekla in mu skušala očistiti krvave rane.

»Barabe, ubiti so me hoteli,« je stokaje pripovedoval, »pri pralnici v Hrenovci (ta kraj je danes že znotraj železarne) so začeli vame streljati in mi zabadati nože v telo. Vrgli so me čez plot, misleč, da sem mrtev. Nikogar nisem poznal. Sploh niso bili od policije. Vsi so bili Slovenci.«

Frančiška je počepnila in objela sina Franca: »Očka umira. Si upaš po zdravniku?«

Franc je prikimal. Pred njim je v mlaki krvi ležal njegov oče. »Pazi,« mu je pred odhodom naročila mati, »policijska ura je. Če te zaloti vojaška patrulja, te lahko ubije. Na klic stoj se ustavi in povej, da greš po zdravnika.«

Svignil je v temno noč. Dobro je poznal pot, saj so se tod otroci radi igrali ravbarje in žandarje. Čutil je, da opravlja možato nalogo. Nič več mi mati ne bo mogla reči, da sem še otrok. Kakšen fantek neki, saj sem star že enajst let.

Dr. Tancer je stanoval v stavbi, v kateri je danes restavracija Triglav (poleg železniške postaje). Do tja in nazaj, sredi Jesenic, nihče ni ustavljal mladega sina in tudi Franc ni srečal nikogar.

Medtem je mož s poslednjimi močmi pripovedoval ženi, kako se je po vseh starih priplazil do bližnje vile, v kateri je stanoval obratovodja železarne Avstrijec in nacist Semlak. Niso mu hoteli odpreti, nihče se ni oglasil. Od tam se je priplazil do doma. Za petsto metrov je potreboval dve uri. Za njim se je kot rdeč trak vlekle krvava sled.

Sin je kmalu pripeljal zdravnika.

»Nekateri koljejo, mi pa šivamo in zdravimo rane,« je mrmral, ko je obvezoval ranjenca. Poklical je rešilni avto, da je odpeljal moža na Golnik v bolnišnico.

Drugi dan ga je žena obiskala. Še je bil pri zavesti. Poslednjič sta govorila in se poljubila.

Močan je, je razmišljala, ko se je z vlakom vračala domov, morda bo le okrevljal. Kako naj sama preživljam dva otroka?

Pred durmi je zagledala hčerko in sina, povešenih glav in solznih oči. Medtem ko je bila na vlaku, je mož izdihnil. Doma jo je že čakalo telegramsko obvestilo o moževi smrti.

Pohitimo za črnorokci. Pogledimo, kam tako hitijo, potem ko so razmesarjenega Marklja vrgli čez plot. Pred upravo stavbo železarne jih čaka avtomobil. Še drvijo po klancu proti železniški postaji.

»Škoda, da tega prizora ne bo mogel ovekovečiti s fotoaparatom,« je zlobno pripomnil črnorokec, ki se je stiskal v sredini na zadnjem sedežu.

»Soklič, kaj ti ni žal tega fotografaja?« je nekdo dregnil vodjo morilske ekspedicije.

Izstopili so blizu železniške postaje na Jesenicah. Le 150 metrov naprej je bila izpostava gestapa. Vse je bilo tiho in mirno, le z železniške postaje se je slišala lokomotiva, hoja železničarjev in sem ter tja kakšna beseda ali pisk piščalke premikačev. Nobene patrulje in straže. Je že šef gestapa tako uredil, da so imeli črnorokci povsod prosto pot.

Nasproti železniške postaje so bile stanovanjske hiše in v eni od teh je s starši stanoval 29-letni fotograf Jože Žerjail. Za partizane je razvijal filme. Črnorokci so ga že črtali s spiska živih.

Trije so obkolili hišo, dva sta potrkala na vrata stanovanja. »Odprite, policija!« V nemščini, seveda. »Koga pa iščete?« se je oglasila ženica znotraj stanovanja.

»Fotografja Žerjaila.«

»Saj ne stanuje tukaj. Zmotili ste se.«

Ko je prišlo do prisilne zamenjave avstrijskega šilinga za rajshmarko takoj spomladi osemindesetega leta, so morli domači Zdravko nagovarjati, da je izpraznil svoj hranilnik, rjavkastega prašička. Prvi otrokovi dohodki so se nabirali od španja, ministriranja in postavljanja pri kegljanju, pa tudi od občasnih daril, ki jih je dobil kar tako od kakega dobrotnika. Bila je med ljudmi tistih let kljub življenjski trdoti vedno še navada, da sorodniki stisnejo svojcem kaj denarja v vselej nastavljeno ročico. Tako se je Zdravko še živo spominjal, kako je nepričakovano prišel do prvega srebrnika, ki so mu odrasli rekli šubert. To je bil kovanec za 2 šilinga, ki je na eni strani nosil podobo dunajskega glashenika Franca Schuberta. Bilo je tako: Zvamančarjev gospodar, vnet lovec, je dal eno svojih številnih pušk na ljudsko loterijo. Neko nedeljo je bil pri hiši krščanski nauk. Ob takih prilikah so se zbirali ljudje, poslušali župnikov ali pa kaplanov nagovor, vmes je bilo ljudsko petje: ko je pa duhovnik odšel, so v marsikaterih hišah nategnili harmoniko in ljudstvo je zaplesalo. Večkrat pa so bili zbrani tudi fantje moškega zbora, ki so nastopali s petjem. Fiersterjeva »Planinska« je bila gotovo zraven. Tisto nedeljo pa so po koncu krščanskega nauka izrebrali dobitnika lovske puške. Domači Joži je med živahno mladino izbral Zdravko in ga popeljal sredi prostorne Zvamančarjeve izbe. Glasno je raztolčal, kaj bo sledilo. Ljudstvo je na mah utihnilo. Vsak je gotovo na tistem pričakoval, da bo izrebrana njegova številka. Morda so nekateri že skrivaj kovali načrte, za koliko bi prodali drugemu zadeto puško, ker sami pač ne bi vedeli kaj početi z njo. Joži je podal še Zdravku pojasnila. Držal je v roki vrečko, v kateri je rožljalo, kot bi se kdo poigraval z orehi v žepih. Joži si je po večerih jemal toliko časa, da je iz leskove palice narezal kolesca in vsak leseni kos opremil s številko. Vse je bilo nared. Joži

VALENTIN POLANŠEK

17

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

je dal povelje — in Zdravko je potegnil številko »9«, kolikor je bil sam star. Korlejev Venci pa je bil srečni dobitnik puške. Fantu je stisnil zato čelga šuberta v pest.

Ze devetintridesetega leta poleti se je izvedelo, da jemlje v trgu Primoževa trgovina maline. Takoj je bil Zdravko zraven, ker je vedel, da bo tako prišel spet do novih mark in pfenigov. Seveda največ malin pa je bilo v Sosednju v prostorni grofovski osenci. Tod pa je vohljaj tenki tržanski mladec Wolfgang, ki je bil lovski praktikanat visokorodnega grofa. Ta je bil strog. V vsaki poseki ni dovoljeval nabirati malin, češ tako se divjad splaši, da potem grof ne more hoditi na prežo na srnjake. Bajje dobijo nekateri v grajskem gozdarskem uradu pismeno dovoljenje za gotove dni in kraje za nabiranje malin. Seveda le taki, ki so pri grajskih dobro zapisani. Kjer bi sumili, da so pri hiši tudi taki, ki škiliijo v bližino divjega lova, je veljala celo za otroke prepoved, da niti stopiti ne smejo v grofovsko senco. Ženska, ki je v vigredi hodila širne frate pogozdovati, je imela prednost za nabiranje dovoljenje.

Tudi Zdravko in njegova mama sta imela neko pozno avgustovsko popoldne smolo z Wolfgangom. Vse je kazalo, da tisti dan ne bo praktikanat v revirju. Zato sta jo ucvrla kar čez Vozarjeve njive prek dolinske ceste v smer proti Tevževi poseki. Naletela sta na kraj, ki je bil še »na celo« — tako so malinarji rekli v svojem jeziku, če so našli kraj, kjer se nihče ni nabiral malin. Mati in sin sta pridno nabirala. Kaj kmalu sta nabrala polne posode: mati dva pločevina, sta kebla in sin svojega. Toda, glej zlodejat! Ko se vračata proti cesti, ju dohiti Wolfgang, zahteva pismeno dovoljenje in nastopa zadirčno tako »od zgoraj navzdol«. Mati skuša izravnat zadevo, prosjači in zatruje, da je tudi že naredila kak šit pri sajenju smrek. Nič ni zagleglo. Praktikanat jima je skidal vse maline pod stezo in zdirjal živčljaje naprej proti Vozarjevi šupi, kjer je bil skril svoje kolo. Vsa trda od žalosti in nemoči sta stala ženska in otrok na cesti. Solze in kletve sta mešala z grožnjami, kakor bi imela bogsigavdi kako moč se maščevati nad grofovskim podprenikom.

Zdravko in njegovi so obletavali bolj kmečke poseke — in tako z velikim naporom tudi prišli do nekaj denarja. V Podgorovju so zorele maline v poznem poletju. A niso se bali napora, strmin, dolge poti in včasih praznega iskanja. Pod Lonino bajto so imeli skrit kraj, kjer so vsipali nabrane maline v večjo kad in potem še v mevre. Ko je bilo vse polno, sta zapeljala mati in sin z ročnimi garami sočne rdeče maline v trg. Včasih sta vzela še kako Spodnjo sosedo s seboj, ki je pomagala krepko, kajti dolinska cesta je bila pravzaprav zgarna kolovozna pot z mlakužami, globoko zarezanimi kolesnicami, blatnimi predeli in pasjimi klanci. Ljudje so trpeli in se pretegovali za prekleti denar.

(se nadaljuje)

JOŠT ROLC

RODOS — OTOK SONCA IN CVETJA

8

Rodoška vina so bila znana že v najstarejših časih, o čemer je pisal že Homer. Na vrhuncu grške civilizacije so on in drugi pesniki in filozofi opevali kult Dioniza, boga vina in oživljali bajke o popivanju. Pitje je bilo pri starih Grkih zelo čisljan obred, ki je določal, da je gostitelj v čast bogovom najprej razlil malo vina po tleh. Sledilo je obvezno petje Dionizijeve himne. Za takšen krokarški obred so določili celo vodjo, od katerega je bilo odvisno, koliko ga je kdo popil in koliko je bil pijan. Grki pa naj bi bili nasproti požeruškim Rimljanom pravi vajenci, saj ti v žetju in pitju niso imeli tekmecev. Pri pitju jih bi bržčas dandanašnji hitro dobili med našimi vrliimi Slovenci. Svoje izvedenske sposobnosti o rodoškem vinu tokrat sicer nismo povsem dokazali, ker se nam je mudilo naprej, a pri črnpoltem krčmarju in njegovih pomočnikih smo upravičeno zbudili spoštovanje. Zadovoljno, kot znajo samo grški trgovci in krčmarji, so se nam vsi trije muzali in klanjali, očitno nevajeni takšnega naglega zasluzka. Ljubeznivo so nas spremljali na avtobus in še dolgo mahali za nami kot stari dobri znanci.

Vožnja je vseskozi zanimiva. Globoko v podnožju skalnatih in divje poraščenih obal je še veliko nedotaknjenih peščenih plaž, ki se niso urejene za kopalce. Le tu in tam so začeli graditi osamljene hotele in majhna pristanišča za jahte. Nedaleč od Archangelosa v manjšem zalivu nas vodička opozori na eno najlepših plaž na južni obali, ki je last znamenitega filmskega igralca Antony Quena. Rodoške oblasti so mu jo prodale, ko je v bližini snemal film Topovi Navare. Stari Antony je med Grki, zlasti pa Rodošanji izredno priljubljen. Ugled si je pridobil predvsem za imenitno odigrano vlogo v filmu Grk Zorba. Nekateri močno dvomijo, da je zemljo plačal. Kupčija naj bi bila, kot

trdijo poznavalci na otoku, čisto propagandna poteza. Resnica je, da so domačini računali na njegov kapital, ki bi naj ga vložil v ta del obale, vendar pa iz tega ni bilo nič. Poskrbel je le zase, čeprav ne gre oporekati obojestranskih koristi. Če nič drugega, je slavni Queen zdramil tudi druge podjetnike, da so se lotili urejati ta zapuščen del otoka in graditi hotele. Njegova plaža privablja vse več radovednežev, voditci pa jo že uvrščajo med turistične zanimivosti Rodosa in je bila tudi v našem programu.

V hribovitih predelih notranjosti otoka so le redko posejane bome vasice. Prebivalce so v srednjem veku pogosto napadali krvoločni arabski gusarji, zato so se zatekali v skrivališča nedostopnega grmčevja. Te, »bogu za hrbtno odmaknjene vase«, kakor pravimo, še danes nosijo grška imena Skrito ali Skrivališče. Še do danes so se tod ohranili strogi patriarhalni družinski odnosi, ki izvirajo iz takratnih surovih življenjskih razmer. V družini je glavni in absolutni gospodar najstarejši mož ali oče. O kakšni enakopravnosti žensk nikomur ne pride niti na misel. Ženska podrejenost je očitna na vsakem koraku, kar smo se lahko sami prepričali. Po cestah hodijo, ali jezdiijo konja spredaj možje, v primerni razdalji za njimi pa jim ponižno sledijo žene. Na deželi mora vsaka nevesta prineesti za doto tudi hišo, sicer se ne more poročiti. Rojstvo hčerke je zategadelj še danes sprejeto kot tragedija, saj mora oče potem celo življenje garati, da zbere denar za takšno doto. Pri nekaterih narodih islamske vere je zadeva obratna. Tam morajo ženiini z denarjem ali posestvom odkupiti neveste.

»Blagor nam, ki ne poznamo teh težav« smo si bili edini ženske in moški, ko smo poslušali našo vodnico o križih in težavah teh ubogih ljudi na Rodosu.

Vročina in utrujajoča vožnja je v hipu pozabljena, ko izza ne vem katerega ovinka ostrmimo nad pravlično podobo trapezastega skalnatga hriba s trdnjavo in naseljem snežnobelih hiš v podnožju. Kot na dlani se nam s ceste navzdol odpre v vsej svoji lepoti Lindos, kraj kjer so stari Mikeni sezidali in utrdili svojo prvo naselje sočasno s Kamirosom na zahodni in Jalyssosom na severni obali, takrat še opustelega otoka Rodosa. Vsa tri antična naselja so bila med seboj razporejena v obliki trikotnika, ki naj bi varovala prvo mikensko kolonijo. V 4. stoletju p. n. š. so bila za tiste čase prava vele mesta z okoli 80 tisoč prebivalcev. Ostanke teh pradednih naselbin, predvsem pa ostanke slovitihi akropol, so še danes največji kulturnozgodovinski mik otoka za vse tiste, ki hlastno iščejo lepoto antične preteklosti. Zato se je tudi Lindos v zadnjih dvajsetih letih

preobrazil iz revne ribiške vasi v cvetočo trgovsko in turistično mestce. Postal je prava romarska Meka za turiste, ki obiščejo Rodos. Pohvale vredna podjetnost domačinov se kaže že pri širokih asfaltiranih vpadnicah, prostranih, vedno z avtobusi in osebnimi avtomobili zasedenimi parkirišči, v predmestnih trgovnicah, okrepečevalnicah in kioskih s spominki, razglednicami in piščami.

Lindos je precej podoben Atenam. Seveda je mnogo manjši, zato pa toliko bolj prikupen. Z vozili ne moreš zaradi ozkih in krivih ulic v mesto. To je pravi blodnjak vselej drenajoče se množice turistov, ki se spotoma na hrib z akropolo zaustavljajo in si ogledujejo vsakovrstno blago in suvenirje, ki jih domala pred sleherni hišo razstavljene in obešene nad vrati ponujajo domači krčmarji. Največ pozornosti kupcev so deležna ročna dela — čipke, prti, preproge, ženske halje in bluze, torbice, rute, keramika, razni obeski in ovratnice iz koral in školjk. To velja zlasti za ženske, medtem ko moško radovednost privabijo predvsem stari in novo ročno izdelano orožje in kajpak steklenice z žlahtno pijačo.

Ena od peščenih plaž na Rodosu.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 183. seji 9. marca obravnaval predlog odloka o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitve srednjeročnih planskih dokumentov in ga posredoval v sprejem občinski skupščini. Člani izvršnega sveta so se seznanili s programom Planum Radovljica in TOZD Inženiring za izgradnjo apartmanov na Zoisovi plani v Bohinju. Obravnavali so tudi predlog samoupravnega sporazuma o enotnem poslovnem času trgovske dejavnosti na Gorenjskem in predlog sklepa o povišanju geodetskih storitev v občini za leto 1982. Razpravljali so tudi o poročilih o delu upravnih organov občinske skupščine Radovljica za leto 1981.

Na 24. seji predsedstva OK SZDL Radovljica, ki je bila 10. marca so obravnavali predloge mandatarja in mnenje koordinacijsko kadrovske komisije za nove člane izvršnega sveta skupščine občine Radovljica v naslednjem mandatnem obdobju. Spregovorili so o nalogah družbenopolitičnih organizacij in organov OK SZDL in vseh krajevnih konferenc SZDL pred in na dan volitev 14. marca. Na seji so razpravljali in potrdili program sodelovanja delovnih ljudi in občanov radovljiske in prijateljske občine Buje za leto 1982.

V vseh 117 osnovnih organizacijah ZK radovljiske občine se ta čas razvija živahna politično organizacijska dejavnost, ki je osredotočena na razprave o gradivih za IX. kongres ZKS in na sklepe in zaključke februarske volilne programske seje občinske konference ZK Radovljica. Največ pripomb je na organizacijske oblike akcijskega povezovanja osnovnih organizacij v KS in v regiji ter pri postopkih pri volitvah delegatov, sekretarjev in drugih članov oz. organov vodstev ZK v občini in republiki.

V Radovljici se je 8. marca na prvi seji sestel v februarju izvoljeni občinski odbor ZZB NOV Radovljica. Delegati so opravili konstituantno z izvolitvijo novega predsedstva in komisij občinskega odbora. Na dnevnem redu je bila obravnavna lista proslavcev za stanovanja v letu 1982 iz sklada namenjenega članom ZZB NOV v občini. Spregovorili so tudi o aktivnosti in nalogah krajevnih organizacij ZB NOV v izvedbi volitev po krajevnih skupnostih 14. marca.

Neposredno pred volitvami, 9. marca, je bilo v Radovljici posvetovanje vseh predsednikov krajevnih organizacij SZDL na katerem je tekla beseda o nalogah predsedstev krajevnih konferenc SZDL in njenih organov pred in na dan volitev in po volitvah v krajevnih skupnostih. Dogovorili so se tudi o podeljevanju priznanj OF in organizaciji proslav OF.

Na 2. seji sveta za vprašanja družbenoekonomskega in političnega položaja žensk pri OK SZDL Radovljica v začetku marca, je članicam sveta poročala predsednica sveta Darja Pretnar o stališčih republiškega posvetovanja predstavnic občinskih svetov. Na seji so oblikovali stališča za enotni pristop k praznovanju 8. marca in sprejeli sklep o podelitvi 94 letošnjih priznanj zaslužnim ženskam v krajevnih skupnostih radovljiske občine. Na seji so razen tega presojali letošnjo praznovanje dedka Mraza in obdaritve otrok in poslušali poročilo predstavnice Zveze prijateljev mladine občine Radovljica.

Predsedstvo OK ZSMS Radovljica je na 14. seji 5. marca razpravljalo o gradivu in pripravah na regijsko posvetovanje predstavnikov občinskih organizacij ZSMS na Gorenjskem in o tekočih nalogah mladih v pripravah na volitve delegatov v družbenopolitični zbor občinske skupščine in na kongres ZSMS.

Od 13. do 22. februarja so se v 12 krajevnih skupnostih radovljiske občine zvrstile javne razprave o izvajanju zakonov s področja kmetijstva in o predlogu zakona o obdavčitvah iz kmetijske dejavnosti. Razprave so organizirale KK SZDL s pomočjo kmetijskih izvedencev in predstavnikov uprave družbenih prihodkov. Na vseh razpravah je sodelovalo 586 udeležencev, kar je razmeroma veliko v primerjavi s podobnimi razpravami. Največji odziv na razpravo je bil v Bohinjski Bistrici, kjer je sodelovalo kar 109 kmetov in polkmetov, v Begunjah in v Ribnem nad 70, na Gorjušah 65, v Lescah 45, Zasipu in na Bohinjski Beli 25 oz. 26 krajanov, ki se ukvarjajo tako ali drugače s kmetijstvom.

Po sklepu obeh zborov skupščine skupnosti otroškega varstva Radovljica, ki je zasedala 4. marca, bo znašala prispevna stopnja za občinski program otroškega varstva (brez denarne pomoči in za poročniške dopuste) 1,25 % od bruto osebnih dohodkov zaposlenih v radovljiski občini. Iz te stopnje se bo nateklo nekaj manj kot 40 milijonov din, ali 19 % več kot lani. Sicer pa bodo vsi prihodki finančnega načrta za vse naloge otroškega varstva večji od laniških le za okoli 10 %.

Na zadnji seji skupščine občinske skupnosti za zaposlovanje, bila je 3. marca, so delegati obravnavali in potrdili poročilo o delu skupnosti in zaključni račun za 1981. leto ter sprejeli delovni program in finančni načrt za leto. Spregovorili so o problematiki zaposlovanja in štipendiranja na Gorenjskem in na občinski ravni. Ugotovili so, da se število štipendistov opazno zmanjšuje, narašča pa število nezaposlenih. Konec leta 1981 je bilo prijavljenih v občini 191 nezaposlenih, vendar je med njimi precej težko zaposljivih in tudi absolventov šol, ki s prijavi želijo zagotoviti socialno varnost.

Iz zaključnega računa za leto 1981 je razvidno, da je bilo na zbirnem računu občinske skupščine Radovljica v letu 1981 zbrano skupaj 8.604.367 din turistične takse. Od tega je bilo vplačano na Bledu 7.023.350 din, v Bohinju 1.134.718 din, v Radovljici 288.847 din, na Koprivniku - Gorjuše 114.770 din itd. Ta sredstva so dobila turistična društva in krajevne skupnosti za redno dejavnost predvsem za potrebe turizma.

Hotelsko turistično podjetje Bled v sodelovanju s komitejem za družbeno planiranje in komitejem za urbanizem pri skupščini občine Radovljica je po sklepu občinskega izvršnega sveta izdelalo izhodišče za oblikovanje programa žičnic na Pokljuki. Pri tem naj upošteva možnosti udeležbe bančnih sredstev, ki so opredeljene v srednjeročnih bančnih dokumentih.

V počastitev dneva žena je bilo v domu Joža Ažmana v Bohinjski Bistrici 8. marca množično srečanje kmečkih žena iz radovljiske in jeseniške občine. Vabilu domačink se je na proslavo odzvalo skoraj šeststo žensk. Udeležence je v imenu občinske konference SZDL pozdravil in jim spregovoril o pomenu njihovega praznika predsednik Mirko Birk. V bogatem kulturnem programu so nastopili člani DPD Svoboda Tomaž Godec s folklornimi plesi, tamburaškim orkestrom in recitatorji. Jeseniški umetniški fotograf Joža Čop pa je predvajal svoje diapozitive o lepotah Gorenjske in naših gora.

Občinska gasilska zveza Radovljica je sklicala 12. marca 24. redni občni zbor, ki je bil v dvorani hotela Svoboda na Bledu. Delegati so obravnavali in potrdili poročilo predsedstva občinske zveze, zaključni račun za leto 1981 ter sprejeli program dela in finančni načrt za leto 1982. Zaslužnim gasilcem so ob tej priložnosti podelili priznanja in pohvale.

Delavska univerza Radovljica je v letu 1981 izvedla po svojem programu nad sedem tisoč izobraževalnih ur na področju družbenega, splošnega, strokovnega in osnovno šolskega izobraževanja z nad tri tisoč slušateljev.

V Grimščah na Rečici je radovljiska Almira 6. marca odprla razstavo »pletemo z Jano in Almiro«, na kateri razstavlja 546 žensk iz Slovenije nad 1700 svojih pletenih izdelkov. Namen razstave je prikazati in spodbujati ročne spretnosti pletil iz domače volne, posredno pa tudi razvoj domače ovčereje. V Grimščah bo Almira Radovljica skupaj s Suknom Zapuže in revijo Jana oblikovala skupnost, ki bo skrbela za razvoj domače in umetne obrti na tem področju.

V Spodnjih Gorjah so 4. marca svečano odprli novo samopostrežno prodajalno Špecerije Bled. V njej je 130 kvadratnih metrov prodajnega prostora in prav toliko za skladišče. To je v KS Gorje že tretja samopostrežnica, kar je bistveno zboljšalo ne samo preskrbo marveč tudi večji izbor in sodobno ponudbo potrebnih živil in drugega potrošnega blaga.

Na pobudo Zveze delavskih univerz Slovenije je Delavska univerza Radovljica v začetku marca organizirala v Radovljici informacijski seminar o spremembah in dopolnitvah zakona o amortizaciji osnovnih sredstev skupne porabe in pravilnika o amortizaciji osnovnih sredstev v TOZD. Seminarja se je udeležilo le 20 računovodij in knjigovodij osnovnih sredstev iz občine, večidel iz manjših delovnih organizacij. Medtem ko iz večjih delovnih organizacij ni bilo odziva, bojda, ker so raje odšli na seminar v Ljubljano?

Konec februarja so bili na obisku v Elanu Begunje predstavniki znane avtomobilske industrije VW iz ZR Nemčije, kjer so se dogovorili o izdelavi plastičnih elementov za strehe za dostavne avtomobile. Dogovor o naročilih so sklenili na osnovi ugodnih ocen, ki so jih izrekli Elanu za prototipe streh, kar je še eno mednarodno priznanje več Elanovim delavcem.

V avli osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici je bilo 12. marca dopoldne srečanje s slovenskimi književnimi prevajalci, ki sta ga priredila osnovna šola in Linhartov oder mladih pri KUD Radovljica. Člani Linhartovega odra so predstavili prevajalko Kristino Brenkovo, Zdenko Jermanovo in prevajalca Janeza Gradišnika in Ivana Minatija. Besedila je spremljala na flauti Maja Gogala.

Po sklepnih podatkih muzejev radovljiske občine za leto 1981 si je muzej talcev v Begunjah ogledalo 43.091 obiskovalcev, kovaški muzej v Kropi 13.563, Čebelarški muzej v Radovljici 10.262, muzej Tomaža Godca v Bohinjski Bistrici 2.056 obiskovalcev. Linhartova soba v radovljiski graščini je imela lani 6.830 obiskovalcev, pretežno šolske mladine, Šivčeva hiša pa 8.852 obiskovalcev. Ti podatki kažejo, da je bilo 1.656 obiskovalcev manj kot v letu 1980, ko je bilo skupaj v vseh enotah muzejev in spominskih sobah 86.310, lani pa le 84.654 obiskovalcev.

V počastitev dneva žena je likovna sekcija KUD Bled pripravila v avli osnovne šole dr. Josip Plemelj razstavo likovnih del slikark, ki živijo in ustvarjajo na blejskem območju. Svoja dela so razstavile Irena Jelja, Katarina Plemelj, Ana Kovač, Marina Bažar, Metka Vovk in Melita Vovk.

Dramska sekcija KUD Brezje je v okviru programa kulturne akcije za delovne kolektive 7. marca uprizorila v domu TVD Partizan v Zgornjih Gorjah socialno dramo Vladimirja Levstika Kastelka.

SKOJ NA GORENJSKEM 1920-1948

V okviru načrta »zgodovina političnih organizacij«, katerega nosilec je Gorenjski muzej Kranj, je od leta 1978 potekalo usklajeno delo delavcev v muzeju, študentov zgodovine in nekdanjih mladinskih aktivistov. Pregledovali so arhivsko gradivo, ga dopolnjevali s spominskimi in drugimi viri.

Posebno zagnano je bilo delo v letih 1979 in 1980. Na sestankih z aktivisti so razrešili večini ilegalnih imen in dopolnili nepopolne sezname pokrajinskih, okrožnih in okrajnih vodstev SKOJ in Zveze slovenske mladine, predvsem v letih 1943-1945. Dokaj celoviti so tudi spiski članov skojevskih celic na Gorenjskem med obema vojnoma, sezname skojevskih vodstev, ki so delovala v partizanskih enotah na Gorenjskem ter okrajna vodstva SKOJ in ljudske mladine do leta 1948. Posebej uspešna in široko zastavljena je bila popisna akcija v Bohinju, ki je zajela skojevske grupe, mladinske odbore in pionirske skupine po vaseh. Za dober del teh aktivistov so bili zbrani tudi osnovni biografski podatki.

Zbrano gradivo z ustreznimi komentarjem je v posebni izdaji založil Gorenjski muzej Kranj.

V kviru raziskave so bile izdelane tudi štiri diplomske naloge, prispevek o Gorenjski je bil posredovan na jugoslovanskem posvetu »Tito i omladina« oktobra 1979 v Zagrebu, šest članov skupine pa je nastopilo z referati na posvetovanju o zgodovini naprednega mladinskega gibanja v Sloveniji, ki je bilo 16. in 17. aprila 1981 v Ljubljani.

Po posvetovanju so strokovni delavci pričeli gradivo pripravljati za objavo. Poleg nekaterih dopolnitev v že pripravljenih tekstih so obdelali še kranijsko in jeseniško okrožje in orisali delo aktivistov v letih 1943-1945.

Prispevki ne predstavljajo slike deleža gorenjske mladine v komunističnem gibanju med obema vojnoma, med NOB in ljudsko revolucijo ter v povojnem razvoju do leta 1948. V njih je le podoba skojevskega in ob-

njej mladinske organizacije, zarisana na podlagi literature, ohranjenih arhivov, predvsem mladinskih organizacij. Manj so bili uporabljeni dokumenti ostalih organizacij in spominski viri.

Delo mladinske in skojevske organizacije ni predstavljeno v širših okvirih, primerjalno. Izdajatelj pa meni, da predvsem mlademu bralcu posreduje precej novih podatkov, drobnih pričevanj, ki mu bodo približali resničnost dogajanja v času, ki je opisan v knjizi.

Knjiga »SKOJ na Gorenjskem 1920-1948« je izšla v 500 izvodih. Posredovana je bila šolskim in drugim knjižnicam ter družbenopolitičnim organizacijam. Na 180 straneh so objavljeni naslednji prispevki:

- Živiljenjepis Staneta Žagarja, mlajšega;

- Jože Dežman: O organizaciji in aktivistih v letih 1943-1945;

- Marko Vidic: Oris naprednega mladinskega gibanja v kamniškem okrožju med NOB;

- Jasna Marinček - Jože Dežman: Oris naprednega mladinskega gibanja v škofjeloškem okrožju med NOB;

- Jože Dežman: Razvoj in delovanje skojevskih organizacij v letih 1922-1945 ter Zveze slovenske mladine in pionirske organizacije v letih 1943-1945 v kranjskem okrožju;

- Jože Dežman: Razvoj in delovanje skojevskih organizacij v letih 1920-1945 ter Zveze slovenske mladine in pionirske organizacije v letih 1943-1945 v jeseniškem okrožju;

- Alojz Kos: Napredno mladinsko gibanje v Bohinju 1920-1945;

- Branko Božnik: Skojevska organizacija v partizanskih enotah na Gorenjskem 1941-1945;

- Nada Holynski: Dejavnosti gorenjskih mladinskih organizacij od osvoboditve do združitve SKOJ in LMJ;

- Jože Dežman: Zgodovina mladih, zgodovina o mladih.

NAPORI, DA BO V ŠOBCU KAMP PRVE KATEGORIJE

V kampu Šobec, ki ga vzorno upravlja Turistično društvo Lesce, so lani zabeležili rekordno število 138.173 nočitev, kar je četrtno več kot leto prej. Domači gostje so prenočevali 16.497, tuji pa 119.626 noči. Čas bivanja gostov v kampu je lani znašal že 5.48 dni, kar je za 1,26 dneva več kot v letu 1980. Vse to kaže, da je to turistično središče na prostem še pridobilo na ugledu in slovesu, zaradi česar dobrega počutja gostov. Velik dobrotnik pri tem pa je bilo lansko toplo in lepo poletje. To je treba povedati, saj slabo vreme, kljub vsem ugodnostim, ki jih kamp ima, lahko zelo pokvari rezultate turističnega prometa.

K dobremu, lahko rečemo tudi izrednemu uspehu, pa so vsekakor največ prispevali zagnani turistični delavci in tudi drugi prebivalci Lesc. V kampu so lani opravili številne nove izboljšave. Obnovili in povečali so vhod od trgovine do restavracije, napravili so 300 novih električnih priključkov, popravili obalno obrobo jezera, delno opravili parceliranje površin, kupili so nov 15 kilogramski pralni stroj, sušilec perila, blagajno za menjalnice in drugo. Razen tega so poskrbeli, da je bil kamp vzorno pripravljen in vse leto vzorno vzdrževan.

Da bodo gostje še bolj zadovoljni, imajo za nadaljnje urejanje in izboljšave že letos velike načrte. V programu imajo ureditev svetlobnega stolpa pri odcepu ceste v kamp, ker so ga lani uničili brezobzirni ljudje. Nadaljevali bodo s popravilom obrobe jezera, ki ga bodo pred sezono povsem očistili. Zaradi lažjega čiščenja bodo poglobili odtok jezera. Izboljšali bodo funkcionalnost recepcije in postavili še eno telefonsko govorilnico. Nadaljevali bodo s pogozditvijo kampa in nadaljevali s parceliranjem. V programu imajo tudi številne izravnave zemljišča in razširitev cestišča. Obnovili bodo vodne fontane in naredili jaške za izplakovanje. Povečali bodo pralni prostor za osebne avtomobile, podaljšali in sifonsko bodo uredili kanalizacijo. Zaradi lažje orientacije bodo naredili posnetek vseh objektov in naprav. Obnovili in še dopolnili bodo imenik za otroke, načrti

trim steze in postavili počivalne klopi. Začeli bodo s pripravami za postavitev mostu čez Savo, s čemer bodo gostom omogočili dostop v naravo na desnem bregu te reke.

Da bi bivalno sezono še podaljšali, bodo pričeli z deli za razvoj tudi zimskega turizma. Več pozornosti bodo posvetili tudi recepciji v vasi, ki jo bodo lepše uredili. V kampu bodo obnovili še napeljavo za ozvočenje, postavili pomivalnice s toplo vodo, povečali število toplih tušev in popravili del sanitarij.

Skratka z ureditvijo vsega navedenega in še česa, hočejo doseči, da bo kamp po urejenosti in nudenju ugodnosti razvrščen v prvo kategorijo. Upajo, da jim bo tudi letos vreme naklonjeno in da bodo zaradi tega in prijetnosti bivanja v kampu še povečali dneve bivanja ter število prenočitev gostov.

Kamp Šobec je zgledna, pol ljubiteljska turistična organizacijska enota, ki s svojim dobrim samoupravnim gospodarjenjem, precej prispeva k zelo uspešnemu razvoju Lesc in okolice. Število članov Turističnega društva Lesce, saj jih je kar 1.067, pa nazorno kaže, da so v turističnem voz zelo uspešno in koristno vpreženi skoraj vsi odrasli prebivalci, kar je prav gotovo najboljša jamstvo za uspehe tudi v prihodnje.

B. B.

Naslednja (Foto S. Kobilj)

NEKAJ ZANIMIVOSTI IN UTRINKOV Z LETOŠNJIH VOLITEV

Volitve tretjih delegatskih skupščin so za nami in z udeležbo smo lahko v jeseniški občini zadovoljni. Novinarji, ki smo spremljali te volitve, smo se pri svojem delu srečali tudi z drobnimi zanimivostmi, ki jih velja prav tako kot rezultate, predstaviti tudi bralcem.

Tretjič so letos v jeseniški občini izkoristili računalnik za pripravo materialov za izvedbo volitev. Leta 1978 so ob volitvah prvič izkoristili to možnost, drugič so jo lani ob referendumu, letos tretjič pa pri volitvah v krajevnih skupnostih in lahko rečemo, da je novi računalnik, ki je v elektronskem računskem centru jeseniške železarne, krepko olajšal delo pri pripravi volilnih imenikov, obvestil za glasovanje in še česa.

Jože Miko je organizator programov za avtomatsko obdelavo podatkov v upravnih organih skupščine občine Jesenice in skupaj z delavci v ERC v Železarni je pripravil vse potrebno in računalnik je v 3,57 minute »predelal« vse podatke o več kot 22.000 volilcih v krajevnih skupnostih v občini. Seveda je potem pet ur porabil samo za pisanje, čeprav napiše tiskalnik 1200 vrstic na minuto. Ob tem je zanimivo tudi to, da so za letošnje volitve upoštevali še vse spremembe, ki so bile znane do torka, 9. marca, dopoldne in v sredo, 10. marca, ob 15. uri je bil material narejen. Koliko je ta pomoč dragocena, se bodo najbolj spomnili tisti, ki so v povojnih letih sodelovali pri izvedbi volitev in so vse materiale, volilne imenike, obvestila občanom, kje kdo voli, pisali z roko.

Ob tem so s pomočjo računalnika Železarne za deset delovnih organizacij pripravili tudi glasovnice za četrtkovne volitve, seveda tudi za Železarno, kjer je imelo pravico voliti 6575 delavcev.

Sedaj montirajo v upravnih organih skupščine občine Jesenice tudi terminalsko postajo in tako bo možno prijave in objave prebivalcev občine spremljati neposredno. To je še toliko bolj pomembno, saj se je prav ob teh volitvah pokazalo, da je bil eden največjih problemov, ker občani niso redno obveščali o spremembah bivališča.

V jeseniški občini je bilo vpisanih v volilni imenik 21.521 občanov, brez tistih, ki so na delu v tujini in ti so tudi imeli pravico voliti v nedeljo delegate družbenopolitičnega zbora skupščine občine Jesenice. Le-ta šteje 21 delegatov — po pet so jih predlagali OK ZKS, OS ZSS in OK SZDL, po 3 pa OO ZZB NOV in OK ZSMS Jesenice. Volilci so imeli tudi pravico prebrati posameznega kandidata in največkrat je bil prečrtan en kandidat in sicer 80-krat, kar je 0,3 % volilcev v občini, najmanjkrat pa 45-krat. Ob tem še ena zanimivost: v krajevni skupnosti Rateče niso prečrtali volilci nobenega kandidata za družbenopolitični zbor, v krajevni skupnosti Planina pod Golico pa je bil prav vsak kandidat prečrtan po trikrat.

Letos je bil odziv na volitve v krajevni skupnosti Podmežaklja boljši kot pred leti. Tako je izmed 1206 volilcev volilo 1039 ali 86,2 %. Tu so imeli tri volišča, velja pa povedati, da nekateri občani iz te krajevnje skupnosti na volitve niso pripeljali svojih žen. To so pač ostanki tradicionalne miselnosti tudi v družini, čeprav gre za volitve in pravico ter dolžnost.

V krajevni skupnosti Javornik-Koroška Bela so imeli 11 volišč, eno med njimi je bilo tudi v gasilskem domu na Koroški Beli in tu je že v nedeljo v dopoldanskih urah volila tudi najstarejša krajanica te krajevnje skupnosti — 92-letna Marija Jurc, Jurčeva mama.

V nedeljo so na volitvah volili tudi kmetje in sicer na devetih voliščih. Med 546 kmeti, ki so vpisani v volilni imenik, jih je volilo 95,2 %. Največ kmetov je v KS Dovje-Mojstrana in v krajevni skupnosti Zirovnica, ki je najdaljša krajevna skupnost v občini, ima pa tudi največ kmetijskih površin.

Če smo lahko z odzivom kmetov zadovoljni, smo lahko zadovoljni tudi z delom volilnih odborov, ki so se potrudili, da bi volitve potekale čimbolj nemoteno. Uradno so bila volišča odprta od 7. do 19. ure, toda marsikje so jih odprli prej, pa tudi zaključili so prej, če so svojo pravico in dolžnost opravili vsi krajanje.

V enajstih krajevnih skupnostih v jeseniški občini so v nedeljo občani volili na 61 voliščih in kot je običaj že vrsto let, so z volitvami najprej zaključili v Radovni in Srednjem vrhu. Med kraji, kjer so že zgodaj dopoldne volili vsi krajanje, je bil vrsto let doslej tudi Plavški rovt. Le 57 volilcev šteje, med njimi sta bila dva opravičeno odsotna torej je imelo priložnost glasovati v nedeljo na volišču pri Simnovcu 55 vaščanov. Že prej, ko so se pripravljali na volitve, so ugotovili, da bosta dva vaščana v nedeljo dopoldne delala, pa so se zato dogovorili, da bodo volišče v kmečki »hiši«, kjer je prijetno grela tudi kmečka peč, odprli že pred 7. uro in prvi volilec je svojo dolžnost opravil že ob 4.20 zjutraj, zatem pa odšel na delo v Železarno. Najstarejši prebivalec Plavškega rovtja je volil ob 7. uri in 30 minut, malo pred deveto uro

pa je prišel na volišče še predzadnji 54. volilec. 18 članov volilnih odborov bi tako skoraj lahko opravilo svojo dolžnost, saj so bili v zasebni hiši, kjer jim sicer vedno radi odstopijo prostor in so bile tudi skoraj vse povojne volitve. Toda tu imajo sedaj dva majhna otroka in zato je krajevna konferenca SZDL že pred volitvami pozvala krajanje, naj volijo čimprej. Toda vsa prizadevanja so bila zaman in na zadnjega volilca so čakali kar 10 ur, od 9. do 19. ure, dokler je pač moralo biti volišče odprto. Pa ga je 18 članov volilnega odbora, pa tudi ostali krajanje in seveda »gostitelji«, čakali zaman. Ker pač ni hotel priti, čeprav so mu pravočasno večkrat povedali, da lahko voli že pred šesto uro zjutraj, preden odide na delo, pa tudi v nedeljo so mu povedali, da čakajo le še nanj.

Pa kaj bi tarnali, takih za katere ne vedo, zakaj jih ni bilo na volišče, je bilo v jeseniški občini 677. Poleg teh, ki na volišča sploh niso prišli, je bilo tudi nekaj takih, ki so prišli

COKLA INFORMIRANJU

Letos, z devetim januarjem, so v sobotah zaprli na podeželju Gorenjske vse manjše pošte, oziroma ukinili sobotno dostavo pošte nasploh in tako delovnim ljudem in občanom odvzeli nedeljsko branje. Naročniki so tudi na podeželju pred 9. januarjem v sobotah prejeli DELO, KOMUNISTA, DELAVSKO ENOTNOST in na Gorenjskem zelo brano glasilo ŽELEZAR za nedeljsko branje. Po devetem januarju pa dobimo bralci na podeželju vse te časopise šele v ponedeljek, skupaj s ponedeljkovim DELOM. Ker vsi največ beremo v prostem času, zato vsi sobotni, šele v ponedeljek dostavljeni časopisi v glavnem ostanejo neprebrani.

Nekateri naročniki baje te časopise že odpovedujejo, v večini pa še čakamo primerno rešitev, na primer, da bi bile tudi na podeželju odprte vse pošte tudi v sobotah vsaj za eno uro. Ljudje pravijo, da bi bilo manj boleče, če bi zaprli v sobotah trgovine, ker vse za soboto in nedeljo lahko kupijo v petek, časopisov pa ne morejo.

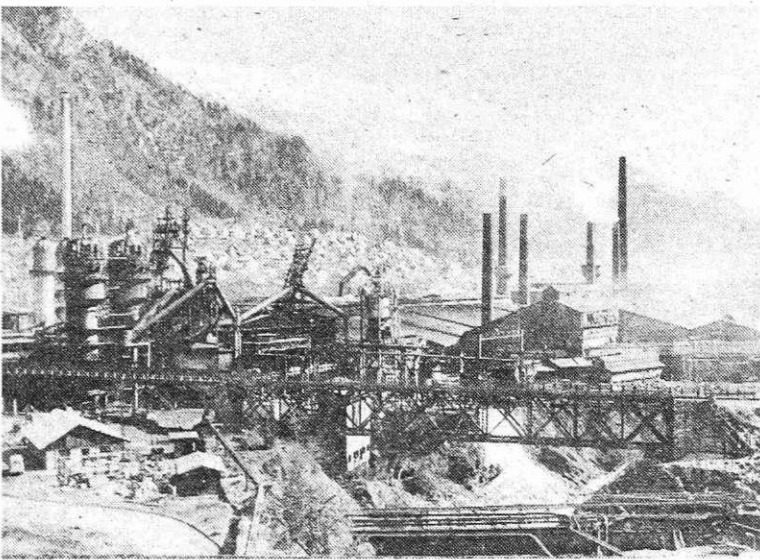
Pošte na podeželju imajo baje izgube? Marsikaj se da urediti s solidarnostjo in bi se verjetno dalo tudi to? Če je že izguba, naj pošta zviša tarife na tako višino, da bo lahko poslovala tako, kot je v vseh povojnih letih, ko smo naročniki prejeli časopise tudi v sobotah.

Na vseh področjih dela in življenja smo že ugotovili, kako pomembno je dobro informiranje delovnih ljudi in občanov. S tem ukrepom pa

je informiranje dobilo precejšnjo coko, na terenu pa je nastalo veliko razburjenje in nezadovoljstvo. Na predavanjih o ljudski obrambi, varnosti in družbeni samozasčiti so nam povedali, da je sovražnik učinkovit, če uspe napraviti nezadovoljstvo in razburjenje med prebivalci. Kdor je v sobotah zaprl pošte je to dosegel, še več, uspel je, da bodo delovni ljudje in občani manj informirani.

Ciril Rozman

(Pripis: Sobotna dostava pošte in s tem tudi časopisov, je ukinjena na celotnem območju Gorenjske, po drugih informacijah sodeč pa tudi v Sloveniji. To je dejansko velika politična škoda, kot ugotavlja pisec in zato bi se s tem problemom moral soočiti pristojni organ pri republiški konferenci SZDL. — Uredništvo)

Jeseniška razglednica (Foto I. Kučina)

ŠE O ALKOHOLIZMU

V soboto, 6. marca sem se udeležila letne skupščine kluba zdravljenih alkoholikov občine Jesenice. V poročilu predsednika kluba je bilo rečeno, da delujeta dva kluba s 14 in 18 člani. Število je zelo skromno. Skoraj vsi člani so z daljšim stažem abstinence, in to od pet let naprej. Torej malo priliva novih članov. Oba kluba delujeta brez zdravnikov.

V razpravi je bilo izrečeno veliko kritike na račun zdravstvenih služb, ki daje alkoholikom preveč potuše, s tem da dobiva zaradi pijančevanja bolezenski stalež. Tudi nekatere delovne organizacije ne storijo ničesar v borbi proti alkoholizmu, saj se marsikje veliko pije na delovnih mestih, pijejo pa tudi nekateri vodilni delavci, ki prav zato nič ne storijo proti alkoholizmu, ampak ga neposredno še podpirajo.

Na skupščino so bili vabljeni različni predstavniki našega družbenopolitičnega življenja, pa so se odzvali samo iz kluba zdravljenih alkoholikov iz Raven na Koroškem, Skofje Loke in predstavnica patronažne službe Jesenice. Mislim,

da nam to veliko pove, saj najbolj odgovornih ljudi ni bilo.

Vsi vemo, kako naglo narašča število alkoholikov v naši občini, koliko izgubljenih delovnih dni, nesrečnih družin itd. Veliko o tem pišemo, veliko govorimo, obljublamo, a na žalost malo storimo.

S te skupščine sem šla slabe volje in doma dolgo razmišljala, kako malo lahko pomaga posameznik in kako bi lahko pomagali s skupnimi močmi. Nujna bi bila problemska konferenca ne zaradi govorjenja in ugotavljanja, temveč zato, da bi nekaj storili. Sodelovali naj bi tudi predstavniki delovnih organizacij, in ne le tisti, ki se s tem poklicno ukvarjajo.

L. C.

volit le nekaj minut pred sedmo zvečer, kot da želijo nagajati članom volilnih odborov, ki so svojo nalogo sprejeli odgovorno in jo zavzeto tudi opravili.

V četrtek so bile volitve v združenem delu in marsikje so jih izkoristili tudi za volitve raznih organov, v Železarni so delavci TOZD glasovali na referendumu. V šolah pa so te volitve izkoristili tudi za to, da so učence seznanili s pripravami in potekom volitev tretjih delegatskih skupščin.

VARNOST CESTNEGA PROMETA IN PEŠCI

Letos, 27. januarja je skupščina Socialistične republike Slovenije na seji zbora združenega dela in na seji zbora občin sprejela zakon o varnosti v cestnem prometu, ki je začel veljati 20. februarja. V primerjavi s prejšnjim zakonom, ki je s tem dnem prenehal veljati, je sedanji zakon na mnogih področjih dopolnjen, razširjen in konkretiziran. Zakon ureja pravila ravnanja udeležencev v cestnem prometu, določa njihove obveznosti in odgovornosti, kot tudi obveznosti in odgovornosti vseh, ki so posredno ali neposredno odgovorni za varnost v cestnem prometu.

V posebnem poglavju je v štirih členih v zakonu opredeljeno tudi ravnanje pešcev v cestnem prometu. Tako navaja zakon, da smejo pešci, če ob vozišču ni posebej urejene površine za pešce, uporabljati za hojo največ en meter širok del vozišča, računano od roba vozišča. Med hojo po cesti izven naselja pa morajo pešci počiti in ob zmanjšani vidljivosti nositi na vidnem mestu ustrezno odsevna telesa. Pešci, ki ne ravnaajo tako, kot je navedeno, bodo takoj na mestu za prekršek kaznovani z denarno kaznijo 100 din.

Pešec, preden gre čez vozišče, se je dolžan prepričati, ali se mu ne približuje kakšno vozilo.

Pešec ne sme prečkati vozišča izven prehoda za pešce na kraju, kjer sta na vozišču dva li več zaznamovanih prometnih pasov za vožnjo v isto smer, kot tudi ne na nepreglednih krajih na cestah izven naseljenih krajev — nepregledni ovinki, na vrhu klanca in podobno. Če bo pešec prečkal vozišče v nasprotju s tem, bo na mestu kaznovan z denarno kaznijo 300 din.

Pešec se mora tudi v primeru, da naleti na pločniku na oviro (parkiran avto, dostavni avto ali podobno) preden stopi na vozišče, prepričati, če to lahko stori varno glede na ostale udeležence v prometu. Tudi v tem primeru, če pešec ne bo ravnal tako, bo na mestu kaznovan z denarno kaznijo 100 din.

Če se po prometnem pasu premikajo vozila v koloni, mora pešec, preden stopi na zaznamovani prehod za pešce, kjer promet ni urejen s svetlobnimi prometnimi znaki ali ga ne ureja pooblaščen uradna oseba organa za notranje zadeve, z dvigom roke nakazati svojo namero in sme stopiti na tak prehod šele, ko so se vozila ustavila. Pešec, ki pri prečkanju vozišča ne bo ravnal tako, bo takoj na mestu za prekršek kaznovan s 100 din.

Seveda pa zakon obvezuje tudi voznike, ki se v koloni vozil približujejo prehodu za pešce, kjer promet ni urejen s svetlobnimi prometnimi znaki ali ga ne ureja pooblaščen uradna oseba organa za notranje zadeve, mora svoje vozilo ustaviti pred prehodom za pešce, če pešec z dvigom roke nakaže, da namerava prečkati vozišče in če voznik glede na hitrost vozila in oddaljenost od prehoda lahko to varno naredi.

Po zakonu o varnosti cestnega prometa morajo otroci počiti in ob zmanjšani vidljivosti med hojo po cesti nositi na vidnem mestu ustrezno odsevna telesa. Otroci pa, ki obiskujejo malo šolo ali prvi razred osnovne šole, morajo na poti v vzgojnovarstveni zavod oziroma šolo in iz nje nositi poleg odsevnega telesa tudi rumeno rutico, nameščeno okoli vratu. Tisti otroci, ki obiskujejo

Potek letošnjih volitev so spremljali tudi delavci lokalne radijske postaje Triglav iz Jesenice. V četrtek so se novinarji preko telefona oglašali z volišč v radovljiški in jeseniški občini, v nedeljo pa s pomočjo radioamaterjev radiokluba Železar in radiokluba Lesce iz krajevnih skupnosti v radovljiški in jeseniški občini. Pri delu so tako pomagali radioamaterji Janez, Miro, Cveto in Gusti iz jeseniške občine ter Ivan, Joža in Blaž iz radovljiške.

Rk

vzgojnovarstveni zavod, morajo na poti do zavoda in iz zavoda domov imeti spremstvo.

Vodstva osnovnih šol morajo po zakonu ob sprejemu novih učencev te seznaniti z najbolj varnimi potmi za prihod in odhod iz šole, ki jih določa prometno varnostni načrt šole.

Naj od obveznosti voznikov do pešcev omenimo še to, da voznik, ki z vozilom prečka površino za pešce (ki vozi prek pločnika, v oziroma iz garaže, dvorišča ali kakšne druge površine, ki ni namenjena za javni promet), ne sme ogroziti ali ovirati pešcev. In za Jesenice, kjer so pešci velikokrat deležni mrzlih, umazanih in ta čas tudi slanih prh, še posebno važno določilo zakona, ki voznike, ki vozijo po vozišču, na katerem so luže, obvezuje, da morajo prilagoditi vožnjo tako, da ne škropijo pešcev, voznikov koles z motorjem in kolesarjev. Sicer to ni novo določilo, pa vendarle smo ga poudarili zato, ker se le zelo redki vozniki na cesti obnašajo tako.

Zakon o varnosti cestnega prometa pri ravnanju pešcev v cestnem prometu prinaša nekaj novosti, predvsem pa uzakonja nekaj stvari, ki so se doslej reševale le vzgojno in preventivno. Nedvomno so ta določila in takojšnje kaznovanje na mestu prekrška narekovanje številne nezgode pešcev in velik krvni davek, ki ga plačujejo pešci največkrat zaradi lastne neprevidnosti.

Ceprav se bomo k zakonu še vrnili v prihodnjih številkah Železarja, za sklep citiramo tretji člen zakona, ki pravi:

»Delovni ljudje in občani v okviru izvajanja nalog s področja družbene samozasčite, organizirani v organizacijah združenega dela, drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih, družbenopolitičnih skupnostih, družbenopolitičnih organizacijah, drugih družbenih organizacijah in društvih, skrbijo za varnost v cestnem prometu in ustvarjajo pogoje za varno in pravilno potekanje prometa ter preprečevanje prometnih nezgod in drugih nevarnosti s tem, da:

— organizirajo in izvajajo prometno-varnostno vzgojo in preventivno delo;

— opozarjajo pristojne organe, organizacije in skupnosti na pomanjkljivosti oziroma nevarnosti, ki vplivajo ali bi lahko vplivale na varnost v cestnem prometu;

— pomagajo, če pride do prometne nezgode in ob drugih nevarnostih v prometu;

— skrbijo za odpravo okoliščin in stanja na cesti, ki ogrožata udeležence v prometu in varnost prometa.«

PRIZADEVANJA ZA UREDITEV GROBIŠČA IN SPOMINSKEGA PARKA NA PLAVŽU

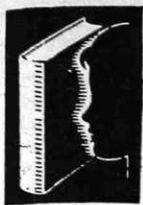
Krajevna organizacija ZB NOV Plavž je 25. februarja sklicala prvo sejo odbora za ureditev grobišča padlih borcev in spominskega parka, kjer je bilo pred leti staro jeseniško pokopališče. Na seji so bili navzoči samo zastopniki KO ZB NOV Plavž, ker je bilo verjetno še prezgodaj, da bi v odbor vsi poklicani že izbrali svoje delegate. Doslej, to je tri tedne po tej seji, so jih imenovali pri KO ZB NOV Plavž, Sava in Hrušica, krajevni skupnosti Sava, Turističnem društvu Jesenice in organizaciji borcev — prostovoljcev za severno mejo.

Pri krajevnem odboru ZB NOV Plavž se zavedajo, da je ureditev grobišča in spominskega parka ena od prvenstvenih nalog, ne samo borcev NOV, pač pa vseh družbenopolitičnih dejavnikov na področju

krajevnih skupnosti Plavž, Sava, Podmežaklja in Hrušica.

Iz dosedanjega pregleda je namreč razvidno, da je v KS Plavž registriranih 47 padlih borcev in žrtev fašističnega terorja, v krajevni skupnosti Podmežaklja 70, Sava 82, za Hrušico pa še ni natančnih podatkov. Sedemindeset let po osvoboditvi je že skrajni čas, da se grobišče padlih borcev z ustreznimi spominskimi obeležjem uredi. Zato so krajevnim skupnostim, krajevnim konferencam SZDL in ZSMS, ki tega še niso storile, ponovno predlagali naj imenujejo svoje zastopnike v pripravljani odbor. Zadnji rok za to so določili 15. marec, nakar se bodo ponovno sestali in sprejeli program delovanja za čimprejšnjo ureditev tega vprašanja.

B. B.

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Merce RODOREDA: Demantni trg. Roman. Pomurska založba 1981.

V teh prikazih, namenjenih obiskovalcem knjižnice (pa tudi drugim ljubiteljem knjige) se skušam izogniti razpravljanju o avtorjevi narodnosti, tokrat pa ne bo šlo drugače. Gre namreč za prvi stik slovenskega bralca s katalonsko književnostjo — in preko nje s katalonskim ljudstvom. Merce Rodoreda je zvesta pripadnica tega malega — v primeri z nami pa skorajda velikega — naroda. Rodila se je nekeje na začetku tega stoletja, med špansko državljansko vojno je bila na strani republikancev in se je morala po zmagi frankistov umakniti v tujino.

Pričujoči roman je bil napisan leta 1960 v Ženevi, v njem pa skuša avtorica oživiti kraj in čas svoje mladosti. Zgodovinski dogodki, ki so dosegli vrhunec z državljansko vojno in s porazom republikanske armade, pa so le nekako ozadje. Zgodbo namreč pripoveduje preprosta ženska — žena mizajra, ki je padel kot borec proti frankizmu —, ves čas govori samo o svojem malem svetu. V njeni zavesti se zgodovinski dogodki zrcalijo kakor nebo v mlaki; prav to prispodoba — o mlaki po dežju in o nebu in o vrbacu, ki bo razburkal gladino mlake uporabi avtorica na koncu romana.

Prav v tem je **Demantni trg** nekaj posebnega, namreč v doslednem vztrajanju na svetu znotraj Nataliinega obzorja. To obzorje je ozko, junakinja skoraj nikoli ni prestopila meja svojega rodnega mesta, Barcelone. Vendar tega velikega mesta v romanu ne moremo spoznati: Nataliini svet je v resnici še dosti ožji, omejen je na njeno družino, na njenega moža, na otroka, na nekaj družinskih prijateljev in na prebivalce golobnjaka, ki jih je njen mož postavil na podstrešju, ko se mu obrt ni več obnesla. Tudi o revoluciji in državljanski vojni zvemo bolj malo: revolucijski in vojni dogodki učinkujejo v tem malem svetu na podoben, če že ne na enak način kot naravna katastrofa, kot življenjski ritem ali kot menjava letnih časov.

Kaj je mogoče zanimivega najti v takem vase zaprtim življenju? Ob

neki drugi priložnosti sem zapisal, da iz podobnih opisov malomeščanskega (drobnoburžjuškega) življenja veje nekakšna brezupna zatohlost. Najprej je v zvezi s tem treba povedati še tole: čeprav spremna beseda govori o delavki, pa je v resnici Nataliino življenje življenje ženske iz malomeščanskega okolja; sprva je bila prodajalka, potem obrtnikova žena; po moževi smrti se je drugič poročila s trgovcem in postala nekakšna gospa: in njen sin Antoni, ko odraste, si ne želi ničesar drugega, ko da bi smel opravljati očimov poklic, za nič na svetu si ne želi zapustiti očimovega stanovanja in njegove trgovine.

Ta Antonijeva globoka potreba izvira iz otroške travme: med državljansko vojno ga je mati dala za nekaj tednov v otroško zavetišče, ker ga doma ni mogla prehraniti. Takrat se je v njem porodila trdna volja, da se nikoli več ne bo pustil iztrgati iz domačega okolja. Zgodovinska izkušnja, ki se in kot se zrcali v Nataliinem življenju, se torej kaže v nekakšni pomiritvi. Ni mogoče reči, da se je junakinja sprijaznila z zmago kontrarevolucije, saj ji tudi revolucija ni nikoli kaj posebnega pomenila.

O malomeščanski mentaliteti — še prej o malomeščanskem čustvovanju — bi lahko govorili tudi v zvezi z neko globljo potezo, ki se vseskozi kaže v tem romanu. Junakinja-pripovedovalka, ki je, kot rečeno, vseskozi zaprta v ozki družinski svet, kaže ob tem nenaavadno oster pogled za drobne stvari, za predmete okrog sebe, za nepomembne dogodke v svoji okolici in v sebi. Seveda: nepomembne z vidika nekoga drugega, ki bo gledal na

stvari s širšega vidika. Prav v tem posluhu za junakinja, tako kot je, se kaže avtoričin humanizem. Tu je konec koncev zajeto eno celo življenje — od prvih tipanj v svet pa do končnega same sebe, ko se ji — in skupaj z njo nam — strne njeno celotno življenje v vrsto poetičnih podob.

Tako me ta roman spominja na film, ki ga mnogi bralci nemara poznajo: na **Petrinjin venec**. Seveda pa ima tragika Petrinjinega življenja bolj ostre obrise. Tu in tam pa je enako pristno in z velikim posluhom zajeto življenje ženske, ki je predvsem žena in mati. Tu in tam brez sentimentalnosti in brez lažnega (zunanjega) glorificiranja.

Ko sem že omenil Nataliino prvirženost svetu reči — predmetov — naj dodam še tole. Ni nujno, da gre pri tem samo za odtujenost. (Seveda: prav nič si ni težko zamisliti bolj razgibanega, bolj v svet usmerjenega življenja kot je Nataliino.) Slovenski reisti so nemara hoteli govoriti prav o tem, o popredmetenju kot o obliki odtujenosti. Stvar pa lahko zaslučimo tudi malce drugače. Če je človek pristen in domač s predmeti, lahko to govori o njegovi popredmetenosti; lahko pa bi bilo tudi narobe, namreč, da gre za poplodevanje stvari — predmetov iz človeškega okolja. Tako doživeti, kot so tu, so ti predmeti predvsem del človeškega sveta. Nič za to, če se nam to življenje zdi prej životarjenje kot življenje, nič za to, če se junakinja pred našimi očmi levi iz delavke v malomeščanko: slejkopre gre za žensko-človeka, za človeško bitje, tako kot je, z njegovimi naravnimi danostmi.

Marko Hudnik

DANES ZAČETEK LIKOVNE ŠOLE DOLIK

Na razpis likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar se je za likovno šolo, ki se bo začela danes, prijavilo 17 kandidatov in sicer 15 iz jeseniške in dva iz radovljiške občine.

Izredno ugodna je poprečna starost prijavitelcev, saj znaša 30,5 let, kakor tudi izobrazbena struktura. Med prijavitelci so trije s končano osnovno šolo, ki so se ob delu usposobili za poklic, dva sta s poklicno šolo, trije z nepopolno srednjo šolo, trije s srednjo šolo, trije z višjo in trije dijaki srednjega usmerjenega izobraževanja. Med kandidati je kar enajst žensk, ki bodo, seveda, če bodo uspešno opravile šolo in tudi kasneje vztrajale na tej poti, popestrile likovni klub DOLIK, v katerem ob veliki večini moških, delujejo le tri ženske. Le dve kandidatki sta nezaposleni, oziroma sta gospodinji, kar sedem kandidatov pa je iz TOZD in delovnih skupnosti jeseniške železarnice.

Likovna šola, ki naj bi predvidoma trajala do konca maja in se nekaj tednov nadaljevala tudi v jeseni, bo potekala pod mentorstvom akademskega slikarja Jaka Torkarja, kateremu bo pomagal likovni pedagog Jože Dakskofler. Program vsebuje

nekaj teorije, največ pa praktičnega dela, ki bo kombinirano tudi s slikanjem neposredno v krajini.

Likovni klub DOLIK, ki neprekinjeno deluje že 36 let, vsakih nekaj let organizira likovni tečaj ali šolo, da bi na ta način omogočil talentiranim posameznikom prve strokovne korake v svet likovne umetnosti in aktivne vključitve v likovni klub in likovno ustvarjalnost. Na ta način se tudi ohranja izredno bogata likovno ustvarjalna in likovno razstavna dejavnost na železarskih Jesenicah, katere nosilec je ravno likovni klub DOLIK in seveda vnaša tudi določeno svežino v likovno ustvarjalnost.

Seveda pa je likovna šola le prvi resnejši korak v svet likovne ustvarjalnosti, ki ga je treba vztrajno dograjevati z delom, samoizobraževanjem in kdor bo vztrajal tudi s pomočjo organizirane dejavnosti likovnega kluba DOLIK, ki vsebuje različne oblike likovnega usposabljanja in izpopolnjevanja.

PIONIRJI FOTOAMATERJI RAZSTAVLJAJO

V naši občini je že tradicija, da skoraj vsako leto ena izmed osnovnih šol ob pomoči foto kluba Andrej Prešeren pripravi občinski pregled pionirskih fotografij. Prva takšna razstava je bila v osnovni šoli Gorenjskega odreda v Žirovnici. Letošnja pa je pripravila foto krožek v osnovni šoli Tone Čufar na Jesenicah v počastitev dneva žensk 8. marca in v počastitev kongresov naših političnih organizacij.

Na razpis je organizator prejel 159 fotografij od 41 avtorjev. Žirija, ki so jo sestavljali člani foto kluba Jaka Čop, Adi Fink in Vito Pretnar je odbrala za razstavo 122 fotografij od 41 avtorjev. Razvrstila je za priznanja krožek, izbrala najboljše kolekcije in posamezne fotografije. Otvoritev razstave s podelitvijo priznanj in praktičnih nagrad je bila med proslavo, ki so jo pripravili učenci OS Tone Čufar za dan žensk.

Najboljši kolektivni uspeh na razstavi je dosegel foto krožek OS Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela, po uspehu sledita foto krožek OS Tone Čufar in foto krožek OS Jeseniško bohinjski odred Kranjska gora.

Najbolje je bila ocenjena posamezna fotografija »Stolci« avtorja Senada Salihovića, OS Tone Čufar, na naslednja mesta pa so se razvrstile fotografije »Žeja« Aleksandra Novaka, »Na počitku« Ivka Gregorija, »Križanje« Petra Muharja, »Družina« Darka Gregorija (vsi OS Koroška Bela) in »Ledena zavesa« Silva Lavtižarja iz OS Kranjska gora.

Za kolekcijo fotografij (očesi, Samska dvojčka, Spleti in Naloženi liki) je prejel najvišje priznanje Andrej Pavlovšnik iz OS Koroška Bela. Drugo mesto je žirija dodelila Amiru Sulejmanoviću iz OS Tone Čufar (Žerjav v delavnici, Zena delavka in Izdelava čevljev). Tretje mesto Alenki Mertelj iz OS Kranjska gora (smučarja, Mavta, Sošolka Dušica in mala pianistka). Priznanje

Andrej Pavlovšnik prejema priznanje (Foto Ivko Gregori)

SPOMENIK JOSIPU VANDOTU IN SKULPTURA KEKCU

Pod tem naslovom je B. B. v deveti številki Železarnja, 11. marca 1982, nanizal toliko neresnic in nesmislov, da preprosto ne morem mimo njih, čeprav me vse tiste kolobocije, ki mu jih uredniki blagohotno objavljajo, že dolgo odvrtaajo od branja tistega, kar pride izpod njegovega peresa.

Pa pojdemo po vrsti in skušajmo nekatere stvari postaviti tja, kamor sodijo!

Cit. B. B.: »Spomenik Josipu Vandotu in skulptura Kekcu.«

Kaj je spomenik in kaj skulptura? Gre namreč za kip Kekca v naravni velikosti in za doprni kip Josipa Vandota.

Cit. B. B.: »Turistično društvo in predstavniki drugih krajevnih organizacij so se dogovorili z znanim jugoslovanskim kiparjem Nebojšo Mitričem, ki živi v Kranjski gori, da je pripravil kip, ki ga bodo vili v livarni jeseniške železarnice.«

Nebojša Mitrič je res zelo znan jugoslovanski kipar, toda ne živi v Kranjski gori, pač pa v Beogradu. Že leta 1956 je izdelal miniaturni kipec Kekca, ki ga je takratna jugoslovanska vlada poklonila Walt Disneyu. Odtlej je Kekec svetovno znan, le v krajih, kjer je doma, bi kmalu pozabili, kakšen je bil. Nobenega izmed obeh kipov ne bodo odlili v livarni železarnice Jesenice, kakor obvešča javnost B. B., pač pa v umetniški livarni v Beogradu. Oba kipa bosta poklon umetnika Kranjski gori, stroški odlivanja pa bodo spričo današnjih cen zelo majhni.

Cit. B. B.: »Kot predvidevajo bodo skulpturo postavili na prostor ob desni strani ceste na Vršič, in sicer približno v višini elektrarne, tam, kjer je majhen studenček in že sedaj majhen park.«

Kekec ne bo stal tam, kjer je majhen studenček ob cesti na Vršič, pač pa v parku na Požarju, nekaj deset metrov severneje od hotela Lek. Zato ga, spoštovani bralci, ne iščite tam nekeje pred mostom čez Pišnico v Jasni, ampak si ga oglejte kar v naselju v Kranjski gori.

Cit. B. B.: »Ob odkritju bodo pripravili kulturni program, govori pa naj bi imel France Žvan.«

Program ob odkritju spomenika Kekcu se kaže šele v grobih zasnovah in še zdaleč ni dorečen. Kako potem B. B. že ve, da bom jaz »IMEL« govor. Se zlasti, ker še nikoli v svojem življenju nisem »IMEL« nobenega govora, pač pa sem ob različnih priložnostih govoril.

Cit. B. B.: »Nekateri namreč menijo, da naj bi skulptura stala na

bolj vidnem mestu, na primer, v bližini hotela Prisank.«

Doslej nikoli nihče ni imel v mislih postavitve spomenika Kekcu kjerkoli v bližini tega hotela.

Cit. B. B.: »Pogovorili se bodo tudi o pripravi na postavitev spomenika Josipu Vandotu, kar Kranjskogorci že dolgo načrtujejo.«

Nič se ne bodo pogovorili, ker je tudi doprni kip Josipa Vandota kiparsko izdelan, z Umetniško livarno v Beogradu pa je bila že pred časom sklenjena pogodba za izdelavo odlitka. Doprni kip Josipa Vandota bo krasil pisateljevo rojstno hišo, odkrili pa ga bodo ob stoletnici njegovega rojstva, se pravi v letu 1984. Zato se bomo pogovarjali samo še o slovesnosti, ki naj spremlja odkritje.

Naj bo teh nekaj primerov dovolj. Bralci Železarnja iz povedanega lahko ugotovijo, koliko je verjeti piscu B. B. Čeprav ne verjamem, da ga bo sploh kdaj kdo vprašal, koliko časa misli še zavajati ljudi, mislim, da bi bilo to le treba storiti.

France Žvan

V GORJAH SO PRAZNOVALI DAN ŽENSK

Osrednja proslava za dan žensk je bila v soboto, 6. marca, v domu TVD Partizan v Zgornjih Gorjah. Nastopili so otroci iz vrtca, šolska mladina in kar je novost za Gorje, tudi pevski zbor, v katerem poje 17 pevcev, vodi pa ga Milan Eržen iz Podbrezja. To pot je bila dvorana nabit polna, kar je dokaz da bi v Gorjah morali imeti več takih kombiniranih prireditev.

O mednarodnem prazniku žensk so aktivistke Rdečega križa obiskale vse vaščanke, ki so starejše od 85 let in jih obdarile. Le-teh je na območju krajevnih skupnosti 36.

Jože Ambrožič

SREČANJE Z GLASBO

V ponedeljek, 1. marca, so nas obiskali pevci ljubljanskega opernega gledališča: Ladko Korošec, Sonja Hočvarjeva in Rajko Koritnik. Ob spremljavi harmonike so nam peli partizanske in narodne pesmi ter operne arije. Vsaka njihova pesem ali arija je bila nagrajena z bučnim aplavzom.

Svoj nastop so začeli s partizanskimi pesmimi, nadaljevali pa z narodnimi. Peli so zelo doživeto, da smo se ob hudomušnih nasmejalih, ob liričnih pa skupaj s Sonjo Hočvarjevo začutili prvi dihalno pomlad. Posebej nas je navdušil Ladko Korošec, kot povezovalac in seveda izvrsten basist. Nepozaben nam bo ostal v narodni Ko sem majhen bil.

Nadaljevali so z arijami iz oper: Seviljski brivec, Don Pasquale, Prodana nevesta in Rigoletto. Najbolj sta nas navdušila dueta Don Pasquale in njegove mlade žene iz Donizettijeve opere Don Pasquale in duet Janka in Kecalja iz Smetanove Prodane neveste.

Spoznali smo tudi prelepe partizanske pesmi, med njimi je bil naj-

lepši samospev Bosa pojdiva, ki ga je enkratno zapel tenorist Rajko Koritnik.

Ura z umetniki je minila, kot bi trenil. Žal nam je bilo, ko smo se poslovili. Takih srečanj si še želimo. Mislimo, da bi ob živih stikih z resno glasbo marsikdo vzljubil poleg popularne zabavne glasbe tudi narodne pesmi in opere. S takimi srečanji prispevamo k širjenju tiste umetnosti, s katero se v Lescach tako pogosto ne srečujemo. Operni umetniki so svoj namen v celoti dosegli: s svojim petjem in igro so nas vsestransko navdušili.

Toni in Jani Kirin, novinarski krožek OS F. S. Finžgarja Lesce

PRAZNOVALI SMO V NAŠI ŠOLSKI TELOVADNICI

Za naše mamice smo vsako leto za dan žensk pripravili praznovanje po razredih. Vsak učenec je mamici povedal nekaj lepih misli in vsi skupaj smo jim čestitali.

Letošnje praznovanje pa je bilo drugače in mislimo, da je bilo tudi svečaneje. S tem praznovanjem smo dali več poudarka namenu — samemu 8. marcu — prazniku žensk.

Zbrali smo se z mamicami, babicami in drugimi delovnimi ženskami na dveh proslavah v naši šoli. Želeli smo, da prebijejo med nami nekaj prijetnih trenutkov, da za hip pozabijo na vse težave, ki jih imajo z nami, pri delu doma in na delovnem mestu. Na proslavo smo se pripravljali z velikim veseljem. Ob 15. uri so bile povabljene poleg mamic učencev prvega in drugega razreda tudi starejše občanke KS Sava. Povabili smo jih osemdeset, vabilu pa se je odzvalo 27 žena starejših od sedemdesetih let. Vsak izmed naših treh zborov jim je zapel nekaj pesmi, najmlajši pionirski pa so jim deklamirali pesmi o mamicah. Po proslavi so bile krajanke povabljene še na krajši pogovor in skromno pogo-

stitev v šolsko jedilnico. Denarna sredstva za to pogostitev je prispevala KS Sava. Naše kuharice so jih pogostile z vso pozornostjo.

Druga proslava je bila ob 16. uri, katere so se udeležile mamice vseh ostalih učencev.

Čeprav smo jih povabili na sam praznik — 8. marec, je bila naša telovadnica obakrat polna in res smo jo spremenili v gledališče.

Mislimo, da so bile srečne in zadovoljne, saj smo pri marsikateri opazili solze v očeh. To so bile solze sreče in zadovoljstva.

Učenci novinarskega krožka 3. in 4. razredov
COS Prežihov Voranc

PRVA SAMOSTOJNA RAZSTAVA SLIK FRANČETA BERCETA

Član likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice — Franc BERCE se ta čas prvič predstavlja s samostojno razstavo slik v hotelu Kompas v Kranjski gori in sicer z akvarelnimi slikami na temo »zima v Kranjski gori«.

Slike za razstavo je izbral umetnostni zgodovinar in likovni kritik Cene Avguštin.

Franc Berce sodi med mlajše, sicer pa zelo vztrajne člane likovnega kluba DOLIK. Po začetnem iskanju iz tipanja, je zadnji čas razvil nek poseben likovni izraz, ki ga je tudi pripeljal do prve samostojne razstave. Če bo vztrajal na tej poti in se še nadalje likovno izpopolnjeval in ostal kritičen do lastnega dela, potem bo njegova nadaljnja razvoj še hitrejši. Zato ima vse dispozicije in dovolj vztrajnosti.

RAZGOVOR Z LOVCEM

Lovci in gozdarji pomagajo divjadi v najhujši zimi. Ker nas je zanimalo njihovo delo, smo mladi novinarji povabili tov. Pesjaka, ki je že dolgoletni lovec.

Ker ga je narava zanimala že v mladih letih, je deda in očeta spremljal na lovskih pohodih. Z veseljem se še vedno ukvarja z lovom, čeprav je že starejši. Za svoje delo v lovski družini je bil večkrat odlikovan. Doma ima zelo veliko trofej.

Pripovedoval je, kako pripravljajo hrano za živali, kako jo v zimskem času oskrbujejo in kdaj jo smejo streljati.

Razgovor z njim je bil zanimiv in tudi poučen.

Učenci 3. in 4. razredov COS Prežihov Voranc

»DON PASQUALE« NA JESENIŠKEM ODRU

V sredo, 10. marca, je v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah, gostovala skupina pevcev opere SNG Ljubljana. V koncertno-scenskem prikazu so izvedli skrajšano obliko komične opere DON PASQUALE, ki jo je uglasbil GAETANO DONIZETTI. V izvedbi so nastopili: LADKO KOROŠEC bas, kot Don Pasquale, star sramec; MARCEL OSTAŠEVSKI bariton, kot doktor Malatesta; RAJKO KORITNIK tenor, kot Pasqualeov nečak Ernesto; SONJA HOČEVAR sopran, kot mlada vdova Norina in TONE PRUS bariton, kot notar. Pri klavirju jih je spremljal pianist LEON ENGELMAN.

Dvorana je bila dobro zasedena. Navzočih je bilo veliko prostovoljnih in kulturnih delavcev ter mladine. Po končani prireditvi je bilo slišati veliko izrečenih želja, da bi bilo zelo lepo, če bi Jeseničani lahko večkrat doživeli tako ali podobna gostovanja. Žal v takih primerih ni kulturnih animatorjev, da bi »vzeli« izjave in zapisali mnenja prisotnih o organizaciji in kulturnih potrebah Jeseničanov. Jeseniški ljubitelji opere, enostavno nimajo možnosti za obisk ljubljanske opere. Neustrezen vozni red za povratek iz Ljubljane, onemogoča. Jeseničanom udeležbo na opernih predstavah in koncertih v našem glavnem mestu. Eno samo gostovanje take vrste kot je bilo to, pa je v šestih ali sedmih letih veliko premalo za Jesenice. Pa še ta prireditev je imela nekakšen »namenski« pomen, ker je bila organizirana predvsem za prosvetne delavce. Tistega, ki je organiziral ta prijeten večer z znanimi pevci, PA NI BILO ČUTITI NA PRIREDITVI. Pri današnjih tehničnih zmogljivostih, bi bil organizator skoraj dolžan, da obiskovalcem poleg vstopnice (bila je 100,00 din) ponudi še PRIREDITVENI LIST z imeni nastopajočih in kratkim besedilom opere (pa tudi, če bi bil ciklostiran), ki ga je večina prisotnih želela, tudi kupiti! Vrhunec »slabega vedenja« organizatorja pa je bil, da je ob solidni izvedbi in priznanju publike, ki je s ploskanjem pozdravila pevce, pozabil na jeseniško gostoljubnost in navado, da gostom podari vsaj skromen šopek cvetja in besedo zahvale.

Za tiste, ki niso najbolje seznanjeni o skladatelju Gaetanu Donizetti, velikemu mojstru glasbe, nekaj najvažnejših sporočil. Rodil se je v italijanskem mestu Bergamu 1797. leta. Njegov oče Domenico je želel, da bi sin Gaetano postal učitelj. »Učitelj, to je plemenitost duha, to je poklic, ki duševno bogati tudi tiste, ki se z njim ukvarja! Mislim, da ti ni treba prav nič omahovati, postani učitelj, kar je moja želja, zate pa zanesljiva prihodnost!« je govoril oče svojemu sinu. »Želim, da bi bil čim dlje od moje tksalske obrti, a če si želiš glasbo, te ne bo nihče oviral, ČE SE BOŠ Z NJO UKVARJAL V PROSTEM ČASU!« Toda prijatelji družine Donizetti so pričeli očeta prepričevati, da sinu dovoli izobraževanje v glasbi. In ko je spoznal, da sina samo glasba lahko osreči, je oče dovolil, da je odšel v glasbeno šolo v Bologno, kjer se je počutil kot riba v vodi. Učil se je lahko, o nadarjenosti ni bilo dvoma, zdelo pa se je, kot da niti ne ve, da je tudi glasba lahko veliko in mučno delo, ki ga ni konec, ne podnevi ne ponoči. Celo tole je rekel: »Glasba je najlepša stvar na svetu, prelepa, vzvišena igra. Mene ne izčrpa, jaz ustvarjam njo, ona ustvarja mene, ob njej se vedno razvedrim.« Leta 1817 se je vrnil v Bergamo. Strastno piše orkestrsko glasbo, toda kmalu odkrije: »Prihodnost glasbe je tudi opera, ta ne bo nikoli propadla. Opera združuje življenje, lepoto in čarobnost glasbe, to je pravzaprav življenje na odru ob zvokih glasbe, zato se mi zdi vredno pisati takšna dela!«

Opera je bila v tem času zares priljubljena glasbeno-odrška oblika in Donizetti se je želel izkazati. Vendar se čisto dogaja, da so želje eno, uresničitev pa drugo. Kmalu je napisal tri opere, a jih niso izvedli, ker je bila ocena strokovnjakov in poznavalcev opere – porazna. Stiskal je zobe, do potankosti pregledal svoja dela in spet pričel ustvarjati. Brez odihla, brez milosti do sebe! Četrty poskus, opera Enrico di Borgogna, mu je prinesel tako željeni in pričakovani uspeh. Sijajni uspeh pa mu je prinesla predvsem opera Lucia di Lammermoor. Še danes ta opera spada v železni repertoar vseh opernih hiš širom po svetu. 1842. leta napiše drugo pomembno opero Don Pasquale, katere krstna predstava je bila v Parizu 1843. leta. Gaetano Donizetti je eden izmed najpomembnejših predstavnikov italijanske opere, izvrstnega poznavalec odrskih zakonitosti, z bogato melodijsko invencijo, izredno nadarjen glasbenik. Ustvarjanje mu je bilo lahko kot igra. V petindvajsetih letih ustvarjalnosti je napisal 73 oper, 28 kantat, 18 godalnih kvartetov pa še vrsto drugih skladb... Vendar je Donizetti tudi primer nesrečne človeške usode, ki tolikokrat pokaže, da uspeh in slava ne hodita vedno v korak z osebnim zadovoljstvom in srečo... Skladatelj je zbolel. Nobe na reč ga ne veseli več, počuti se kot začetenik, ki so mu vzeli ves pogum in sluti nesrečo. Vse česče zapade v

hude depresije, ki preraščajo v duševno bolezen. Zdravniki svetujejo mir in samo mir. »Mojster je hudo bolan... Učinkovitega zdravila na žalost – ni.« Gaetano Donizetti je s popolnoma omračenim umom umrl 1849. leta. Imel je komaj 51 let, torej bi lahko še veliko lepega ustvaril...

Besedila (libreta) vseh njegovih oper odražajo vso vrednost in veličino njegovega ustvarjalnega duha. Tako je tudi besedilo Don Pasquale. Staremu don Pasqualeu se kljub njegovemu šestdesetletnemu samstvu na stare dni vzbude skomine, da bi se oženil, če drugega ne, že iz maščevalnosti do nečaka Ernesta, ki se brani namenjene mu neveste. Ernesto ljubi namreč mlado vdovo Norino in nji na ljubo tvega, da ga bo stari razdedinil. Ernest, ki nima sredstev za poroko, se zateče po pomoč k stricemu prijatelju, doktorju Malatesti, ki naj bi Pasqualea pregovoril, naj nečaku popusti, da si voli ženo po svojem srcu. Malatesta sklene starca temeljito izučiti in ga »ozdraviti« muh. Zato navidezno popolnoma soglaša s Pasqualevimi ženitvenimi načrti in mu je celo pripravljen dati za ženo svojo dozdnevno sestro Norino, ki mu jo prikaže v najlepši luči. Pasquale spodi od doma nepokornega nečaka in se sklene nemudoma oženiti. Ko Ernesto izve, da Malatesta ponuja stricu v zakon Norino, misli, da ga je doktor izdal in obupa. Malatesta pouči o vsem Norino, ki privoli v njegov načrt. Če bi starci v resnici rad okusil zakonske »sladkosti« pa naj jih! Ernesto pošlje Norini poslovlino pismo in je ves nesrečen zaradi izgube ljubice. Doktor Malatesta predstavi Pasqualeu Norino kot svojo sestro. Starcu se ob pogledu na angelsko milino kar srce raztopi in

zahteva, naj se kar takoj sklene ženitna pogodba. Malatesta pripelje lažnega notarja, ki opravi ženitno ceremonijo. Kakor hitro pa je to storjeno, se prej nedolžno dekletce spremeni v zakonsko furijo. Don Pasquale neizmerno trpi. Norina mu obrne vso hišo narobe, razmetava njegovo premoženje in trpinči ubogega »moža«. Pasquale je ves iz sebe. Za konec mu sladka ženka podtakne še pisemce, iz katerega se vidi, da ga Norina vara z nečakom Ernestom. Ko ju oba, skupaj z Malatesto, še preseneti pri domnevnem sestanku, je starec do grla sit takega zakona. Privoli v ločitev in nečak naj ga odreši tega »zmaja«. Navsezadnje niti posebno ne zameri, ko mu povedo, da so mu to kašo kuhali le navidez, saj je zdaj res korenito ozdravljen starčevskih muh.

In tako veseli libreto, nesrečnega Gaetana Donizetti, so ubrano izvedli operni pevci na jeseniškem odru. Ladko Korošec je tudi tokrat potrdil, da je mojster operne igre, da je nenadkriljiv v komičnih vlogah in da je pevsko in igralsko enovit, sproščen, duhovit, pokazal je vrsto smiselnih muzikalno posrečenih rešitev. Opazna je bila glasovna moč Ladka Korošca, toda vsi ostali so mu bili dostojni partnerji, saj so potrdili reno, ki ga uživajo kot operni pevci. Marcel Ostaševski je s pevsko uglasnostjo in odrsko prepričljivostjo dobro obvladoval svoj pevski in igralski delež. Sonja Hočevarjeva in Rajko Koritnik sta v svojih parti prikazala lepe barve glasu in doživeto in razgibano podajala svoje vloge, le v duetu je bilo nekaj trenutnega neskladja. Odlično je bil podan tercet Korošec-Ostaševski-Koritnik. Cela izvedba je bila dobra, na ravni imen sodelujočih. Zelo dobro so se ujemali v tempih, vedno v pravem trenutku. Čeprav je bila izvedba koncertnoscenska (brez dirigenta) so bili nastopajoči PEVCI ŽIVE ODRSKE OSEBE. Zelo uspešno, avtoritativno, rutinsko izdelano jih je vodil klavirist Leon Engelman in tudi on prispeval k uspešni uprizoritvi.

F. Ropret

MATERAM IN ŽENAM V ČAST

V petek zvečer, 5. marca, je bila avla v osnovni šoli v Lescah nabito polna. Med nami so bile naše matere, skratka vse delovne žene našega kraja. Nastopili so harmonikarji iz Radovljice, pevci, pianistki, kitaristke in deklamatorji naše šole in folklorna skupina iz Ribnega pri Bledu.

Vsi nastopajoči smo bili tople pozdravljeni, prav tako slavnostni govornik Cene Praprotnik, ravnatelj osnovne šole F. S. Finžgarja v Lescah, in zaslužne žene, ki so dobile priznanje SZDL za uspešno in ustvarjalno družbenopolitično delo v KS Lesce.

Drugače je bilo v ponedeljek, ko smo osnovnošolci sami pripravili proslavo v TOZD GORENJKI in TOZD ŽITO v Lescah. Starejšim učencem so se pridružili še učenci nižjih razredov, ki so bili še posebej prisrčni. Skoraj vseh se nas je polasčal strah, napetost in trema sta v nas naraščali. Nekateri med nami so prvič nastopili. Tovarišice so nas bodrile, nam dajale poguma. Vse se je srečno izteklo. Trema je minila, iz naših ust je zazvenela pesem. Vsaka beseda, pa naj jo je izrekel recitator, pevec, na svoj način harmonikarji in kitaristke, je izražala veliko ljubezen in hvaležnost našim mamam in vsem delovnim ženam. Srečni in zadovoljni smo zapustili prostore

Gorenjske in Žita. Veseli smo bili tudi zato, ker so nas v obeh podjetjih obdarili. S kombijem so nam dobrote pripeljali prav do šole.

Darila smo si razdelili naslednji dan. Pozabili nismo tistih učencev, ki so morali zaradi prostorske stiske v Gorenjski ostati v šoli, a so bili za nastop prav tako dobro pripravljeni. Vsak je dobil tortico, rolado in seveda čokolado. Daril smo bili veseli, saj so nam tako delovni ljudje izrekli priznanje za dobro opravljene nastope in marsikatero uro dela na račun prostega časa. Nikomur ni žal tega truda.

Ne zaradi nagrade, temveč zaradi ugleda šole in v zadovoljstvo starejših, smo ponosni na to, kar smo dosegli. Z delom v prihodnje bomo dokazali, da smo bili vredni zaupanja, zakaj zavedamo se, da se jeklo kali v ognju, zato bomo veseli, če bomo še lahko nastopali.

Mateja Lopuh, novinarski krožek OŠ F. S. Finžgarja Lesce

TEKMOVANJE ZA POKAL LANGUS – BRUN

V torek, 9. marca je komisija za šport pri osnovni organizaciji sindikata TOZD Strojne delavnice izvedla tradicionalno tekmovalstvo za memorial Langus – Brun za leto 1982. Tekmovanje je bilo izvedeno na Zatrniku, in sicer v sankanju, smučanju in družabnih igrah na snegu.

Kljub temu, da nam vreme ni bilo najbolj naklonjeno, se je zbralo precej sodelavcev in sodelavcev. Nekateri so tekmovali drugi navijali; najbolj zanimivo pa so bile igre na snegu – tekmovalstvo z avtomobilskimi gumami.

V posameznih skupinah so se na prva tri mesta uvrstili:

SANKANJE:
Moški do 40 let: 1. Jože Šebjanec 21,76, 2. Said Čuček 23,69, 3. Slavko Sečar 23,56;
Moški nad 40 let: 1. Vlado Repe 23,43, 2. Marjan Vilman 23,49, 3. Albin Bregant 24,34;
Ženske: 1. Dana Ambroz 25,24, 2. Danica Drstvenšek 25,89, 3. Marica Rotar 26,70.

SMUČANJE:
Moški do 25 let: 1. Stane Urbas 37,35, 2. Niko Selaković 38,88, 3. Milan Rupar 38,93;
Moški od 25 do 35 let: 1. Branko Klinar

38,28, 2. Cveto Kemperle 39,59, 3. Jože Šebjanec 40,35;

Moški od 35 do 45 let: 1. Vlado Repe 38,47, 2. Jože Jakelj 43,11, 3. Marko Smolej 44,75;
Moški nad 45 let: 1. Franci Koblar 39,30, 2. Franci Svetina 40,48, 3. Ožbi Vister 40,62.

Ženske: 1. Dana Ambroz 52,54, 2. Danica Drstvenšek 1,37,97;
Družabne igre: 1. Branko Haus, 2. Cveto Kemperle, 3. Franci Koblar.

Ekipno je prehodni pokal Langus – Brun zopet, kot preteklo leto, osvojila ekipa, sestavljena iz tekmovalcev orodjarne in ključničarjev strojev.

Skupni seštevek ekip pa je naslednji: 1. orodjarina + ključ. strojev 1.15,63, 2. strugarina + težka obdelava 1.20,82, 3. strugarina valjev + kovanci 1.25,86, 4. konstrukcijska delavnica 80,94 (nepopolna ekipa), 5. pripravila dela + vodstvo 81,25 (nepopolna ekipa).

Želja vseh udeležencev tekmovalstva za memorial Langus – Brun je, da tradicijo razvijamo še naprej in da se na tem spominskem tekmovalstvu srečamo tudi drugo leto in s tem obudimo spomin na odlična športnika TOZD Strojne delavnice.

DA

DELNA NADOMESTITEV STANARIN ZA LETO 1982

Na podlagi določil 37., 67. in 68. člena zakona o stanovanjskem gospodarstvu (Ur. list SRS št. 3/81) ter 2. člena pravilnika o delnem nadomeščanju stanarine objavlja Samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice naslednji

JAVNI RAZPIS
za zbiranje vlog za odobritev delne nadomestitve stanarine za leto 1982

SPLOŠNE DOLOČBE

- delna nadomestitev stanarine je odvisna od premoženjskega stanja nosilca stanovanjske pravice in članov njegovega gospodinjstva
- delna nadomestitev stanarine lahko znaša največ 80 % višine pogodbene stanarine
- najmanjši znesek do katerega se delna nadomestitev stanarine ne izplačuje je 100,00 din
- delna nadomestitev stanarine se odobri za dobo enega leta (kolodarsko)
- upravičenec do delne nadomestitve stanarine je dolžan Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Jesenice sporočiti vsako spremembo, ki bi vplivala na pravico oz. znesek nadomestitve stanarine.

UPRAVIČENCI ZA PRIDOBITEV DELNE NADOMESTITVE STANARINE SO:

- nosilci stanovanjske pravice v stanovanjih, ki so v družbeni lastni, in
- nosilci stanovanjske pravice v stanovanjih, ki so v lasti občanov.

POGOJI, KATERE MORAJO IZPOLNJEVATI NOSILCI STANOVANJSKE PRAVICE:

Do delne nadomestitve stanarine so upravičeni tisti nosilci stanovanjske pravice, katerih gospodinjstva uporabljajo stanovanje, ki po površini ne presega naslednjih normativov:

Število članov gospodinjstva	površine v kv. m
1	do 32
2	do 45
3	do 58
4	do 70

in za vsakega nadaljnjega člana družine še 10 kv. metrov.

- Delna nadomestitev stanarine ne pripada, če:
- a) nosilec stanovanjske pravice oddaja stanovanje v podnajem,
- b) sam ali drug član gospodinjstva uporablja del stanovanja v poslovne namene ali obrtno dejavnost,
- c) je sam ali drug član gospodinjstva lastnik vseljivega stanovanja, stanovanjske hiše ali vikenda,
- d) je sam ali drug član gospodinjstva imetnik avta (določilo ne velja za invalide, ki avto potrebujejo).

DOKAZILA, KI JIH MORAJO DOSTAVITI UPRAVIČENCI NOSILCI STANOVANJSKE PRAVICE:

- dokazila o osebnih dohodkih nosilca stanovanjske pravice in članov njegovega gospodinjstva za celo leto 1981 (tudi štipendije, preživnine, otroški dodatki, denarne pomoči, razen pomoči za tujo pomoč in oskrbo),
- dokazila o stalni prijavljenosti in številu članov gospodinjstva (prijavni urad),
- dokazilo o premoženjskem stanju nosilca stanovanjske pravice in članov njegovega gospodinjstva (davčna uprava),
- kopijo stanovanjske pogodbe.

POSTOPEK ZA VLOŽITEV VLOGE ZA PRIDOBITEV DELNE NADOMESTITVE STANARINE:

Nosilec stanovanjske pravice, ki izpolnjuje pogoje navedene v točki III. tega razpisa vloži vlogo za pridobitev delne nadomestitve stanarine na posebnem obrazcu, ki ga dobijo pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Jesenice, Titova 65.

RAZPISNI ROK

Ta razpis velja 30 dni od dneva objave. Vloge, ki bodo prispele izven omenjenega roka bodo obravnavane posebej (kasneje), delna nadomestitev stanarine pa se tudi v tem primeru odobri za dobo enega leta.

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice

V SPOMIN GORANU RABIČU

V koloni se počasi toda vztrajno približujemo Dovski Babi. Od Starke do bajte je še precej strmo. Tu se družno potita starejši preizkušeni alpinisti, kakor tudi njegov mlajši prijatelj, ki je sele pred kratkim stopil na planinska pota. Sem ter tja kdo spregovori nekaj besed. Razgovor se ni kaj ne razvili. Ne vem ali nas je tako otarala zimska pokrajina ali pa v glavah prelevamo vprašanja na katere ne vemo kako bi najbolje odgovorili.

»Kdo je bil Goran Rabič, katerega spomin želimo danes obuditi s tem pohodom?« To bi bilo najpogostejše vprašanje mlajših. Misli se vedno uhajajo sem in tja, vendar bi jih nekako tako le zbral.

Kakor peštica vaških fantov tudi on ni iskal idealov v pridobitvah modernega načina življenja, ampak na planinah, v stenah in vrhovih. Vedno znova se je preizkušal v najtežjih smereh. S tem bi plemeniti le sebe, ampak je dokazoval navezanost človeka na gore. Te gore, katerim je posvetil svojo ljubezen, so ga tudi preizkušale. Poleg lepote je spoznal tudi kruto resnico, »premagani« je najhujše kaznovan.

Severna stena Debele peti mu je postavila težko prepreko, ki jo ni mogel preplezati.

Omahnil je in življenjska nit se mu je pretrgala.

Sredi tega razmišljanja me zmoti veselo »zabljajanje«. Vidimo bajto in iz dimnika se tudi prijazno kadil. Naglo pospešimo korake, saj vemo, da nas tu čakajo prijatelji s toplim čajem. Ob malici se tudi jeziki razvežejo.

»Tukaj dol po tem grabnu mi je takrat ušla smučka. Če ne bi imel sposobnosti bi jo pustil kar dol v Milinci,« je se vedno hud pripovedoval Nejc.

To se je zgodilo na tekmovalstvu, ki smo ga priredili v spomin Goranu pred dvema letoma. Štari je bil na Dovjem. Tekmovalce je pot vodila v Milino, čez Brlog na Dovsko Babo. Od tu pa spust s smučmi preko Raven v Mojstrano do vlečnice, kjer je bil cilj. Nato je sledil še veleslalom.

Ker je bilo to tudi za dobro pripravljene alpiniste zelo zahtevno tekmovalstvo smo ga opustili. Da pa ne bi vse skupaj zamrlo, smo se odločili, da pripravimo turno smučarski pohod. Pri bajti smo s kratkim govorom obudili spomin na Gorana. Obhujali smo, da bomo v bodoče pohod razširili.

Ob prijetnem smučanju v dolino smo si zaželeli, nasvidenje prihodnje leto.

Dušan Polajnar

PRVENSTVO ŽELEZARNE V KEGLJANJU NA ASFALTU ZA LETO 1982

Tekmovanje v kegljanju na asfaltu bo v športnem parku v Podmežaklju po spodnjem razporedu.

Tekmovanje je posamezno in ekipno. Ekipa šteje pri moških pet kegljačev, pri ženskah tri kegljačice. ŠTEVILO TEKMOVALCEV JE NEOMEJENO.

Vsak tekmovalac ima pred pričetkom pravico do treh lučajev, v konkurenci pa 3 x 3 lučaje na vsaki stezi.

AKTIVNI TEKMOVALCI LAHKO NASTOPIJO, VENDAR V POSEBNI KATEGORIJI.

Prijave sprejema vodja tekmovalstva Jadran Kozamernik na kegljišču.

RAZPORED:
PONEDELJEK, 29. marca, od 9. do 12. ure in od 15. do 20. ure,
SREDA, 31. marca, od 16. do 20. ure,
PETEK, 2. aprila, od 9. do 12. ure in od 17. do 20. ure,
SOBOTA, 3. aprila, od 9. do 12. ure in od 15. do 17. ure,
PONEDELJEK, 5. aprila, od 15. do 20. ure,
SREDA, 7. aprila, od 9. do 12. ure in od 16. do 20. ure,
PETEK, 9. aprila, od 17. do 20. ure,
SOBOTA, 10. aprila, od 9. do 12. ure.

center, Jesenice, Ulica bratov Ruparjev 2.

DOBRI REZULTATI NA EVROPSKEM PRVENSTVU

Jugoslovska reprezentanca se je vrnila iz Regna Zvezne republike Nemčije, kjer je bilo 32. evropsko prvenstvo v kegljanju na ledu. Jugoslovci so zastopali tri ekipe in sicer Bled-Piber, Vatrostalna in Murka z Jesenic. Te ekipe so dobile pravico nastopa na evropskem prvenstvu na kvalifikacijskih turnirjih, ki so bili v Kranjski gori, na Bledu in Jesenicah. Ekipe so nastopile v naslednjih postavah. Bled-Piber: Rebac, Potočnik, Ušar in Omreza; Vatrostalna: Perić, Babnik, Šapek, Bazo, Železnik in Ruffnar; Murka: Kliner, Soder, Kralj, Plešćer in Noč.

Evropskega prvenstva so se prvič udeležili tekmovalci enajstih držav in sicer: Avstrije, Belgije, Francije, Italije, Luxemburga, Nizozemske, Švice, Finske, Švedske, Zvezne republike Nemčije in Jugoslavije.

Prvenstvo se je odvijalo v novozgrajeni dvorani, ki jo bodo večji del koristili domači kegljači na ledu. Že ta podatek nam pove, koliko dajejo za to športno panogo v tem delu Bavarske. Še podatek o gledalcih. Vsa tekmovalca med evropskega prvenstva si je tekmovalca ogledalo 2000 ljudi.

Prvi dan dopolne je bilo tekmovalstvo posameznikov v bližnji in zbijanju. Nastopilo je 60 tekmovalcev iz navedenih držav. Vsa tekmovalca je imel lahko samo svoj

čok in ročaj, seveda je bil prej pregledan od tehnične komisije IFE, ostalo, to je druge plošče, pa je dobil od komisije. Vsi naši tekmovalci so dosegli zelo dobre rezultate in tudi visoke uvrstitve.

Tekmovalci, ki so tekmovali v tej disciplini so dosegli svoje najboljše rezultate. Franci Kralj, slovenski prvak in odličan na evropskem prvenstvu, je doma dosegel 109 točk, na EP pa 122 in zasedel 12. mesto. Najboljši od naših je bil član Vatrostalne Rudi Šapek, ki deli 8. - 9. mesto v Evropi z osvojenimi 126 točkami. Ta disciplina je dosegla velik napredek. Na lanskoletnem evropskem prvenstvu v Gradcu je prvak zbral 122 točk, letos pa kar 149 točk. Ostali naši tekmovalci so dosegli naslednja mesta: 14. Jože Rebac 121 točk, 21. Jure Potočnik 109, 23. Jože Kliner 104 in 30. Ivan Železnik 93 točk. Evropski prvak je postal Karl Geller Italija s 149 točkami.

Že drugič so Italijani ugnali veleslali v kegljanju na ledu Nemce in Avstrije. Rezultat, katerega je dosegel Italijan Geller, pa je pokopal upe, da bi prvič Jugoslovija v ekipnem seštevku posameznikov osvojila zlato medaljo. Jugoslovska ekipa v postavah Šapek, Kralj in Rebac z zelo visokim poprečjem 122 točk in skupaj 369 točkami, je zasedla zelo dobro četrto mesto, za zvezno republiko Nemčijo (419 točk), Italijo (394) in Avstrijo (384) pred Švico (342) itd.

Pred popoldanskim pričetkom moštvenega prvenstva se je začela svečana otvoritev 32. evropskega prvenstva. Med drugim je vse tekmovalce pozdravil predsednik IFE g. List v vseh jezikih nastopajočih - tudi naše tekmovalce v zelo lepi slovenščini.

Ta dan je po osmih kolih moštvo Vatrostalne imelo odlično šesto mesto, žal pa so ga drugi dan krepko pokvarili. Drugi tekmovalni dan, devet ur neprekinjenega tekmovalstva, je zahteval od tekmovalcev veliko fizičnega in psihičnega napora. (Žal pri nas ne cenimo ta šport kot tekmovalni ampak kot rekreacijski. Mogoče bi kakšen funkcionar le spremenil mnenje, kar bi tudi vplivalo na višino sredstev za kegljače na ledu). Naše ekipe so izvrstno igrala proti vodilni ekipi. Tako je Bled premagal kasnejšega evropskega prvaka Blau-Weis in to preprežilo 21:5. To je bil tudi edini poraz ob eni neodločni igri prvakov. Murka je zopet kot lansko leto v Gradcu na veliko zadovoljstvo domačih gledalcev premagala lanskega evropskega prvaka - tovarniško ekipo Sadler iz Gradca. Slabo so igrale naše ekipe s slabšimi ekipami. Omenim naj samo, da je Murka izgubila z ekipo iz Luxemburga ali Vatrostalna, ki je izgubila s Finci, ki so s tem prišli do edinih točk.

Uspeh naših kegljačev bi bil sigurno boljši, če bi imeli boljše strokovno vodstvo in ne bi bili prepuščeni svoji zagnanosti - katere ne manjka, toda le z boljšim strokovnim delom bi lahko posegali po višjih mestih. Kvalitete kegljače imamo, žal pa nimamo ljudi, ki bi znali to športno panogo voditi.

Rezultati: 1. Blau-Weis (ZRN), 2. Straubling (ZRN), 3. Ebbental (A), 9. Murka, 11. Bled, Piber, 14. Vatrostalna, itd. Nastopilo je 25 ekip. Ruša

SMUČARSKI SKOKI

MARJANOVIČ IN KALTENEKAR PRVA V ZIREH

V soboto sta bili dve tekmi v smučarskih skokih pokala Cockta, ena za drugo. Mlajši pionirji so se dvakrat pomerili in s tem nadoknadili zamudo, ki je nastala zaradi neugodnih snežnih razmer. V odsotnosti Smida sta se tokrat izkazala druga dva tekmovalca občinske zveze smučarskih organizacij Jesenice. Marjanovič in Kaltenekar sta pobrala vsak po eno zmago, odlični pa je bil tudi tretji fant v ekipi, ciciban Gasperin.

Uvrstitev Jeseničanov: Marjanovič enkrat prvi, enkrat drugi, Kaltenekar enkrat sedmi, enkrat prvi, Gasperin enkrat enajsti in enkrat osmi, M. Košelnik enkrat 24. in enkrat 25. ter Arko enkrat 56. in enkrat 55. med 68 tekmovalci iz vseh slovenskih klubov.

Po neuradnih izračunih, objavljenih v ponedeljkovem Delu, je po končani seriji tekmovalj osvojil z 79 točkami končno prvo mesto, kljub zadnji odsotnosti, Mostrančan Joško Smid. Drugi je s 70 točkami Marjanovič, šesti s 45 točkami pa Kaltenekar. Dvajset točk je prispeval še Gasperin. Ti pionirji z Jesenic oziroma Žirovnice so tudi priborili letošnjo ekipno zmago. Tako za cicibani tudi mlajši pionirji beležijo popoln uspeh: Posamično in ekipno zmago!

POLJANEC IN GAŠPERIN ZMAGALA V PLANICI

Na dveh planiških skakalnicah so se preteklo nedeljo pomerili mlajši in starejši cicibani v tekmi gorenske regije, ki je štela za kategorizacijo. Sodelovali so cicibani kranjskega Triglava, Dupelji, Bleda in ekipe Jesenice-Zirovnica.

Med mlajšimi je bil najboljši Blejec Poljanec, sledili so mu Žirovničani: 2. Urh, 3. Justin, 4. L. Košelnik, 5. Pogorelec, 6. Tomaževič, sedmi je bil Blejec Ambrožič. Od Žirovničanov so se uvrstili še: 8. Terek, 9. Ravnik in 11. Sedovnik.

Med starejšimi cicibani se je odvijal ponovno obračun med letos najboljšimi tremi v Sloveniji. Zmagal je Gasperin, drugi je bil Kranjčan Batistič in tretji Knafeč. Ostali Žirovničani so se uvrstili: 5. Petek, 6. Modrijan, 9. Legat, 13. Kapus, 14. Urh, 18. Pogorelec in 19. Košelnik. Najboljši Blejec je bil Tripljan na 8. mestu, Poljanec je bil 16. in Valant 17.

Tekmo so vzorno pripravili delavci smučarskega kluba Bled ob strokovni pomoči TVD Partizan Žirovnica. m.g.

TRIGLAV (KRANJ) : ŽELEZAR 0 : 3 (-11, -10, -8)

Kranj, telovadnica osnovne šole Ive Seljak, gledalcev 30, sodnika Golob (Lj) in Pevc (Škofja Loka).

Triglav: Keserič, Ambrožič, Pertot, Buntar, Lončar, Gatalo, Šifer, Hafner, Žibert.

Železar: Prešeren, Černe, Knežević, Strnad, Rajgelj, Pogar, Mežek.

Mlada in neizkušena ekipa Triglava se ni mogla uspešno upirati Železarjem. V vseh treh nizih so bili gostje precej boljši. Sodnika nista imela težkega posla in sta ga opravila dobro. V naslednjem kolu se bo ekipa Železarja, pomerila doma z ekipo Mokronoga. M. I.

PRIHODNOST HOKEJA EDINO POMEMBNA

Resnično je povsem brez smisla odgovarjati na navedbe nekoga, ki si jih izmišlja, mi jih podkita in piše neresnice. Trener jeniških hokejistov Boris Svetlin mi je te dni v pisarni HK Jesenice, v prisotnosti drugih, povedal in potrdil stvari, ki me še bolj prepričujejo, da je bilo moje poročanje med in ob zaključku letošnje hokejske sezone pravilno.

Kar zadeva polemike, ki se je spletla okrog jeseniškega hokeja, katere resnično nisem želel - saj so je sprožili drugi, lahko pa precej škoduje predvsem jeniškemu hokeju - menim, da bi moral HK Jesenice povedati svoje mnenje. To je tembolj pomembno, kajti osvojitev dvajsetega naslova državnega prvaka, ki so ga osvojili jeniški hokejisti, naj bi bila prelomnica na bolje, ki hitrejšemu napredku, ne pa, da bi povsem nepomembna polemika, v kateri mrgoli neresnic, pomnila škodo jeniškemu hokeju, ki bo prav v prihodnji sezoni 1982-83 potreboval več podpore. Seveda, če vsi skupaj želimo hitrejši napredek in kvaliteto približevanje evropskemu hokeju, za katerim očitno capljamo. Dušan Dragojevič

INVALIDI SO TEKMOVALI V KEGLJANJU NA ASFALTU

Društvo invalidov Jesenice je po kolektoru Zveze za rekreacijo in šport invalidov Slovenije organiziralo na kegljišču v Podmežaklju tekmovalje v kegljanju na asfaltu za področje Gorenjske. Nastopilo je 51 tekmovalcev in tekmovalci invalidskih športnih društev iz Kranja in Domžal ter društvo invalidov iz Radovljice, Škofje Loke in Jesenic. Udeleženci so bili razdeljeni v več skupin.

Rezultati: Moški - skupina A: 1. Rajko Stržinar (DI Škofja Loka) 391 podrtih kegljev, 2. Anton Tomec (ISD Borec Kranj) 374, 3. Marko Preželj (Borec Kranj) 345. Skupina B: 1. Jože Prestor (DI Škofja Loka) 428, 2. Franc Furlan (Borec Kranj) 403, 3. Ivo Bevc (Borec Kranj) 348. Skupina C: 1. Anton Grošelj (DI Jesenice) 438, 2. Emil Miklošič (Borec Kranj), 3. Jože Zagorec (Borec Kranj) 387. Skupina D: 1. Milan Bernik (Borec Kranj) 446, 2. Miro Vukotič (Borec Kranj) 435, 3. Janez Novak (DI Jesenice) 427. Ženske - skupina E: 1. Beba Zalaznik (DI Škofja Loka) 414, 2. Ana Cerin (DI Jesenice) 412, 3. Cvetka Cadež (Borec Kranj) 368. J. R.

V KEGLJANJU NA LEDU TOZD TRANSPORT IN DELOVNA SKUPNOST ETKRN

Od 1. do 6. marca je potekalo prvenstvo Zvezarne v kegljanju na ledu. Nastopilo je 353 sodelavcev, med njimi 46 žensk in 15 aktivnih tekmovalcev.

Rezultati: Ženske: 1. Milena Lužnik ETKRN 57 točk, 2. Sonja Lotrič ETKRN 45, 3. Marija Kliner Transport 43, 4. Joži Setine ETKRN 43, 5. Leda Stern ETKRN 41, 6. Nuša Budnalo KOFI 39, 7. Joži Bakovnik RD 37, 8. Ivanka Padar ETKRN 35, 9. Joži Maver Transport 33, 10. Bojana Mežnar ETKRN 33 točk itd.

Ženske ekipe: 1. ETKRN 145 točk, 2. Remontne delavnice 98, 3. Transport 97, 4. KOFI 85, 5. Vratni podboji 74, 6. KSI 71, 7. Jeklarna 46, 8. Družbena prehrana 45 točk.

Moški: 1. Miloš Korenc Transport 67 točk, 2. Zvone Suvak Transport 67, 3. Franc Aleš Žičarna 65, 4. Drago Košir HVB 63, 5. Marjan Pajsar Vzdrževanje 61, 6. Mitja Resman Transport 61, 7. Edo Dobravac KOFI 60, 8. Ivan Dolenc VBS 59, 9. Zoran Rozman ETKRN 59, 10. Bogdan Langus Družbena prehrana 59 točk.

EKIPNO MOŠKI: 1. Transport 252 točk, 2. Žičarna 235, 3. ETKRN 218, 4. VBS 208, 5. Vzdrževanje 205, 6. Strojne delavnice 196, 7. Remontne del. 195, 8. KOFI 191, 9. Livarna 188, 10. HVB 186 točk itd.

EKIPNO MOŠKI PO ŠTIRIH PANOGAH: 1. ETKRN 89 točk, 2. Rem. delavnice 87, 3. Vzdrževanje 78, 4. Jeklarna 74, 5. Transport 70, 6. VBS 63, 7. Žičarna 61, 8. HVB 55, 9. Energetika 53, 10. Livarna 51 točk itd.

VRSTNI RED UDELEŽBE PO ŠTIRIH PANOGAH: 1. Livarna 111 točk, 2. ETKRN 95, 3. Remontne delavnice 80, 4. Energetika 69, 5. Vzdrževanje 68, 6. HVB 60, 7. HVB 58, 8. Transport 57, 9. Vratni podboji 57, 10. KOFI 51, 11. Strojne delavnice 50 točk itd.

AKTIVNI TEKMOVALCI: 1. Rudi Šapek Vzdrževanje 87 točk, 2. Miran Lindič HVB 86, 3. Tone Petrič Vratni podboji 84, 4. Ivan Malek ETKRN 79, 5. Alojz Babnik ETKRN 79, 6. Lado Soderja 74, 7. Peter Ilić 79, 8. Miran Vran RD 77, 9. Rade Radinovič RD 73, 10. Zmago Dolinšek HVB 70 točk, itd. Baj

OBČINSKO PRVENSTVO OSNOVNIH ŠOL V STRELJANJU

V torek, 16. marca, je bilo v prostorih strelske družine Triglav na Javorniku občinsko prvenstvo v streljanju z zračno puško za pionirje in pionirke osnovnih šol občine Jesenice. Tekmovalja so se udeležili učenci in učenke vseh šolskih športnih društev, razen učenec iz Žirovnice. Med seboj so se pomerili posamezniki in tričlanske ekipe. Na voljo so imeli pet poizkusnih strelcev in 20 v konkurenci.

Rezultati: PIONIRKE - 17 tekmovalk: 1. Tatjana Mlinar ŠSD Kranjska gora 117 točk, 2. Jelka Trampuš ŠSD Koroška Bela 117, 3. Beisa Midžan ŠSD Tone Čufar 110, 4. Teja Lokovšek ŠSD Koroška Bela 96, 5. Sneža Balazić ŠSD Tone Čufar 85 točk itd.

EKIPNO: 1. ŠSD Koroška Bela 279 točk, 2. ŠSD Tone Čufar 278, 3. ŠSD Kranjska gora 262 točk itd. PIONIRJI - 22 tekmovalcev: 1. Tone Mohorč 159 točk, 2. Matej Keler 153, 3. Robert Branc 153, 4. Bojan Fartek 150, 5. Boštjan Urbas 150 točk - vsi ŠSD Koroška Bela.

EKIPNO: 1. ŠSD Koroška Bela I. ekipa 462 točk, 2. ŠSD Koroška Bela II. ekipa 430 in 3. ŠSD Kranjska gora 398 točk.

Pokal za najboljšo šolsko športno društvo v streljanju z zračno puško za leto 1982 so osvojili pionirji in pionirke ŠSD osnovne šole karavanskih kurirjev NOB s Koroške Bele. K temu uspehu so veliko pripomogli člani strelske družine Triglav, ki poleg vaditelja v ŠSD, nudijo mladim strelcem vse strokovno znanje in pomoč pri vadbi. M. M.

ODLIČNO NA KONCU

Tekma članov, druga slovenska košarkarska liga, Jesenice : Radovljica 99:83 (49:45), dvorana železarskega industrijskega centra Jesenice, gledalcev 100, sodila sta Radovljčanin Lindič in Ljubljane. Za Jesenice so igrali: Železnik, Trifkovič, Rizvanović 26, Jelovčan 6, Subotić, Bergine, 20, Grzetič 12, Lunder, Božič 14, Beggant, Matučić 21, Domevček. Radovljica: Dežman R. 15, Markelj 6, Dežman M. 5, Lovrenčak, Pogačar 7, Erman, Vidic 8, Praprotnik 1, Kozole, Šter 32, Novak 9.

Predtekma kadetov: Jesenice : Radovljica 51:35 (29:20).

Jeseničani so na tej tekmi nastopili brez Novaka, ki je bil bolan in Smoleja, ki mu je s tem srečanjem potekla dvomesečna prepoved igranja.

V prvih minutah so se najbolje znašli domači Košarkarji in z nekaj lepimi nasprotnimi napadi povedli z osmimi točkami. Že v sedmi minuti so Radovljčani izenačili, predvsem zaradi nekaj vrzeli v obrambo.

Do konca prvega dela igre sta se moštvi menjavali v vodstvu, na odmor pa sta odšli s prednostjo štirih točk za Jesenice.

V drugem polčasu so stalno vodili domači košarkarji, Radovljčani pa so jih lovili, nekajkrat ujeli, povesti pa niso uspeli. Prednost Jeseničanov ni bila večja od štirih točk. Igra je postajala vse ostrejša, saj so zaradi petih osebnih napak igrače morali zapustiti trije domači košarkarji in dva Radovljčana.

Ob pričetku osemnajste minute je prišlo do preobrata. Radovljčani so nadaljevali s tesnim pokrivanjem po celem igrišču, Jeseničani pa so se odločili za konsko obrambo po celem igrišču (cona - pres). S tem načinom branjenja svojega koša so nasprotnike popolnoma zmedli in s hitrimi nasprotnimi napadi prednost ene točke, v petih treh minutah, zvišali na sedemnajst točk. V naslednjem kolu gostujejo košarkarji Jesenice v Škofji Loki pri ekipi Lokainvest. MB

TEKMOVANJE ZAPOSLENIH NA ŽIČNICAH

Na naših smučiščih od Mojstrane do Kranjske gore so se v letošnjih zimskih mesecih vrstila številna sindikalna tekmovalna temeljni in drugih organizacij iz jeniške občine in drugih slovenskih krajev. Vsa tekmovalja so bila ob obilici lepoga vremena in dosti snega uspešno izpeljana, seveda pa so vsi pomočniki nudili tudi zaposlenim na žičnicah in člani merilnih ekip, predvsem najbolj izurjene ekipe merilcev pri športnem društvu Dovje-Mojstrana.

Skorajda tik pred zaključkom letošnje zimske sezone pa so se tudi zaposleni na žičnicah odločili, da se med seboj pomerijo v veleslalomu. Progo so pripravili na smučišču ob vlečnici v Mojstrani v lastni organizaciji, na štart pa so prišli šele v precej poznih popoldanskih urah, ko so na svojih žičnicah opravili delo. Seveda je pri tem treba reči, da imajo delavci na žičnicah ob lepem vremenu delo od jutra do večera, ne glede na dan, seveda pa je največji naval na naša smučišča ob sobotah in nedeljah.

JANEZ Z DRŽAVNO ZASTAVO

Konec marca bo v Planici zaključek svetovnega pokala v skokih. In na začetku prireditve se izpod odskočne mize spustijo smučarji - nosilci državnih zastav - udeleženci. Med njimi, kot zadnji, je tudi vozač z jugoslovansko zastavo, ki jo nosi domačin Ratačan Janez Mlinar. Janeza poznamo že več let, ko je šel tekel na smučkah in je bil več let državni reprezentant v smučarskih tekih in to v letih od 1965 do 1972. Čeprav je Janez tekal, se ne boji spustiti z zastavo po izredni strmini skakalnice v Planici.

Kako je pa prišel do nosilca državne zastave pa je povedal sledeče:

»Bilo je leta 1972 po svetovnem prvenstvu v poletih v Planici, ko je takratni nosilec jugoslovanske zastave Tinček Mulej, naš večkratni prvak in olimpijec v alpskih disciplinah rekel: »Sedaj sem star in bom predal zastavo domačinu Janezu Mlinarju, ki je tudi državni reprezentant v tekih. In čeprav je Mlinar le tekal in ne alpinec, ampak ker je domačin iz Rateč, naj on nosi državno zastavo!«

Janez je ponosen, ker nosi državno zastavo. Čeprav so drugi bolj sposobni od njega, saj je med njimi tudi več reprezentantov v alpskih disciplinah, se trudi, da ne odstopa preveč od njih.

»Vsa športnika ima določeno tremo,« je pripovedoval, »tako tudi vozači z zastavami, ki čakamo pod odskočno mizo. Kajti ni mi vseeno, da bi padel z zastavo pred množico gledalcev, ki so zbrani ob skakalnici in pred malimi zasloni ter bučno navijajo, ko pride jugoslovanska zastava v areno.«

In tako bomo Janeza Mlinarja iz Rateč pri Planici videli z državno zastavo tudi v letošnjem zaključku svetovnega pokala v skokih v Planici.

Janez je zaposlen pri Petrolu v Kranjski gori in je oče dveh sinov. Starejši sin se je

V veleslalomu so se pomerili zaposleni v okviru Gorenjske - TOZD ŽičniceKranjske gore in sicer iz žičnic v Podkorenju, Kranjski gori, Martuljku, Mojstrani in Španovem vrhu. Za merjenje so skrbeli člani smučarskega društva Dovje-Mojstrana. Na tekmovalje je zmagal Janko Košir iz Kranjske gore, drugi pa je bil Rudi Kokalj iz Mojstrane, tretji pa Zvone Šefman iz Kranjske gore. J. R.

odločil za smučarski tek in upajmo, da bo šel po očetovih stopinjah. Mlajši sin pa je še majhen in je letos prvič stopil na smučke. V prostem času se Janez še vedno posveti smučanju in v smučarski šoli v Kranjski gori poučuje teke in alpske discipline. A. Kerstan

Janez Mlinar

SMUČARSKA NOVICE

Naši najboljši alpski smučarji še naprej dosegajo izvrstne rezultate tako na domačih, kot na tujih strmih.

BENEDIK SREBRO na balkanskem prvenstvu v veleslalomu, četrti v slalomu, 20. mesto v slalomu za svetovni pokal v Jasnju.

LAUVIČAR - DEVEITI na svetovnem mladinskem prvenstvu v Franciji - Aurou.

OBLAK - ZLATO na balkanskem prvenstvu v slalomu za mladince, drugo mesto v veleslalomu na FIS tekmi na Brezovici, tretje mesto na istem tekmovalju v slalomu in še drugo mesto v kombinaciji.

ROBIČ - ZLATO na FIS veleslalomu Loka'82, ZLATO na slovenskem prvenstvu v smuku, skupno že sedmo po vrsti, prvo mesto v smuku na Zlatniku v spomin Lipanske bitke, skupni ZMAGOVALEC pokala Coca cola z maksimalnim številom točk.

ZAN - SREBRO na FIS veleslalomu Loka'82, drugo mesto v skupni razvrstitvi pokala Coca cola.

KOTNIKOVA - peto mesto med mlajšimi pionirkami Loka'82.

GOSAR - osmo mesto med mlajšimi pionirji Loka'82.

Janez Smitek

V MOJSTRANI SO TEKMOVALI V TEKIH IN VELESLALOMU

V letošnji zimski sezoni je ponovno bolj zaživel del športnega društva Dovje-Mojstrana. Novi odbor društva, ki ga sedaj vodi Janez Jamar, si je zadal precej pester delovni program, ki ga člani v posameznih sekcijah tudi že uresničujejo. Med drugim pri društvu uspešno deluje akrobatska sekcija, ki dosegla izredne rezultate na tekmovaljih za jugoslovanski pokal, razen tega pa tudi akrobatski smučarji iz tega kraja predstavljajo jedro državne reprezentance v akrobatskem smučanju.

Bolj je zaživel tudi del drugih sekcij, med drugim si je obetavni program zadala sekcija za skoke, ki si bo v prihodnje predvsem prizadevala, da v tem znanem smučarskem kraju spet vzgojijo mlade skakalce, ki se bodo enakovredno kosali z vsemi najboljšimi, poleg tega pa je želja športnih delavcev, da skakalci nekdanji sloves Mojstrane ponovno ponesejo v svet.

V okviru novega akcijskega programa so člani izvedli tudi teden smučanja v krajinski skupnosti. Pripravili so dosti bogat program, vendar jim je popolno izvedbo nekoliko pokvarilo slabo vreme, predvsem nov sneg.

Najprej so izvedli tekmovalje v smučarskih tekih za vse ljubitelje tega zimskega športa. Nadalje so člani akrobatske sekcije v okviru pustnih prireditev pripravili program skokov na smučišču ob vlečnici. Izvedbo veleslalomu so morali zaradi novo zapadlega snega preložiti za nekaj časa, tako, da so ga izvedli prejšnji petek. Mnogi udeležba je bila dokaz, da je v tej krajinski skupnosti veliko ljubiteljev smučanja.

V KRANJSKI GORI JE BIL VELESALOM »TREH DEŽEL«

Na smučišču Brsnina so člani smučarskega kluba Kranjska gora v soboto, 13. marca, uspešno izvedli odprto smučarsko prvenstvo Kranjske gore pod naslovom »veleslalom treh dežel«. Skupaj je nastopilo kar 261 tekmovalcev in tekmovalci vseh starostnih kategorij. Med udeleženci so bili tudi mladi smučarji iz zamejstva in sicer iz Avstrije in Italije. Tako je bila to še ena športna prireditev namenjena dobremu sosedskemu sodelovanju na meji treh dežel. Naj pri tem omenimo, da tudi smučarji iz zamejstva povabijo tekmovalce iz Kranjske gore in okolice na njihova tekmovalja. Na sobotni razglašitvi rezultatov so gostje iz zamejstva poklonili domačim simbolici darila in priznanja za uspešno medsebojno sodelovanje.

Na sobotnem tekmovalju so se mlajši cicibani in cicibanke pomerili na krajši progi, tekmovalci ostalih kategorij pa na daljši progi. Za najboljšo so organizatorji pripravili vrsto lepih pokalov, med vse udeležence tekme pa so z žrebom razdelili tudi številne praktične nagrade, ki so jih prispevale delovne in druge organizacije iz jeniške občine.

Rezultati: Mlajše cicibanke: 1. Urša Hrovat 22,51, 2. Brigita Baša 22,85, 3. Andreja Bener 24,68.

Mlajši cicibani: 1. Aleš Piber 22,13, 2. Grega Mertelj 23,38, 3. Aleš Pančur 23,59. Cicibanke: 1. Petra Pirc 53,73, 2. Tea Kajdič 54,53, 3. Eva Macun 56,25.

Cicibani: 1. Primož Jazbec 46,78, 2. Teodor Albreht 47,16, 3. Janez Slivnik 48,40. Pionirke: 1. Marjana Cerar 47,49, 2. Mojca Novak 48,86, 3. Janja Kosmač 49,01.

Pionirji: 1. Gudi Grančak (Avstrija) 44,24, 2. Roman Podlipnik 44,34, 3. Marjan Plavčak 46,30.

Mladinke: 1. Ingrid Fritz (Avstrija) 45,76, 2. Barbara Benedičič 45,84, 3. Caroline Millonig (Avstrija) 46,82.

Mladinci: 1. Helmbrecht Suman (Avstrija) 41,34, 2. Igor Kobentar 42,50, 3. Andrej Gosar 43,20.

Članice: 3. skupina: 1. Andreja Lrhar 51,93, 2. Cilka Benedičič 52,23, 3. Andreja Bizjak 55,94.

Člani 3. skupina: 1. Marko Pogacnik 47,33, 2. Tone Vidic 47,39, 3. Marko Porenta 47,64.

Članice 2. skupina: 1. Heda Bevc 50,49, 2. Milena Košir 52,61, 3. Misa Ponikvar 52,74. Člani 2. skupina: 1. Boris Pesjak 42,58, 2. Franci Mrak 42,96, 3. Franc Rabič 44,1